

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ-	053101.00.6 ՔԻՄԻԱ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ-	053101.02.6 ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱ
ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄ-	ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԲԱԿԱԼԱՎՐ

ՎԱՆԱՁՈՐ 2022

Ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական կրթամաս

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՅԼԳ/Բ-046 – Հայոց լեզու և գրականություն 1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետի գրավոր և բանավոր խոսքի մշակումը, ապագա ուսուցչի, գիտնական-հետազոտողի՝ գործնական, գիտական ոճերին ծանոթացումը՝ կիրառական հմտությունների ձեռք բերման անհրաժեշտությամբ: Այս նպատակին են ծառայում համապատասխան տարաբնույթ վարժությունները, թելադրությունները, թեստային աշխատանքները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - գործնական գրություններ (դիմում, զեկուցագիր, տեղեկանք, լիազորագիր) գրելու կանոններ, - ձայնավորների, բաղաձայնների, երկինջյունների, հարադիր բարդությունների ուղղագրություն, - քերականական–ձևաբանական նորմով սահմանված օրինաչափությունները, դրանցից կատարված և կատարվող շեղումներ, - թույլատրելի զուգաձևությունները ձևաբանական ու շարահյուսական մակարդակներում, - ներգործական կառուցվածքի փոխակերպումը կրավորականի, ստորադաս նախադասություններինը՝ դերբայական դարձվածների, ուրիշի ուղղակի խոսքինը՝ անուղղակի խոսքի, խոսքի մասերի փոխանցումներ: <i>Հմտություն</i> - կտիրապետի ՀՀ պետական լեզվի գործառնությունների, կիրառական առանձնահատկությունների նորմերին: <i>Կարողունակություն</i> - կկարողանա գործնականում կիրառել ժամանակակից հայերենի կառուցվածքային օրինաչափությունները, քերականական կանոնները:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հնչյունային ուղղագրության հիմունքները: Պատմական-ավանդական ուղղագրության հիմունքները: Ուղղագրության և ուղղախոսության հաղորդակցական արժեքը: Թեմա 2. Ուղղագրության կանոնների և տեսակների մեկնաբանություն: Ուղղախոսության կանոնների կիրառություն: Ընթերցանություն: Թելադրություն: Թեմա 3. Բաղադրյալ հատուկ անունների ուղղագրությունը: Թեմա 4. Գործնական գրություններ: Գործնական			

	գրությունների կանոնների քննարկում: Դիմում, զեկուցագիր, տեղեկանք, լիազորագիր գրելու կանոնները: Թեմա 5. Հարադրավոր բարդություններ: Բառերի միասին գծիկով, անջատ գրություն: Թեմա 6. Տողադարձ: Թեստային աշխատանք: Թեմա 7. Դարձվածքներ, առած-ասացվածքներ, թևավոր խոսքեր, դրանց գործածությունը խոսքում: Բառերի ձևախմբատային խմբերի ոճական և հաղորդակցական արժեքը (հոմանիշ, հականիշ, նույնանաուն, հարանուն): Թեմա 8. Խոսքի մասեր: Քերականական – ձևաբանական նորմով սահմանված օրինաչափությունները, դրանցից կատարված և կատարվող շեղումները, թույլատրելի զուգաձևությունները ձևաբանական մակարդակում: Թեմա 9. Նախադասության անդամների կետադրությունը: Թեմա 9. Ներգործական կառուցվածքի փոխակերպումը կրավորականի: Թեմա 10. Բարդ նախադասությունների և դերբայական դարձվածի կետադրությունը: Ստորադաս նախադասությունների փոխակերպումը դերբայական դարձվածների: Թեմա 11. Ուրիշի ուղղակի խոսքի կետադրությունը և փոխակերպումը անուղղակի խոսքի: Թեմա 12. Խնդրառության և կապերի հոլովառության դերը բանավոր և գրավոր խոսքում: Թեմա 13. Համաձայնության դերը բանավոր և գրավոր խոսքում: Թեմա 14. Նախադասության հարակից միավորներ: Ամփոփում:										
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<table> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ստուգողական աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 % Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում՝ 1. Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 6-րդ շաբաթ)՝ Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում՝ թեստային առաջադրանքների ձևով, պատասխանների գնահատում դասախոսի կողմից՝ յուրաքանչյուր հարցի համար նախապես նշված միավորների հատկացմամբ: Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը, - Առարկայի իմացություն: 2. Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 12-րդ շաբաթ)՝ Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում՝ թեստային առաջադրանքների ձևով, պատասխանների գնահատում դասախոսի կողմից՝ յուրաքանչյուր հարցի համար նախապես նշված միավորների հատկացմամբ:	Հաճախումները դասերին	20 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական աշխատանք	20 միավոր	Ստուգողական աշխատանք	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	20 միավոր
Հաճախումները դասերին	20 միավոր										
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր										
Գործնական աշխատանք	20 միավոր										
Ստուգողական աշխատանք	20 միավոր										
Ամփոփիչ ստուգում	20 միավոր										

	Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը - Առարկայի իմացությունը 3. Մասնակցությունը դասընթացին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - Հաճախումների հաշվառում Գնահատման չափանիշները՝ - Ներկայություն 4. Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - բանավոր հարցման արդյունքների հաշվառում, հիմնախնդիրների քննարկում համակուրսեցիների հետ, գործնական –կիրառական ուղղվածություն ունեցող հանձնարարություններ, թեստային աշխատանք և այլն, 5. Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 10%-ը կամ 10միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ փորձի ցուցադրում, ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների փորձաքննական գնահատում, մասնակցություն խմբային նախագծերում և այլն, - բառարանային աշխատանքների ստուգում: 6. Գործնական հմտություններ (ընդհանուր գնահատականի 10%-ը կամ 10միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - մենառարկայական և միջառարկայական բնույթի ինքնուրույն և խմբային նախագծեր, գաղափարների / հասկացությունների ձևակերպում, գնահատվող բանավեճ:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ս. Աբրահամյան, Հայերենի կետադրությունը, Ե., 1999: 2. Մ.Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզու. ձևաբանություն, շարահյուսություն, Ե., 1982: 3. Հ. Բարսեղյան, Ուղղագրական-ուղղախոսական, 4. տերմինաբանական բառարան, Ե., 1982: 5. Դ. Գյուրջինյան, Հայերեն բառարան-տեղեկատու, 6. Միասին, անջատ կամ գծիկով գրվող բառեր, Ե., 2001: 7. Դ. Գյուրջինյան, Մեծատա՞ռ, թե փոքրատառ, Ե., 2005: 8. Քոսյան Վ., Վերոյան Բ., Մարության Ա., Հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Ե., 1989: 9. Գ.Գարեգինյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Ե., 1984: 10. Ա. Մարգարյան, Ժամանակակից հայոց լեզու. Բառագիտություն, 1990/1993: 11. Ա. Սանթրյան, Արդի հայերենի կետադրության համակարգը, Ե., 2004: Լրացուցիչ- 1. Լ.Եզեկյան, Հայոց լեզու, Ե., 2007: 2. Ս. Գալստյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, 2003: 3. Դ.Գյուրջինյան, Գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Ե., 2001: 4. Ռ. Նազարյան, Մայրենին բոլորի համար, Ե., 2006: 5. Վ. Սահակյան, Ուղղագրության, կետադրության և 6. քերականության ուղեցույց, Ե., 2004:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/բ-092- Հայոց լեզու և գրականություն 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է մի շարք մասնագիտությունների առաջին կուրսի ուսանողներին «Գրականություն» առարկային վերաբերող գիտելիքներ հաղորդել, խորացնել և ընդլայնել հայ գրականության մասին ուսանողների ունեցած ընդհանուր գիտելիքները: Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ գրականության պատմությանը: Առաջնային նպատակ է նաև ուսանողներին գաղափար տալ հիմնական գրական ուղղությունների մասին՝ մասնավորապես կլասիցիզմի, ռոմանտիզմի, ռեալիզմի, սոց. ռեալիզմի, հիմնարար պատկերացում ձևավորել գրականության զարգացման վերաբերյալ ըստ դարաշրջանների, ուսումնասիրել մի շարք գրողների ստեղծագործությունները, անդրադառնալ դրանց կառուցվածքային և բովանդակային հատկանիշներին, գաղափարին և վերլուծությանը: Նպատակները սահմանվում են հետևյալ սկզբունքներով. ա. գրականության՝ ըստ ժամանակաշրջանների պատկերացումը, բ. ժառանգորդական շղթայի օղակների ներկայացումը ակունք-ավանդույթ-նորարարություն իրողության բացահայտմամբ, գ. ժանրաբանություն, գրական ուղղությունների, մեթոդների, տեսական հասկացություն պարունակող գիտելիքները տրվում են կոնկրետ հեղինակ կամ ստեղծագործություն անցնելիս:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Տվյալ դասընթացն ավարտելուց հետո ուսանողը պետք է ունենա առարկայի վերաբերյալ համապատասխան թեմաներից մշակումներ, գրի առնվազն երկու ռեֆերատ, կարդացած լինի հանձնարարված գեղարվեստական գրականությունը, լիարժեք պատկերացում ունենա հայ գրականության ընթացքի և զարգացման վերաբերյալ, կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում: Միևնույն ժամանակ ուսանողը պետք է անգիր հատվածներ իմանա հանձնարարված չափածո գործերից, մասնակցած լինի բանավիճային քննարկումներին: <i>Հմտություն</i> Պետք է տիրապետի գրական-գեղարվեստական			

	գործերի վերլուծության սկզբունքներին ու մեթոդներին, քննարման մասնակցելու կանոններին: <i>Կարողունակություն</i> - գրական վերլուծության ենթարկել անհրաժեշտ գեղարվեստական երկերը, - անգիր հատվածներ ասել պոեզիայից, - զանազանել գրական մեթոդների և ուղղությունների տարբերակիչ սկզբունքները, ժանրային կառուցվածքները, - գրական գործընթացի վերաբերյալ ընդհանուր կարծիք հայտնել:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Գրերի գյուտի պատմամշակութային արժեքը, 5-րդ դարի հայ գրականության ընդհանուր բնութագիր: Թեմա 2. «Սասնա ծռերե Էպոսը: Ստեղծման ժամանակը, կառուցվածքը, կերպարները, առանձնահատկությունները: Գեղարվեստական արժանիքները: Թեմա 3. Գրիգոր Նարեկացի, «Մատյան ողբերգությանե աղոթամատյանը: Ֆրիկ. կյանքը և քնարերգությունը: Թեմա 4. Միջնադարյան տաղերգություն, հայրեններ: Ժանրը, ժանրակազմ հատկանիշները, թեմատիկ առանձնահատկությունները: Թեմա 5. Աբովյանը և լուսավորական շարժումը: Հայ նոր գրականություն:Մուրացանի արձակը: Թեմա 6. Հ. Պարոնյանի ստեղծագործությունը: Երգիծանքի տարատեսակները: «Մեծապատիվ մուրացկաններե վիպակը, կերպարները, գաղափարը: Թեմա 7. Ռոմանտիզմը որպես գրական մեթոդ, հիմնական հատկանիշները: Րաֆֆու «Սամվելե վեպը: Կառուցվածքը, կերպարները, գաղափարը: Թեմա 7. Գր. Չոփրապը և հայ նորավիպագրությունը: Չոփրապի կյանքն ու ստեղծագործությունը: Նովելները: Թեմա 8. Ծիրվանզադեն և հայ դասական ռեալիզմը: Ծիրվանզադեի արձակի և դրամատուրգիայի առանձնահատկությունները: Թեմա 9. Հ. Թումանյան: Կյանքը և գործը: Քառյակները, պոեմները, արձակը: Թեմա 10. Ավ. Իսահակյան: Կյանքը և գործը: Քնարերգությունը: «Աբու-Լալա Մահարիե պոեմը, կառուցվածքը, գաղափարը: Թեմա 11. Վ. Տերյանի կյանքը և քնարերգությունը: «Մթնշաղի անուրջներե, «Երկիր Նաիրիե շարքերը: Թեմա 12. Բակունցի պատմվածքները: Թեմա 13. Գ. Մահարի, կյանքը և ստեղծագործությունը: «Ծաղկած փշալարերե վիպակը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	☐ Բանավոր հարցում, թեստային աշխատանք, բնագրային վերլուծություն, ինքնուրույն աշխատանքի ստուգում, ☐ տվյալ առարկայի չափորոշիչով սահմանված ուսանողի գիտելիքները և կարողությունները, ընդհանուր պատկերացումների, գաղափարների, հասկացությունների իմացությունը: ☐ Ամփոփիչ գնահատում Ամփոփիչ գնահատումը կատարվում է 100 միավորանոց սանդղակով. - հաճախումների, - գործնական աշխատանքների բանավոր հարցումների,

	• երկու գրավոր ստուգողական աշխատանքների, • երկու ինքնուրույն աշխատանքների գնահատման հիման վրա: Ամփոփիչ գնահատման համար նոր հարցում (գրավոր կամ բանավոր) չի կազմակերպվում: ☐ Ուսանողների միջանկյալ գնահատում Ուսանողների միջանկյալ գնահատումը կատարվում է ինքնուրույն կամ ստուգողական աշխատանքների միջոցով: Հանձնարարվում է երկու ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքները հիմնականում ներկայացվում են ռեֆերատի ձևով: Ստուգողական աշխատանքները տրվում են դասընթացին հատկացված ժամերի սահմաններում: Դրանց կարող է հատկացվել 40-80 րոպե: Ստուգողական աշխատանքները կարող են կրկնել լսարանում քննված գեղարվեստական նյութերը՝ հարցադրման որոշ տարբերությամբ:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Պ. Հակոբյան - Հայ մշակույթի նշանավոր գործիչներ 2. Ջրբաշյան Է.- Չորս գագաթ , Հայ նոր գրականության պատմություն (հատոր 1-5) 3. Գաբրիելյան Վ.- Սփյուռքահայ գրականություն 4. Ս. Աղաբաբյան - «Սովետահայ գրականության պատմություն» 5. Հր. Թամրազյան - «Սովետահայ գրականության պատմություն» Լրացուցիչ 1. Մովսես Խորենացի - «Հայոց պատմություն» 2. Գրիգոր Նարեկացի - «Մատյան ողբերգության» 3. Խաչատուր Աբովյան - «Վերք Հայաստանի» 4. Հովհ. Թումանյան - բանաստեղծություններ, «Անուշե պոեմը» 5. Ե. Չարենց - բանաստեղծություններ, «Գիրք ճանապարհի» 6. Պ. Սևակ - «Անլուրի զանգակատուն», «Եղիցի լույս», «Մարդը ափի մեջ», այլ 7. Հրանտ Մաթևոսյան - «Աշնան արև»

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-048 Հայոց պատմության հիմնահարցեր 1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	20	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	10
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	40		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	Հայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների			

	ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, 5-րդ դարի ազատագրական պայքարից մինչև Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: <i>Հմտություն</i> • տեղեկությամբ կառավարելու հմտություն (տեղեկության ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) • սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ <i>Կարողությունակություն</i> • առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն • վերլուծության և համադրության կարողություն • քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն • պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն • պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. V դ. ազատագրական պայքարը Թեմա 2. VI-VII դդ. ազատագրական պայքարը Թեմա 3. VIII-IX դդ. ազատագրական պայքարը արաբական տիրապետության դեմ Թեմա 4. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը Թեմա 5. Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրության որոնումները XVII երկրորդ կեսին և XVIIIդ. առաջին քառորդին Թեմա 6. Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը Թեմա 7. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVIII դ. II կեսին Թեմա 8. Ազատագրական պայքարը Արցախում և Սյունիքում Թեմա 9. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ՝ • ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան • ինքնուրույն աշխատանքի կատարում • սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն • ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ • Հարգախոսյզ, ճեպահարցում • թեստային առաջադրանքներ՝ պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով հարցերով:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Սիմոնյան Հր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2000թ.

	2. Սիմոնյան Ջր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջ» Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 Լրացուցիչ 1. Աբրահամյան Ա.Գ., «Իսրայել Օրիեն, 1978թ. 2. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում, 2004թ. 3. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Հ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (IX դարի կես-XVII դարի I տասնամյակ): 5. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Հ. 3, Գիրք I: Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի II կես -XIX դարի վերջ):
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-049 Հայոց պատմության հիմնահարցեր 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	20	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	10
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	40		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Հայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքների ձևավորումից մինչև Հայաստանի			

	անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը <i>Յմտություն</i> • տեղեկությամբ կառավարելու հմտություն (տեղեկությամբ ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) • սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ <i>Կարողունակություն</i> • առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն • վերլուծության և համադրության կարողություն • քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն • պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատել կարողություն • պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները Թեմա 2. Արևմտահայ ազգային-ազատագրական շարժումների վերելքը XIX. 90ական թթ Թեմա 3. Հայկական հարցի ծագումը և նրա միջազգայնացումը Թեմա 4. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը Թեմա 5. Ֆիդայական շարժումը Թեմա 6. Ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները Թեմա 7. Ազգային կուսակցությունների առաջացումը Թեմա 8. Հայկական հարցը 1912-1914 թթ Թեմա 9. Հայոց Մեծ եղեռնը Թեմա 10. 1915 թ. ինքնապաշտպանական մարտերը Թեմա 11. 1918 թ. մայիսյան հերոսամարտերը. Հայաստանի հանրապետության հռչակումը Թեմա 11. Հայաստանի Առաջին հանրապետությունը 1918-1920 թթ Թեմա 12. Արցախյան շարժման նոր փուլը, Հայաստանի անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը Թեմա 13. ՀՀ պետական խորհրդանիշները, դրոշմը, օրհներգը, զինանշանը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ՝ • ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան • ինքնուրույն աշխատանքի կատարում • սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն • ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ • Հարգախոսը, ճեպահարցում • թեստային առաջադրանքներ՝ պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով հարցերով:
Գրականություն	Պարտադիր

	1. Սիմոնյան Յր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Յր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Միսաքյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջը)» Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Յ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք-Բախչյան Ս. «Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 9. Խաչատրյան Կ. «Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920-1922 թթ.», Երևան, 2007: Լրացուցիչ 1. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում, 2004թ. 2. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 3. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Զ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (I X դարի կես- XVII դարի առաջին տասնամյակ): 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Զ. 3, Գիրք I : Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի երկրորդ կես -XIX դարի վերջ): 5. Ավետիսյան Յ.Ա. «Հայկական հարցը 1918թ.», Երևան, 1997 6. Վրացյան Ս. «Հայաստանի Հանրապետություն», Երևան, 1993 7. Սիմոնյան Յր. «Անդրանիկի ժամանակը», գիրք 1-2, Երևան, 1996:
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/Բ-001 Ռուսաց լեզու-1 ՕԼԳ/Բ-002 Ռուսաց լեզու-2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ/4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	52/52	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	52/52
	Ինքնուրույն	68/68		
	Ընդամենը	120/120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների			

	լեզվական գիտելիքները և հաղորդակցական կարողությունները լեզվախոսքային բոլոր ոլորտներում (ուսկնդրել, կարդալ, խոսել, գրել):
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • կարդալու հիմնական կանոնները; • շեշտի տեղը ամենատարածված բառերում, • ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք ծառայում են ռուսալեզու հաղորդակցության իրավիճակներին առօրյա, սոցիալ-մշակութային և կրթական և մասնագիտական գործունեության ոլորտներում. • կրթության տվյալ փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները. • ռուսալեզու խոսքի վարքագծի տարրական նորմերը <i>Չմտություն</i> • գրավոր և բանավոր խոսքի բոլոր տեսակները կիրառելու հմտություններ; • կրթական և մասնագիտական հաղորդակցության ոլորտներում և իրավիճակներում ռուսաց լեզվի օգտագործման հմտություններ ձեռք բերելու տարրական տեխնիկա (ռազմավարություն և մարտավարություն); • բանավոր և գրավոր խոսքի մշակույթի նորմեր ձեռք բերելու հմտություն; • գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելու հմտություն; • տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվության հետ աշխատելու հմտություն; • հրապարակային խոսքի, փաստարկի, քննարկման և վիճաբանության հմտություններ. <i>Կարողություն</i> • կարդալ ցանկացած բովանդակության տեքստ; • որոշել տեքստի թեման; • բավարար ամբողջականությամբ և ճշգրտությամբ հասկանալ տեքստի հիմնական տեղեկատվությունը; • տարբերակել բառի ուղղակի և փոխաբերական իմաստը; • խոսքում օգտագործել հոմանիշներ, հականիշներ և բազմիմաստ բառեր, դարձվածքաբանական միավորներ; • ինքնուրույն արտադրել համահունչ, տրամաբանական հայտարարություններ ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ տրված միջավայրին համապատասխան; • երկխոսություններ կառուցել; • օգտագործել ուղղակի և անուղղակի խոսք; • հասկանալ մենախոսության թեման և նրա մեջ պարունակվող հիմնական տեղեկատվությունը; • հասկանալ գրուցակցի հայտարարության բովանդակությունը, նրա հաղորդակցական մտադրությունները.
Դասընթացի բովանդակությունը	1 կիսամյակ Թեմա 1. Օտար լեզուների դերն ու նշանակությունը մարդու

	կյանքում Թեմա 2. Մարդ. Դիմանկար. Բնավորություն Թեմա 3. Կյանքի ոճ Թեմա 4. Դար ապրի- դար սովորի Թեմա 5. Գեղեցկությունը կփրկի աշխարհը. Մշակույթ. Արվեստ Թեմա 6. Աշխարհը ճանապարհորդի աչքերով Թեմա 7. Տոներ. Ավանդույթներ. Սովորույթներ Թեմա 8. Հայրեր և երեխաներ. Սերունդների բախում 2 կիսամյակ Թեմա 1. Գիտություն և տեխնիկա Թեմա 2. Բնությունը և մարդը Թեմա 3. Առողջ ապրելակերպ. Սնունդ Թեմա 4. Առողջ ապրելակերպ. Սպորտ Թեմա 5. ՉԼՄ. Ինտերնետ. Շփում սացցանցերում՝ դրական և բացասական կողմերը Թեմա 6. Թերթելով պատմության էջերը Թեմա 7. Գրավոր և բանավոր խոսքի մշակույթը գարծնական հաղորդակցման մեջ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գրավոր և բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, թեստ, սալիկահանդես, ֆրոնտալ հարցում, ստուգողական աշխատանք, ամփոփիչ աշխատանք
Գրականություն	1. Պարտադիր 1. Русская грамматика. – Т. 1,2. М., 1980. 2. Современный русский язык / Под ред. Д.Э. Розенталя. Ч. 1,2. М., 1979. 3. Современный русский литературный язык / под ред. П.А. Леканта. М., 1988. 4. Новикова А.С. Русский язык. Фундаментальный курс. М., 1993 5. Костомаров В.Г., Максимов В.И. Современный русский язык. М., 2010. 6. Ремчукова Е.Н. Мофология современного русского языка. Учебное пособие. М., 2004. 7. Ипполитова Н.А., Князева О.Ю., Савова М.Р. Русский язык и культура речи. М., 2003. 8. Гончарова Т.В., Плеханова Л.П. Речевая культура личности: практикум. М., 2011. 9. Шулежкова С.Г. «И жизнь, и слезы, и любовь» Происхождение, значение, судьба 1500 крылатых слов и выражений русского языка. М., 2011. 10. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. СПб, 2012. 11. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. СПб, 2011. 12. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. СПб, 2011. 13. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Общее владение. СПб, 2013. 14. Программа по русскому языку для иностранных граждан. Первый сертификационный уровень. Общее

	владение. 1-й уровень спб, 2012. 15. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. СПб, 2012. 16. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. СПб, 2012. 17. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Второй вариант. Книга + cd. М., спб, 2012. 18. Одинцова И.В. Что вы сказали? СПб, 2007. 19. Баско Н.В. Изучаем русский, узнаем Россию. М., 2011. 20. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010 Լրացուցիչ 1. Современный русский язык в трех частях / В.В. Бабайцева, Л.Ю. Максимов. М, 1987. 2. Современный русский язык. Теория. Анализ языковых единиц: В 2-х частях. – Часть II. Морфология. Синтаксис / под ред. Е.И. Дибровой. М., 2001. 3. Распопов И.П. Строение простого предложения в современном русском языке. М., 1970. 4. Лекант П.А. Синтаксис простого предложения в современном русском языке. М., 1974. 5. Современный русский язык / Р.Н. Попов, Д.П. Валькова, Л.Я. Маловицкий, А.К. Федоров. М., 1978. 6. Ковтунова И.И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения. М., 1976. 7. Наши трёхязычные дети. Елена Мадден. СПб, 2011.
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/բ-003 Ռուսաց լեզու-3		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն
			Մեմինար
			Լաբորատոր աշխատանք
			Գործնական աշխատանք
	Ինքնուրույն	56	42
	Ընդամենը	120	
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք		
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողի գռավոր և բանավոր խոսքի ձևավորումը և կատարելագործումը այն մակարդակում, որը բավարար է մասնագիտական տերմինաբանության համարժեք ըմբռնման և օգտագործման, կրթական, մասնագիտական և գիտական բնույթի հաղորդակցությանը մասնակցելու, սեփական տեսակետն արտահայտելու համար.		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք սպասարկում են ռուսալեզու հաղորդակցության իրավիճակները կրթական, մասնագիտական և գիտական գործունեության		

	ոլորտներում; - կրթության այս փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները; - ընդհանուր լեզվաբանության սկզբունքների հիման վրա թարգմանության և թարգմանական համապատասխանությունների գործընթացի հիմնական օրինաչափությունները. <i>Յմտություն</i> - մասնագիտական հաղորդակցության ոլորտներում և իրավիճակներում ռուսաց լեզվի օգտագործման ինքնավար հմտությունների կատարելագործման ռազմավարություն և մարտավարություն; - մասնագիտական գործունեության մեջ գրագետ բանավոր և գրավոր խոսքի կիրառման հմտություն; - առաջարկվող նյութի տրամաբանական ներկայացման կարողություն; - տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվության հետ աշխատելու հմտություն; - տեսական դրույթների գործնական վերլուծության կարողություն և հմտություն; - մասնագիտական ոլորտում հանրային խոսքի, փաստարկի, քննարկման և վիճաբանության հմտություններ; - թարգմանության նախապատրաստման և կատարման մեթոդներ օգտագործելու հմտություն, ներառյալ տեղեկատվության որոնումը հղումներում, մասնագիտացված գրականության մեջ և համացանցում: <i>Կարողություն</i> - ինքնուրույն արտադրել համահունչ, տրամաբանական հայտարարություններ ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ; - կառուցել վերարտադրողական տիպի մենախոսություն տվյալ տեքստային նյութի հիման վրա, տարբեր ձևական իմաստային կառուցվածքների օգտագործմամբ (վերարտադրում, նկարագրություն, հաղորդագրություն); - ստեղծել համապատասխան մակարդակի հատուկ կազմված սյուժետային տեքստ, որը կառուցված է համապատասխան բառապաշարի և քերականական նյութի հիման վրա; -երկխոսություններ կազմել հատուկ բառապաշարի հիման վրա; - գրել մեկնաբանություններ, ամփոփումներ և այլն; - փոխակերպել նախադասությունները ուղղակի և անուղղակի խոսքով; - մեկնաբանել թեմայի և մենախոսության մեջ պարունակվող հիմնական տեղեկատվությունը; - կատարել թարգմանություններ, նաև թարգմանության գործընթացում բառապաշարային-իմաստային վերափոխումներ (տերմինաբանության թարգմանություն, տարբեր տեսակի դարձվածքների թարգմանություն).
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Լեզվամշակութային ուսումնասիրություններ և լեզվաերկրագիտություն: Լեզվի և մշակույթի փոխազդեցություն Թեմա 2. Աշխարհի ռուսալեզու պատկերը

	Թեմա 3. Մասնագիտության լեզվի ներածություն. Գիտական հասկացության և տերմինի սահմանում Թեմա 4. Առարկայի բնութագրերը ըստ բաղադրության Թեմա 5. Առարկաների և երևույթների միջև կապի և կախվածության բնութագրերը. Թարգմանության ընթացքում նախադասության կառուցվածքային փոփոխություն. Թեմա 6. Բնության ուսումնասիրության մեթոդներ /դիտարկում, ենթադրություն, փորձ, տեսություն, բացահայտում, համեմատություն/ Թեմա 7. Կապակցված տեքստի ստեղծման միջոցներ. Ստորադասական պայմանական նախադասությունները եթե կապի առկայությամբ Թեմա 8. Նույնարմատ բայեր և գոյականներ: Բայական բառակապակցությունների փոխակերպումը անվանականի. Բայական գոյականների ձևավորումը -ние (-ение, -ание, -яние) վերջածանցով: Գոյականների բառակազմական մոդելը: Թեմա 9. Տեքստի տեղեկատվական բովանդակության փոխանցումը դրա նկարագրության օգնությամբ՝ գնահատման տարրի ներառմամբ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Սալիկահանդես, հարց ու պատասխան, թեստ, ստուգողական աշխատանք, ֆրոնտալ հարցում, բանավոր և գրավոր հարցումներ
Գրականություն	<i>Պարտադիր</i> 1. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. СПб, 2012. 2. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. СПб, 2011. 3. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. СПб, 2011. 4. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Общее владение. СПб, 2013. 5. Программа по русскому языку для иностранных граждан. Первый сертификационный уровень. Общее владение. 6. 1-й уровень спб, 2012. 7. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 8. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 9. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Второй вариант. Книга + cd. М., спб, 2012. 10. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010 11. Есаджанян Б. М., Кундратс Л. А. "К курсу практического русского языка". Ереван, 2006г. 12. Практический курс русского языка для студентов – психологов: Уч. материал/ Б.М. Есаджанян, Э.А.Баятян, Г.Г.Барикян, С.Р.Геворгян. Ереван, 2004г.

	13. Практический курс русского языка / для студентов неязыковых вузов/Асатрян С.Ш. Ереван, 2016г. 14. Учебное пособие по русскому языку/для студентов факультета компьютерных систем и информатики. Тер-Оганесян М.Х. Ереван, 2011г. 15. Практикум по русскому языку / учебно-методические материалы для студентов физико-математического факультета/. Алоян Ж.Л. Ванадзор, 2014г. Լրացնողիչ 1. Чеснокова Л.Д. Связи слов в современном русском языке. М., 1980. 2. Распопов И.П. Строение простого предложения в современном русском языке. М., 1970. 3. Лекант П.А. Синтаксис простого предложения в современном русском языке. М., 1974. 4. Ковтунова И.И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения. М., 1976. 5. Մերողական ձեռնարկներ 6. Бондалетов В.Д., Самсонов В.Г. Русский язык. Сборник упражнений. М., 2000 7. "Русский язык: экспериментальное пособие для нефилологических специальностей вузов государств – участников СНГ". Москва, 2007 8. "Сборник упражнений по современному русскому языку" – под ред. П. А. Леканта Москва, 2001 9. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 2. / Под ред. Р.А. Кульковой. СПб, 2000. 10. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 3 / Под ред. Р.А. Кульковой. СПб, 2001. 11. Բառարաններ 12. Скворцов И.П. Большой толковый словарь правильной русской речи. М., 2006 13. Жуков А.В. Лексико-фразеологический словарь русского языка. М., 2007 14. Крысин Л.П. Учебный словарь иностранных слов. М., 2010 15. Лопатин В.В., Лопатина Л.Е. Толковый словарь современного русского языка. М., 2011 16. Вакуров В.Н. и др. Трудности русского языка: словарь-справочник. М., 2011 17. Баско Н.В. Фразеологизмы в русской речи: Словарь справочник. М., 2009 18. Сковородников А.П. Выразительные средства русского языка и речевые ошибки и недочеты: энциклопедический словарь-справочник. М., 2009 19. "Словарь синонимов и антонимов русского языка". СПб, 2005г. 20. Ожегов С. И. Словарь русского языка М., 1991. 21. Орфографический словарь русского языка. М., 1991. 22. Спиркина А. Г. Словарь иностранных слов. М., 1989
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-062. Փիլիսոփայության հիմնահարցեր
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ

Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	30	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	90		
Ընդամենը	120			
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Փիլիսոփայությունն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ աշխարհայացքի, նրա տարատեսակների և ձևերի մասին, բացահայտել իրականության սկզբնապատճառը, զարգացման օրենքներն ու օրինաչափությունները, մեկնաբանել շարժման մեխանիզմը, ձևերը և դրանց դերը զարգացման գործընթացում: Ուսանողները գիտելիքներ են ստանում նաև հասարակության, նրա առանձնահատկությունների և գործառույթների մասին: Դասընթացը ներկայացնում է փիլիսոփայական գիտելիքների պատմականությունը, ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը գաղափար կունենա Նորագույն շրջանի փիլիսոփայական տեսությունների և ուղղությունների, հայ փիլիսոփայական մտքի զարգացման շրջանների մասին: Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա կատարել ընդհանրացումներ աշխարհայացքի, տարբեր գաղափարական հոսանքների, տեսությունների և հիմնադրույթների վերաբերյալ: Փիլիսոփայությունն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշփվի տրամաբանության, մշակութաբանության, քաղաքագիտության և այլ գիտությունների հետ: Փիլիսոփայությունն առարկան նախատեսված է ներկայացնել բոլոր բաժինների համար, որպեսզի ապագա մասնագետի մոտ ձևավորվի իրականության վերաբերյալ ընդհանրական գիտելիքներից եզրահանգումներ կատարելու հմտություն և կարողություն:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • ինքնուրույն վերլուծել փիլիսոփայական հիմնախնդիրները • տարբերել փիլիսոփայական տարբեր ուղղությունների գաղափարական հիմնավորումները • տարբարակել փիլիսոփայության մտքի պատմության հիմնական էտապները, յուրաքանչյուրի հիմնական մոտեցումները • Ներկայացնել հասարակական գիտակցությունը ձևերը, դրանց ընդհանրությունն ու տարբերությունը • հասկանալ փիլիսոփայական հասկացությունների, կատեգորիաների և օրենքների էությունը, կիրառման բնագավառը <i>Չմտություն</i> • գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն • հետազոտություններ կատարելու ունակություններ • սովորելու ունակություն • առաջնորդի հատկություններ			

	• որակի կարևորության գիտակցում • Կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները <i>Կարողունակություն</i> • վերլուծման և համադրման ունակություն • կազմակերպման և պլանավորման ունակություն • հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ • տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն • քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն • միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Փիլիսոփայությունը որպես գիտություն Թեմա 2. Փիլիսոփայության զարգացման պատմական փուլերը Թեմա 3. Մատերիա և կեցություն Թեմա 4. Հոգևորի / գիտակցության/ պրոբլեմը փիլիսոփայության մեջ Թեմա 5. Չարգացման հիմնախնդիրը/ օրենքները և կատեգորիաները/ Թեմա 6. Իմացության տեսություն: Գիտական իմացություն Թեմա 7. Սոցիալական փիլիսոփայություն, հասարակության սոցիալ-տնտեսական համակարգը Թեմա 8. Հասարակության քաղաքական և հոգևոր համակարգը Թեմա 9. Հասարակական գիտակցություն Թեմա 10. Մարդու հիմնախնդիրը փիլիսոփայության մեջ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. ✓ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, ✓ ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, ✓ սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, ✓ ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ, ✓ թեստային առաջադրանք պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով ✓ ամփոփիչ քննություն համակարգչային ստուգմամբ
Գրականություն	Պարտադիր 1. Ս. Հակոբյան – Փիլիսոփայության դասընթաց, Երևան 2005 2. Մ. Ասատրյան – Փիլիսոփայության ներածություն, Երևան 2004 3. Վ. Կանկե - Փիլիսոփայություն, Երևան, 2000 4. Հ. Շաքարյան – Փիլիսոփայություն, Երևան, 2005 5. Փիլիսոփայական բառարան, Երևան, 1975. 6. Ս. Չաքարյան – Փիլիսոփայության պատմություն, Երևան 2005 Լրացուցիչ 1. Իովչուկ – Փիլիսոփայության պատմության համառոտ ակնարկ, Երևան, 1979 2. Էդ. Հարությունյան, Քաղաքական համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները անցումային

	հասարակությունում, Երևան, 2005 3. И.Т. Фралов, Введение философии
--	---

Կամընտրական դասընթացներ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-064- Մշակութաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	18	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	10
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	42		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	- Մշակութաբանություն դասընթացի ծրագրային բովանդակության տիրապետումը, մշակույթի, մարդու, հասարակության ու աշխարհի մասին ընդհանուր գիտելիքների յուրացում: - աշխարհայացքային կողմնորոշումների հստակեցում - մասնագիտական, ընդհանուր գիտական և մշակութաբանական խնդիրների փոխառնչությունների պարզաբանման սկզբունքային մոտեցումների իմացում - մասնագիտական գիտելիքների զարգացմանը նպաստող մշակութա-մեթոդաբանական մտածելակերպի տարրերի ձևավորում - համաշխարհային և ազգային մշակույթի նվաճումներին հաղորդակից լինելը և մշակութաբանության բարդ հիմնախնդիրների համակարգում ճիշտ կողմնորոշվելը			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Մշակութաբանության որպես ինքնուրույն գիտության ձևավորումը, հետազոտման մեթոդները: - Մշակույթ հասկացության մեկնաբանումը և սահմանումները: - Մշակույթի գործառնությունները: Մշակույթի դասակարգման հիմնական չափորոշիչները, մշակույթի առանձին տիպերի բնութագիրը, կրոն և մշակույթ, բարոյականություն, արվեստ, գիտություն: - Բնությունն իբրև փիլիսոփայական և մշակութաբանական կատեգորիա: Արժեք հասկացության բնորոշումը, մշակույթի և արժեքների կապը, արժեքների դասակարգումը: - Քաղաքակրթություն հասկացության բնութագիրը, քաղաքակրթության և մշակույթի ընդհանրություններն ու տարբերությունները; <i>Չմտություն</i> - մշակութային երևույթների օրինաչափությունները, կառուցվածքը, տիպաբանությունը, պատճառ-հետևանքային կապերը հասկանալու ունակություն - մշակույթի վերաբերյալ եղած սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու ունակություն			

	• ունեցած ինֆորմացիայի և տեղեկատվության տարբեր ձևերը օգտագործելու հմտություններ • մշակույթի վերաբերյալ ունեցած գիտելիքների համակարգում և վերլուծություն • մասնագիտական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ • տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, • միջանձնային գործնական հմտություններ <i>Կարողունակություն</i> • Ինքնուրույն աշխատելու ունակություն • Հետազոտություններ կատարելու ունակություն • Անկախ սովորելու ունակություն • Հստակ հաղորդել ստացված հեկային գիտելիքները • Համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվություն, • Հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները • Ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները, գործառույթները Թեմա 2. Չանգվածային և էլիտար մշակույթ Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը Թեմա 4. Մարդ, բնություն, մշակույթ Թեմա 5. Մշակույթ և արժեքներ, մշակույթ և քաղաքակրթություն Թեմա 6. Մշակութային երկխոսություն և գլոբալիզացիա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<i>Գիտելիքների</i> ստուգումը և գնահատումը իրականացվում են հետևյալ բաղադրիչներով՝ ա) ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասահաճախումների հաշվառման միջոցով, բ) գործնական (սեմինար) աշխատանքներին ուսանողի մասնակցության, նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում, գ) ինքնուրույն կատարվող աշխատանքների (անհատական առաջադրանքների) հաշվառում գնահատում, դ) կրթական մոդուլի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում ու գնահատում կիսամյակի ընթացքում, ե) ստուգման արդյունքների ինտեգրում՝ դասընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի, անհատական առաջադրանքների, գործնական աշխատանքներին ուսանողի ակտիվության, հմտությունների և կարողությունների գնահատման, ընթացիկ և հանրագումարային գնահատումների հիման վրա դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Մելքումյան Գ.Ա. Մշակութաբանություն, 2001 2. Գուրնիչ Ս., Մշակութաբանություն, 1996 3. Բորև Յու.Բ., Գեղագիտություն, 1989 4. Սարգսյան Ս.Ա., Մշակութաբանություն, 1996 Լրացուցիչ-

	1. Հովհաննիսյան Ս., Կուլտուրան և բնությունը, Երևան, 1984 2. Макарян Э.С. , Теория культуры и современная наука, Ереван 1984 3. Малюра Ю.А. Культурология, Москва, 1999 4. Лосев А.Д. Философия. Мифология. Культура, Москва, 1991 5. Культурология. История мировой культуры, Москва, 1995 6. Розин В.М. Введение в культурологию, Москва, 1994 7. Швейцер А. Культура и этика, Москва, 1994 8. Шенен О. Закат Европы, Москва, 1991 9. Философский словарь, Москва, 1983 10. Փիլիսոփայական բառարան
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՅ/բ 058-Սոցիոլոգիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	18	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	10
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	42		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ գիտելիքներ ձևավորել սոցիոլոգիայի պատմական անհրաժեշտության, հասարակության ուսումնասիրության համար ունեցած դերի, սոցիոլոգիական աշխարհայացքի բազմազանության և բազմաձևության մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթականծրագրիհետևյալվերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Հասարակությունն իբրև համակարգ, դրա հիմնական տարրերը, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացները և վերահսկողության մեխանիզմները: <i>Հմտություն</i> Սոցիոլոգիական տեսությունների հիմնական ձևերին, մեթոդներին, գործիքներին, վերլուծության եղանակներին: <i>Կարողունակություն</i> Նախագծել սոցիալական որևէ երևույթի ուսումնասիրմանն ուղղված սոցիոլոգիական հետազոտության ծրագիր:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Սոցիոլոգիայի ձևավորման նախադրյալները. պատմական ակնարկ:Ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան, ֆունկցիաները, կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2 Հասարակության կառուցվածքային տարրերը.անհատ, խումբ (տեսակները), կազմակերպություն, ինստիտուտ: Թեմա 3 Հասարակության վերահսկողության մեխանիզմներ. մշակույթ և սոցիալականացում: Թեմա 4 Հասարակության շերտավորում:			

	Թեմա 5 Սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդները. Խմբային աշխատանք, անհատական ներկայացումներ, բանավեճ, հարց ու պատասխան, հարցախույզ: Գնահատման չափանիշները Ուսանողի գիտելիքը` • Սոցիոլոգիայի առաջացման պատմական անհրաժեշտության, վերջինիս ուսումնասիրման օբյեկտի, առարկայի, գործառույթների, հիմնականխնդիրների, սոցիոլոգիական գիտելիքի բազմամակարդակ կառուցվածքի վերաբերյալ, • հասարակության պատմական տիպերի, զարգացման օրինաչափությունների, հիմնական ընդհանրությունների եւ տարբերությունների, համակարգային մոտեցման, հասարակության`իբրեւ համակարգի`բազմամակարդակ կառուցվածքում գործառնող եւ փոխկախված տարրերի (անհատը`սոցիալական գործողություն կատարելու տեսանկյունից, խմբեր, կազմակերպություններ, ինստիտուտներ) վերաբերյալ, • հասարակության վերահսկողության մեխանիզմների, դրանց փոխադարձաբանականության վերաբերյալ, • հասարակության ստրատիֆիկացիոն կառուցվածքի (շերտավորման), այն մեկնաբանող մոտեցումների, հիմնական շերտերի բնութագրի, մոբիլության, վերջինիս տեսակների, ըստ մոբիլության «բաց եւ «փակե հասարակությունների մեկնաբանման վերաբերյալ • Սոցիոլոգիական հետազոտության առանձնահատկությունների վերաբերյալ:		
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Կրավչենկո «Սոցիոլոգիա» Եր.2004 2. Մկրտչյան Ե.Ռ.,Բալայան Ն.Մ.,Սոցիոլոգիա, Երևան 2002 3. Социология, Учебник для студентов вузов, Батурин В.К., 2012 4. Giddens, Anthony, Duneier, Mitchell, Applebaum, Richard. 2007. <i>Introduction to Sociology. Sixth Edition</i>. New York: W.W. Norton and Company. Chapter Լրացուցիչ- 1. Социология, Волков Ю.Е., 2012 2. История теоретической социологии, Предыстория социологии, Учебное пособие для вузов, Давыдов Ю.Н., 2010 3. Социология, Курс лекций, Акимова И.А., Багдасарьян Н.Г., 2010 4. Steven Loyal "The Sociology of Anthony Giddens", 2003		

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-038- Հայ մշակույթ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	18	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	10
			Լաբորատոր աշխատանք	

			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	42		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների մշակութային ժառանգության վերաբերյալ, ցույց տալ մշակութային արժեքների անհրաժեշտությունը արդի ժամանակաշրջանում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Հայ մշակույթի տեսակները, ոճերի ձևավորման ու զարգացման նախադրյալները ու գործոնները, դրանց ազդեցությունը մշակութային արժեքների ստեղծման, բազմացման, պահպանման ու փոխանցման գործում, արվեստների ծագումն ու զարգացումը, ստեղծման շամանակաշրջանները, դրանց օրինաչափություններն ու տարբերությունները: <i>Հմտություն</i> Հայ մշակույթի զարգացման պատմական հիմնական շրջանները, տարբեր ժամանակների հայտնի գործիչների ստեղծագործությունները, նրանց թողած մշակութային ժառանգությունը ընկալելու, մեկնաբանելու և քննադատական մոտեցում ցուցաբերելու ունակություն: <i>Կարողունակություն</i> - Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն - Հայ արդի սոցիալ-մշակութային գործընթացների ու միտումների վերաբերյալ վերլուծություններ կատարելու կարողություն - Մշակութային արժեքների բազմացման, պահպանման ու փոխանցման գործընթացի հետ կապված սեփական հետազոտությունները կատարելու կարողություն - Մարդկության պատմության ձևավորման տարբեր ժամանակաշրջանների օրինաչափությունները բացահայտելու կարողություն			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման առարկան, խնդիրները: Թեմա 2. Ուրարտուի (Վանի թագավորության մշակույթ): Թեմա 3. Հայաստանի նախահելլենիստական և հելլենիստական շրջանների մշակույթ: Թեմա 4. Հին Հայաստանի քրիստոնեական մշակույթ Թեմա 5. Հայաստանի քրիստոնեական մշակույթ: Թեմա 6. Հայաստանի վաղ միջնադարյան մշակույթ: Թեմա 7. Չարգացած միջնադարյան մշակույթ: Թեմա 8. Ուշ միջնադարյան Հայաստանի մշակույթ: Թեմա 9. 19-րդ դարի հայ մշակույթը, մակարդակը, երկփեղկվածությունը: Գիտության զարգացումը 19-րդ դարի առաջին կեսին: Թեմա 10. Հայ նոր գրականության, թատրոնի, երաժշտության, արվեստի ծնունդը: Թեմա 11. Հայ մշակույթը 1920-1945 թթ.: Թեմա 12. Հայկական մշակույթը 1945-1991թթ: Թեմա 13. Հայաստանի Երրորդ հանրապետության մշակույթը: Թեմա 14. Սփյուռքահայ մշակույթը:			

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. • ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, • ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, • սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, • թեստային առաջադրանք պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով
Գրականություն	Պարտադիր 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՄՀ ԳԱ հրատ. հատ 1-7, 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 2. Մելքումյան Գ. Մշակութաբանություն, Երևան, 2001: 3. Գյուլմիսարյան Ե., Արվեստի պատմություն, ուսումնական ձեռնարկ, Ե., 2003 թ.: 4. Հայկական հանրագիտարանի «Արվեստի տեսակները բաժինը: Լրացուցիչ 1. Արվեստի լույսը. Հակոբյան, Երևան 2. Գեղագիտություն, համառոտ բառարան, ռուսերեն: 3. Յու. Բորև, Գեղագիտություն, «Հայաստան», Ե., 1982 թ.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/բ-042 Օտար լեզու(անգլերեն)-1 ՕԼԳ/բ-043 Օտար լեզու(անգլերեն)-2 ՕԼԳ/բ-044 Օտար լեզու(անգլերեն)-3			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ/4 կրեդիտ/4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ 2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային ն	56/54/54	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	56/54/54
	Ինքնուրույն	56		
Ընդամենը	120			
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է անգլերեն լեզվի քերականության ընդհանուր կառուցվածքին զուգահեռ ուսանողի մոտ ձևավորել լեզվի հաղորդակցական կարողություններ և ձեռքբերված գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ: Այլ կերպ ասած՝ դասընթացի նպատակն է լուսաբանել անգլերեն լեզվի բառապաշարի և քերականության հիմնահարցերը, սովորեցնել տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Անգլերեն լեզվի կառուցվածքի և առանձնահատկությունների մասին անգլերեն լեզվի կաղապարի շրջանակներում հաղորդակցվելու համար			

	- Անգլերեն լեզվի քերականական կայուն գիտելիքներ, խոսակցական և մասնագիտական բառապաշարի տիրապետում: <i>Հմտություն</i> - Կատարել ինքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ, զուգահեռներ անցկացնել դրանց միջև - Ցուցաբերել համապատասխան լեզվամտածողություն <i>Կարողունակություն</i> - Ձեռք բերել անգլերենով հաղորդակցվելու հմտություններ և կարողություններ: - դասընթացի ընթացքում ձեռքբերած գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Work, Rest and play. Թեմա 2. Beginnings. Թեմա 3. The world of work. Թեմա 4. That's entertainment. Թեմա 5. Into the future. Թեմա 6. Family and friends. Թեմա 7. You need a holiday. Թեմա 8. Different cultures. Թեմա 9. Life isn't perfect. Թեմա 10. Shop till you drop. Թեմա 11. Gossip and news. Թեմա 12. Achieving your goals
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Ռեֆերատների կատարում Թեստային աշխատանքներ PowerPoint պրեզենտացիաներ Դիտարկվող նյութի մասնագիտական վերլուծության ներկայացման որակ, Լեզվական գիտելիքների և հմտությունները ստուգող տարբեր աշխատանքների կազմակերպում
Գրականություն	Պարտադիր – Chris Redston, Lindsay Warwick, Anna Young and Theresa Clementon – Face 2face pre-intermediate, Cambridge university press, 2006. Լրացուցիչ – Ցուրաքանչյուր բաժնին համապատասխան մասնագիտական գրականություն

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-105 - Իրավագիտություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	8
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	• ուսանողներին զինել գիտելիքներով հանցավորության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, • ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, իրավագիտական աշխարհայացքը, • նախապատրաստել ուսանողներին ուսումնասիրված			

	նյութի գործնական կիրառմանը, • խորացնել ընդհանուր իրավագիտական գիտությունների առարկայաշարի ուսումնասիրությունը:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Իրավունքի հիմնական ճյուղերի (մասնավորապես՝ սահմանադրական իրավունքի, վարչական իրավունքի և վարչական դատավարության, քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության, աշխատանքային իրավունքի, քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության, Էկոլոգիական իրավունքի, միջազգային հանրային իրավունքի, դրանց սկզբունքների, ինստիտուտների, նորմերի ծագումնաբանության և Էության, այդ ինստիտուտների և նորմերի օրենսդրական ամրագրման և կիրառման գործընթացի վերաբերյալ հիմնարար և համակարգված գիտելիք: <i>Յմտություն</i> • Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար: <i>Կարողունակություն</i> • Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1- Պետության և իրավունքի առաջացումը, Թեմա 2- Պետության Էությունը և գործառույթները, Թեմա 3- Իրավունքը սոցիալական նորմերի համակարգում, Թեմա 4- Սոցիալական նորմերի հասկացությունն ու տեսակները, Թեմա 5- Իրավունք և իրավագիտակցություն, Թեմա 6- Օրինականություն և իրավակարգ, Թեմա 7- Իրավունքի համակարգը, Թեմա 8- Իրավական պետություն, Թեմա 9- Սահմանադրական իրավունք, Թեմա 10- Սահմանադրական կարգ հասկացությունը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6.1. Գնահատման մեթոդներին և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին 6.2. Առարկան ամփոփվում է քննությամբ՝ 4-րդ կիսամյակում) 6.3. Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) • տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը • պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը • շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը • ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը 6.4. Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում 6.5. Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում • անհատական աշխատանքների հանձնարարում • իրավաբանական խնդիրների լուծում

	6.6. Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը • դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը • ներկայություն • մասնակցություն հարցերի քննարկմանը 6.7. Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները • համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված է 6.8. Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում 6.1-6.6 արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուր միավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. ՀՀ Սահմանադրություն 2. Վ.Ն. Խոռոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն», 2001թ. 3. Վ.Ս. Ներսեսյանց «Իրավունքի և պետության տեսություն», 2001թ. 4. Ապիյան Ն. «Պետության և իրավունքի հիմնահարցեր», 2003թ. 5. Васильев А. В. «Теория государства и права, 1998 6. Алексеев С Г « Теория государства и права. 2004 Լրացուցիչ՝ 1. www.yandex.ru. 2. www.google.ru 3. www.lib.ru 4. www.books.ru

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-065-Քաղաքագիտություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	8
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Քաղաքագիտություն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ քաղաքական պատմության, գործընթացների և զարգացման փուլերի մասին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը պետք է գաղափար ունենա քաղաքական համակարգի, պետության կառավարման տիպերի և ձևերի, քաղաքական իշխանության, քաղաքական կուլտուրայի, քաղաքական կազմակերպությունների, իշխանության ձևավորման սկզբունքների, միջազգային քաղաքական կազմակերպությունների մասին: Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա պատկերացում կազմել հայ ժողովրդի մշակութային նվաճումների մասին, գնահատել գեղեցիկն ու մշակութային			

	արժեքները: Քաղաքագիտությունն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշիվի համաշխարհային քաղաքական պատմության, մշակութաբանության, փիլիսոփայության և այլ գիտությունների հետ: Քաղաքագիտությունն առարկան նախատեսված է ներկայացնել ոչ մասնագիտական բաժիններին, որպեսզի ապագա մանկավարժը գիտելիներ ունենա քաղաքական համակարգի և պետական կառավարման մասին
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> 1.ինքնուրույն վերլուծել քաղաքական իրադարձությունները 2.տարբերել քաղաքաքան և քաղաքագիտական սուբյեկտների գործառույթները 3.տարբարակել պետական կառավարման համակարգի տիպերը 4.տարբերակել պետության տիպերն ու ձևերը 5. հասկանալ քաղաքական կոնֆլիկտների տիպերն ու կառուցվածքը, լուծման ուղիները <i>Չմտություն</i> 1.գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2.հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3.սովորելու ունակություն 4.առաջնորդի հատկություններ 5.որակի կարևորության գիտակցում <i>Կարողություն</i> 1.վերլուծման և համադրման ունակություն 2.կազմակերպման և պլանավորման ունակություն 3.հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ 4.տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն 5.քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն 6.միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Քաղաքագիտության առարկան, խնդիրները, մեթոդները, կապը հասարակական այլ գիտությունների հետ Թեմա 2. Քաղաքագիտության սուբյեկտները: Հասարակական քաղաքական համակարգ Թեմա 3. Պետություն, տիպերը, ձևերը Թեմա 4. Քաղաքական իշխանություն Թեմա 5. Քաղաքական գործընթացներ և կոնֆլիկտներ: Քաղաքական կոլտուրայի տիպերը Թեմա 6. Մարդու դերը քաղաքականության մեջ Թեմա 7. Անցումային հասարակության քաղաքական համակարգը: Իրավական պետություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. ✓ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, ✓ ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, ✓ սեմինար պարապմունքներին ուսանողի

	մասնակցություն, ✓ թեստային առաջադրանք պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով
Գրականություն	Պարտադիր Վ. Թումանյան «Քաղաքագիտություն», 1992թ. - Քաղաքագիտության ներածություն, 1994թ. - Քաղաքագիտություն ներածություն, Երևան, 1996թ. Ռ. Պետրոսյան, Քաղաքագիտություն, Երևան 2002թ. - ՀՀ Սահմանադրություն, Երևան, 2015թ. Լրացուցիչ Հ. Մանուկարյան «Դրվագներ հայ քաղաքական մտքի պատմությանը Երևան, 2002թ. Գ. Միրումյան «Քաղաքական ուսմունքների պատմությունը 2006թ - Зеркин, Основы политологии, 1999г. Բ. Խաչատրյան, Քաղաքագիտություն, 2017թ.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Էիկ/բ- 091 Տնտեսագիտության			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	8
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ամեն մի արտադրանգի նպատակը հասարակության և նրա անդամների պահանջմունքների բավարարումն է: Հենց դրան է ուղղված արտադրության գործընթացը, որտեղ լուծվում է տնտեսական երկու հիմնախնդրի միջև առաջացող մշտական հակասությունը: Ներկայումս խառը տիպի տնտեսության պայմաններում , հիմախնդիրը շուկայական գործընթացի գործողությունը, շուկայական հարաբերությունների զարգացման օրինաչափություններն ու առանձնահատկություններն են:Սահմանափակ ռեսուրսների պայմաններում, ավելի շատ պահանջմունքներ բավարարելու գործում մարդկանց ունեցած վարքագիծը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • տնտեսական կատեգորիաներն ու օրենքները • տնտեսագիտական գիտելիքների դերը և գործառույթները տնտեսության տարբեր ոլորտներում • առարկայի կարևորությունը հասարակական տնտեսական հարաբերությունների բնագավառում • հասարակության զարգացման պատմական փուլերի տնտեսական առանձնահատկությունները <i>Հմտություն</i>			

	- մեկնաբանել տնտեսական երևույթներն ու տնտեսագիտությունն առարկային, մեթոդներին և խնդիրներին - շուկայական հարաբերությունների օրինաչափություններին այն բոլոր մեթոդներին, որոնք անհրաժեշտ են տնտեսական հավասարակշռություն և համաչափություն պահպանելու համար <i>Կարողունակություն</i> - մեկնաբանել տնտեսական երևույթներն ու գործընթացները, դրանց պատճառահետևանքային կապերը - կարողանա կատարել ճիշտ եզրահանգումներ - ճիշտ ներկայացնել մարդ-տնտեսություն-տնտեսական քաղաքականություն փոխհարաբերությունը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Տնտեսագիտության ծագումն ու զարգացումը: Ուսումնասիրման առարկան և մեթոդները: Տնտեսագիտության ծագումն ու զարգացումը: Տնտեսագիտության հիմնական ուղղությունները: Տնտեսագիտությունն առարկան, նպատակները և խնդիրները: Տնտեսական կատեգորիաներ և տնտեսական օրենքներ: Տնտեսագիտության տեսությունը որպես մեթոդոլոգիական գիտություն՝ մեթոդոլոգիա և մեթոդ: Տնտեսագիտության միկրո, մեզո, մակրո և մեգա շերտային կառուցվածքը: Թեմա 2 Շուկայական տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը: Շուկա, շուկայի հասկացությունը, ծագման պայմանները, սեփականության բազմաձևությունը: Շուկայի հիմնական տարրերը, ֆունկցիաները, գործունեության սկզբունքները, կառուցվածքը, ենթակառուցվածքները, օբյեկտները, սուբյեկտները: Շուկայի դասկարգումն ըստ ապրանքային խմբերի, տարածքային հատկանիշների, մրցակցության ձևի, շուկայի սուբյեկտների տեսակների: Շուկայական տնտեսության դրական և բացասական կողմերը: Թեմա 3 Տնտեսական համակարգեր: Տիպերը և մոդելները: Տնտեսական համակարգերը: Դրանց կազմակերպման հիմնական ձևերը: Ապրանքային արտադրության բնորոշ գծերը: Տնտեսական համակարգերի տիպերը և մոդելները: Թեմա 4 Շահույթ և շահութաբերություն: Ձեռնարկատիրական եկամուտ և աշխատավարձ: Շահույթ և շահութաբերություն: Շահույթի եռության և աղբյուրների մեկնաբանությունները: Շահույթի մեծությունը որոշող գործոնները: Շահույթի ֆունկցիաները: Շահույթի տեսակները (հաշվապահական, տնտեսական, ընդհանուր հաշվեկշռային և այլն): Մոնոպոլ շահույթ: Ձեռնարկատիրական եկամուտ: Աշխատավարձի տնտեսական հիմքերը: Աշխատավարձի ձևերը, տեսակները ու համակարգերը: Անվանական և իրական աշխատավարձ: Աշխատավարձի կազմակերպման տարիֆային համակարգի

	Էությունը: Թեմա 5 Տնտեսական աճ: Տնտեսական զարգացման փուլայնությունը: Տնտեսական աճի Էությունը: Դրան բնութագրող հիմնական ցուցանիշները: Տնտեսական աճի վրա ազդող գործոնները: Տնտեսական աճի տիպերը (Էքստենսիվ, ինտենսիվ և խառը): Տնտեսական ճգնաժամ: ճգնաժամի տեսակները: Թեմա 6 Ինֆլյացիա և գործազրկություն: Ինֆլյացիայի բնորոշումը և հիմնական տեսակները: Առաջացման պատճառները և սոցիալ-տնտեսական հետևանքները: Տնտեսության պարբերական տատանումները և գործազրկությունը: Գործազրկության տեսակները և դրանց վրա ազդող գործոնները: Գործազրկության մակարդակը և ինֆլյացիայի տեմպերը: Թեմա 7 Դրամա-վարկային համակարգի Էությունը: Բանկեր: Փող. տեսակները, պահանջարկը և առաջարկը: Հավասարակշռությունը դրամական շուկայում: Տոկոսադրույքի ձևավորումը որպես փողի գին: Դրամաշրջանառություն: Շրջանառության համար անհրաժեշտ փողի քանակության որոշումը: Վարկ. Էությունը, ձևերը և ֆունկցիաները: Բանկային համակարգ: Բանկերի տեսակները: Կենտրոնական Բանկի հիմնական խնդիրները և ֆունկցիաները: Առևտրային բանկերը և դրանց գործառքները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	. Գնահատման մեթոդներն և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված է Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում՝ ստուգարք

	արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:			
Գրականություն	Պարտադիր-			
	1. Գ. Կիրակոսյան 'Տնտեսագիտության տեսություն', 2009թ.			
	2. Գևորգյան Մ.Ա. „Տնտեսագիտության տեսություն“ Երևան 1998			
	3. Գոռթևի Դ. Ջեյմս, Ռիչարդ Լ. Ստրոուպ, Ա.Յ.Սթուդենմունդի, Ռասել Ս. Սոբելի „Տնտեսագիտություն: Մասնավոր և հասարակական ընտրություն:“ Թարգմանություն՝ գլխ. խմբագիր պրոֆ.Գ. Կիրակոսյան Երևան 1999			
	4. Թովմասյան Ռ.Ա. „Տնտեսագիտության տեսություն“ Երևան 2006			
	5. Խաչատրյան Գ. Յ. „Տնտեսագիտության տեսություն“ Երևան 2007			
	6. Ղուլչյան Յ. Բ. „Մակրոէկոնոմիկա“ Երևան 1992			
	7. Մարկոսյան Ա., Սաֆարյան Ռ. „Ճուկայական տեսության հիմնախնդիրները“ Երևան 2002			
	8. "Մենեջմենթ" Յ.Ս, Սովարյանի խմբ. Երևան 2002			
	Լրացուցիչ-			
	1. Войтов А. Г. „Экономика. Общий курс“ (фундаментальная теория экономики). Учебник М. 2003			
	2. Гугасян Г. М. „ Экономическая теория. Ключевые вопросы.“ Учебник М. 2004			
	3. Липсиц И.В. . „ Экономика. Учебник для вузов“: М.2004			
	4. Макконелл К.Р. Брю С.Л. Экономикс: Принципы,проблемы и политика. В 2-х томах. М.1996			
	5. Носова С. С. . „ Экономическая теория Краткий курс. “ М.2001			
	6. Носов С. С. „ Основы Экономики.“ Учебник М. 2004			
	7. Основы экономической теории. Курс лекции Под общ. ред. А.А.Кочеткова М.2004			
	8. Райзберг Б. А. „ Основы Экономики.“ Учебник пособие. М. 2000			
	<i>Այլ գրականության ցանկ</i>			
	1. Стенлейк Дж.Ф. . „ Экономикс для начинающих. “ М.1994			
	2. Торосян К. М. „ Теория оптимальной цивилизации.“ Гл.12-14 Ереван 2002			
	3. „ Экономическая теория.“ Учебник. Под ред. Камаева В. Д. М. 2000			
	4. „ Экономическая теория.“ Учебник. Под общ. ред. В.И.Видяпина и др. М.2005			
	5. „ Экономика. .“ Учебник под ред. А.С.Булатова М.2001			
	6. Янова В.В. „ Экономика. .“ Учебник М.2007			

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ- 061-Տրամաբուություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	8

			Սեմինար	8
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակը մտածողության օրենքների և օրինաչափությունների, մտքի քերականության կանոնների յուրացումն է, որի արդյունքը նոր գիտելիքների ստանալն ու յուրացնելն է ոչ միայն մտածողության, այլև իրականության մասին ընդհանրապես: Դասընթացի նպատակն է ցույց տալ, թե ինչպես շաղկապել մտքերը, որպեսզի ճշմարիտ նախադրյալներից ստանանք ճշմարիտ եզրակացություն:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Հասկացության էությունը: Հասկացությունների տեսակները, նրանց հարաբերությունը: - Դատողության էությունը, տեսակետները, իմացաբանական և հաղորդակցային յուրահատկությունները - Միջնորդավորված մտահանգում: Պայմանական և բաժանարար մտահանգումներ: Սիլլոգիզմը որպես մտահանգման յուրահատուկ ձև: Մտահանգման դերը ուսուցման գործընթացում: Անմիջական մտահանգումներ: Փոխակերպում և շրջում - Տրամաբանության հիմնական օրենքները: Օրենք-օրինաչափություն-մտածողություն <i>Հմտություն</i> Տրամաբանության օրենքների, կատեգորիալ ապարատի և մեթոդների կիրառման շնորհիվ հանգել նյութականի իդեալականացման, օբյեկտիվը սուբյեկտիվացնելու և սուբյեկտիվն էլ օբյեկտիվացնելու հիմնական սկզբունքներին <i>Կարողունակություն</i> - վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն, - կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն, - տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն - գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, - առկա փաստերը վերլուծելու, նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ունակություն,			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Տրամաբանության առարկան և նշանակությունը Թեմա 2. Հասկացության էությունը Թեմա 3. Դատողության էությունը Թեմա 4. Մտահանգում Թեմա 5. Ապացուցում և հերքում Թեմա 6. Տրամաբանության հիմնական օրենքները Թեմա 7. Տրամաբանության մեթոդաբանական նշանակությունը			
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. ✓ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության			

	աստիճան, ✓ ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, ✓ գործնական և լաբորատոր պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, ✓ ընթացիկ ստուգում
Գրականություն	<i>Պարտադիր</i> 1. Բրուտյան Գ.Ա., Ձևական տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1967: 2. Բրուտյան Գ.Ա., Տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1976: 3. Հարությունյան Էդ. Շ., Դեդուկտիվ տրամաբանության տեսության հարցեր, Եր., 1972: <i>Լրացուցիչ</i> 1. Кондаков Н.И. Логический словарь - справочник. М., 1975 2. Бочаров В. А., Маркин В. И. Введение в логику. М., 2010 3. Гетманова А. Д. Учебник по логике. М., 1995. 4. Канеман Д. Думай медленно... решай быстро. М., 2013. 5. Кондаков Н. И. Введение в логику. М., 1967 6. Ивлев Ю. В. Учебник логики: Учебник. М., 2003. 7. Бочаров В. А., Маркин В. И. Основы логики: Учебник. М., 2001 8. Горский Д. П. Логика: Учебное пособие для педагогических училищ. Изд. 3-е, М., 1961. 9. Челпанов Г. И. Учебник логики. М., 1994.

Ընդհանուր մաթեմատիկական և բնագիտական դասընթացներ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄԻ/Բ-070 Բարձրագույն մաթեմատիկա -1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	34	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	56		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	Առարկայի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ բարձրագույն մաթեմատիկայի հետևյալ բաժիններից. 1. Վերլուծական երկրաչափության և գծային հանրահաշվի տարրեր: 2. Սահմանների տեսություն: Ֆունկցիա: Ֆունկցիայի անընդհատությունը: 3. Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի դիֆերենցիալ հաշիվ: 4. Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի ինտեգրալ հաշիվ (անորոշ և որոշյալ ինտեգրալներ): 5. Մի քանի փոփոխականի ֆունկցիաների դիֆերենցիալ և ինտեգրալ հաշիվ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i>			

	Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա. • վերլուծական երկրաչափության և գծային հանրահաշվի տարրեր: • սահմանների տեսություն: ֆունկցիա: ֆունկցիայի անընդհատությունը: • մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի դիֆերենցիալ հաշիվ: • մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի ինտեգրալ հաշիվ (անորոշ և որոշյալ ինտեգրալներ): • մի քանի փոփոխականի ֆունկցիաների դիֆերենցիալ և ինտեգրալ հաշիվ: <i>Յատույթուն</i> Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի • վերլուծական երկրաչափության և գծային հանրահաշվի տարրերին • մատրիցի, դետերմինանտի, սկալյար, վեկտորական, խառը արտադրյալների գաղափարներին, • շատ փոփոխականի ֆունկցիայի սահմանի, անընդհատության և մասնական ածանցյալների գաղափարներին, • կրկնակի և եռակի ինտեգրալների գաղափարներին, • կորագիծ և մակերևութային ինտեգրալների գաղափարներին: <i>Կարողունակություն</i> Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա • կիրառել սահմանի, ածանցյալի, դիֆերենցիալի գաղափարները մաթեմատիկայի և ֆիզիկայի խնդիրների լուծման մեջ • հաշվել երկրաչափական տարբեր պատկերների մակերեսների, ծավալների, մակերևութի մակերեսներ: • կկարողանա լուծել և ուսումնասիրել գծային հավասարումների համակարգերը, երկրորդ կարգի կորերը, • հստակ կկիրառի կրկակի, եռակի, կորագիծ և մակերևութային ինտեգրալները ֆիզիկայի և մեխանիկայի տարբեր խնդիրներում:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Վերլուծական երկրաչափության և գծային հանրահաշվի տարրեր Թեմա 2. Սահմանների տեսություն: ֆունկցիա, ֆունկցիայի անընդհատություն: Թեմա3: Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի դիֆերենցիալ հաշիվ: Թեմա4: Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի ինտեգրալ հաշիվ (անորոշ և որոշյալ)
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Նախատեսված է ստուգարք: Գնահատումը կատարվում է ըստ ՎՊՀ-ի «Բալային-ռեյթինգային համակարգով ուսանողների գիտելիքների ստուգման, եվ հաշվառման կանոնակարգի»
Գրականություն	Պարտադիր 1. Սադաթյան Վ.Վ. «Բարձրագույն մաթեմատիկայի դասընթաց, 1, 2 մասեր, Երևան, 1961թ 2. Պիսկունով Ն.Ս. «Դիֆերենցիալ և ինտեգրալ

	հաշիվներ, 1, 2 հատորներ, Երևան 1979 3. Кудрявцев В.А., Демидович Б.П. „Краткий курс высшей математики“, Москва 1969 4. Բարձրագույն մաթեմատիկայի խնդիրների ձեռնարկ, ՀԴՏՀ բարձրագույն մաթեմատիկայի ամբիոն: Լրացուցիչ 1. Берман Г.Н. „Сборник задач по математическому анализу“, Москва 1969 2. Բերմանտ Ա.Ֆ., Արամանովիչ Ի.Գ. «Մաթեմատիկական անալիզի համառոտ դասընթաց, Երևան 1969
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄԻ/Բ-071, Բարձրագույն մաթեմատիկա -2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	38	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	82		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Առարկայի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ բարձրագույն մաթեմատիկայի հետևյալ բաժիններից. 6. Վերլուծական երկրաչափության և գծային հանրահաշվի տարրեր: 7. Սահմանների տեսություն: Ֆունկցիա: Ֆունկցիայի անընդհատությունը: 8. Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի դիֆերենցիալ հաշիվ: 9. Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի ինտեգրալ հաշիվ (անորոշ և որոշյալ ինտեգրալներ): 10. Մի քանի փոփոխականի ֆունկցիաների դիֆերենցիալ և ինտեգրալ հաշիվ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա. • թվային շարքեր և ֆունկցիոնալ շարքերը • դիֆերենցիալ հավասարումների եզակի լուծումները • դիֆերենցիալ հավասարման և նրա լուծումների երկրաչափական մեկնաբանությունը • գծային հավասարումների լուծումների կառուցվածքի վերաբերյալ թեորեմները: • պատահական մեծությունները և պատահական պրոցեսները, • բաշխման ֆունկցիաների սահմանային թեորեմները <i>Հմտություն</i> Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի • թվային շարքերի գաղափարին, • աստիճանաիւն, ֆունկցիոնալ և ֆուրյեի շարքերի			

	գաղափարներին: • դիֆերենցիալ հավասարումների եզակի լուծումների ուսումնասիրությանը, • դիֆերենցիալ հավասարման և նրա լուծումների երկրաչափական մեկնաբանությանը, • գծային հավասարումների լուծումների կառուցվածքի վերաբերյալ թեորեմներին, • պատահական մեծությունների և պատահական պրոցեսներին, բաշխման ֆունկցիաներին, սահմանային թեորեմներին <i>Կարողունակություն</i> Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա • հստակ կկիրառել դրական և նշանափոխ շարքերի զուգամիտության մասին թեորեմները, • հաշվել ֆունկցիոնալ, աստիճանային շարքերի զուգամիտության շառավիղները: • հետազոտել այն ֆունկցիաները, որոնք վերլուծվում են Ֆուրյեի շարքի: • լուծել տարբեր կարգի և տարբեր տիպի դիֆերենցիալ հավասարումներ ու նրանց համակարգեր • լուծել հավանականությունների տեսության խնդիրներ		
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Շարքեր Թեմա 2. Դիֆերենցիալ հավասարումներ Թեմա3: Հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճա-կագրության տարրեր		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Նախատեսված է 2 ընթացիկ գրավոր քննություններ, յուրաքանչյուրը՝ 20 առավելագույն միավորով: Գնահատումը կատարվում է ըստ ՎՊՀ-ի «Բալային-ռեյթինգային համակարգով ուսանողների գիտելիքների ստուգման, եվ հաշվառման կանոնակարգի»		
Գրականություն	Պարտադիր 1. Սադաթեյան Վ.Վ. «Բարձրագույն մաթեմատիկայի դասընթաց, 1, 2 մասեր, Երևան, 1961թ 2. Պիսկունով Ն.Ս. «Դիֆերենցիալ և ինտեգրալ հաշիվներ, 1, 2 հատորներ, Երևան 1979 3. Кудрявцев В.А., Демидович Б.П. „Краткий курс высшей математики“, Москва 1969 4. Բարձրագույն մաթեմատիկայի խնդիրների ձեռնարկ, ՀՊՏՀ բարձրագույն մաթեմատիկայի ամբիոն: Լրացուցիչ 1. Берман Г.Н. „Сборник задач по математическому анализу“, Москва 1969 2. Բերմանտ Ա.Ֆ., Արամանովիչ Ի.Գ. «Մաթեմատիկական անալիզի համառոտ դասընթաց, Երևան 1969		

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-063. Ֆիզիկա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	52	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	14

			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	68		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	- Տալ գիտելիքներ ֆիզիկական երևույթների և օրենքների մասին: - Նպաստել ինքնուրույն պարզագույն հետազոտություններ անցկացնելու կարողությունների ձևավորմանը: - Նպաստել ֆիզիկայի տարբեր բաժինների միջև խորը կապերի ընկալմանը: - Նպաստել ֆիզիկայի և մաթեմատիկայի միջառարկայական կապերի ընկալմանը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - մեխանիկայի առարկան, խնդիրները և կիրառելիության սահմանները, - պահպանման օրենքների դերը ֆիզիկայում, - Նյութերի մոլեկուլյար-կինետիկ տեսությունը, թերմոդինամիկայի օրենքները, - Էլեկտականության և մագնիսականության հիմունքները, - Երկրաչափական և ալիքային օպտիկայի հիմնական օրինաչափությունները: <i>Չմտություն</i> - ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, - որոշ հետազոտական հարցերի վերաբերյալ հանդես բերել ինքնուրույնություն: <i>Կարողունակություն</i> - տեսական խնդիրներ լուծելու հմտություններին, - ֆիզիկական մեծությունների չափման մեթոդներին:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Կինեմատիկա: Նյութական կետի դինամիկան: Թեմա 2. Աշխատանք: Էներգիա: Պահպանման օրենքները Թեմա 3. Մեխանիկական տատանումներ և ալիքներ Թեմա 4. Նյութի մոլեկուլյար-կինետիկ տեսություն Թեմա 5. Թերմոդինամիկայի օրենքները Թեմա 6. Իրական գազեր: Յեղուկների հատկությունները Թեմա 7. Էլեկտրաստատիկա: Էլեկտրական հոսանք Թեմա 8. Էլեկտրամագնիսականություն Թեմա 9. Էլեկտրամագնիսական տատանումներ և ալիքներ: Թեմա 10. Երկրաչափական օպտիկայի հիմունքներ Թեմա 11. Ալիքային օպտիկայի հիմունքներ Թեմա 12. Քվանտային օպտիկայի հիմունքներ			
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	1. Գնահատման մեթոդներին և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին Դասընթացն ավարտվում է 6-րդ կիսամյակում՝ ստուգարքով: 1.1. Առաջին ընթացիկ ստուգում Գնահատման մեթոդը - դասընթացում ներկայացված նյութերի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների)			

	- տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը 1.2 Երկրորդ ընթացիկ ստուգում Գնահատման մեթոդը - դասընթացում ներկայացված նյութերի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը 1.3. Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում 1.4. Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն 1.5. Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը 1.6. Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում 1.1-1.5 արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Գևորգյան Ռ.Գ.- Ընդհանուր ֆիզիկայի դասընթաց 2. Կալաշնիկով Ս. Գ., Էլեկտրականություն, 1968 3. Կիկոին Ի. Կ., Կիկոին Ա. Կ., Մոլեկուլային ֆիզիկա, 1968 4. Սավելև Ի.Վ., Ֆիզիկայի ընդհանուր դասընթաց, հ. 1, 2, 1972 5. Վոլկենշտեյն Վ. Ս., Ֆիզիկայի ընդհանուր դասընթացի խնդիրներ, 2000 6. Борн М., Вольф Э., Основы оптики, 1973 7. Иродов И.Е. Задачи по общей физике, 1998 8. Иродов И. Е., Основные законы механики. 1985 9. Метвеев А. Н., Молекулярная физика, 1981 10. Сивухин Д. В. Общий курс физики, т.1, Механика. 1974 11. Сивухин Д. В. Общий курс физики, т.2, Термодинамика и молекулярная физика. 1990 12. Сивухин Д. В. Общий курс физики, т.3, Электричество. 1983 13. Сивухин Д. В. Общий курс физики, т.4, Оптика. 1980 Լրացուցիչ- 1. Սարգսյան Վ. Ա., Մեխանիկայի ֆիզիկական հիմունքները, 2006

	2. Աբրահամյան Մ. Գ., Մեխանիկայի ֆիզիկական հիմունքները, 1997 3. Յուզբաշյան Է. Ս. Ֆիզիկայի ընհանուր դասընթացի խնդիրներ, Մեխանիկա
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄԻ/Բ-146 Համակարգչից օգտվելու հմտություններ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Համակարգչից օգտվելու հմտություններ» առարկայի դասավանդման նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ժամանակակից ծրագրային և տեխնիկական ապահովման և դրանց կիրառության վերաբերյալ: Առարկայի ուսումնասիրության արդյունքում ուսանողը պետք է ձեռք բերի գիտելիքներ Windows օպերացիոն թաղանթի, նրա հիմնական ֆունկցիաների ու ստանդարտ ծրագրերի, MS Word, MS Excel և Power Point կիրառական ծրագրերի վերաբերյալ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Համակարգչի ծրագրային և ապարատային միջոցների մասին տեսական և պրակտիկ գիտելիքներ <i>Հմտություն</i> - Համակարգչի ծրագրերի և սարքավորումների հետ համագործակցային աշխատանքի հմտություններ - Աշխատել Windows-ի ծրագրային միջավայրում, աշխատել ֆայլային համակարգի հետ: <i>Կարողունակություն</i> - Մուտքագել, խմբագրել, ձևավորել տեքստը, փաստաթուղթը՝ MS Word ծրագրային փաթեթի հնարավորություններից օգտվելով: - Կազմել աղյուսակներ MS Excel աղյուսակային ծրագրի օգնությամբ, կատարել պարզագույն հաշվարկներ, տեղադրել բանաձևեր, կիրառել ֆունկցիաներ, պատկերել համեմատական գրաֆիկներ: - Կարողանա ստանալ պրեզենտացիոն աշխատանքներ Power Point ծրագրային փաթեթով			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքները: Մայր հարթակ, միկրոպրոցեսոր: Հիշողության տեսակներ: Ծայրամասային սարքեր: Թեմա 2. Աշխատանք Windows օպերացիոն համակարգի հետ: Windows ՕՐ-ի աշխատանքի ինտերֆեյսը: Աշխատանք ստանդարտ ծրագրերի հետ: Ֆայլային համակարգ. ֆայլերի			

	պատճենահանում, տեղափոխում, հեռացում, փնտրում, վերանվանում: Control Panel: Թեմա 3. <i>MS Office ծրագրային փաթեթ</i>: MS Word տեքստային խմբագիր ծրագիր: տեքստի մուտքագրման և ֆորմատավորման կանոնները: Աշխատանք աղյուսակների հետ: Drawing գործիքների տողը , WordArt: Թեմա 4. <i>MS Office ծրագրային փաթեթ</i>: MS Excel աղյուսակային պրոցեսոր աշխատանքային գիրք, էջերի հեռացում ավելացում, վերանվանում , պատճենահանում, աշխատանքային դաշտ, բջիջներ, սյուներ, տողեր: Մաթեմատիկական հաշվարկների կատարումը բջիջներում բանաձևերի տեղադրման կանոնները: Բացարձակ և հարաբերական հասցեավորում : Ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում և զտում: Թեմա 5. <i>MS Office ծրագրային փաթեթ</i> MS Power Point պրեզենտացիոն կիրառական ծրագիր: <i>Սլայդների ստեղծում, դրանց միավորումը ցուցադրական պրոյեկտի մեջ: Պրոյեկտի ներկայացումը պրեզենտացիոն ծրագրերի միջոցով Ձայնի, անիմացիաների տեղադրում: Տարբեր ոճերի սլայդների ձևավորում</i> <i>ծրագրի կիրառությունը մասնագիտական բնույթի նյութի ցուցադրության համար</i>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Նախատեսված է ստուգարք: Գնահատումը կատարվում է ըստ ՎՊՅ-ի « Բալային-ռեյթինգային համակարգով ուսանողների գիտելիքների ստուգման, եվ հաշվառման կանոնակարգի
Գրականություն	Պարտադիր- Վ Յոմսեփյան MS Windows, MS Office (Word, Exel, Access...) ծրագրային համակարգեր Լրացուցիչ- В.С.Симонович Информатика базовый курс, учебник для ВУЗ-ов

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-156 Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Տվյալ դասընթացը յուրացնելու համար ուսանողները օգտագործում են կենսաբանությունից, կենդանաբանությունից, բուսաբանությունից և աշխարհագրությունից ունեցած իրենց գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները: Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ բնության օրինաչափությունների վերաբերյալ: Ուսանողներին ապահովել էկոլոգիական գործոնների, օրգանիզմների առանձին խմբերի յուրահատուկ վերաբերմունքն արտաքին միջավայրի և որոշ էկոլոգիական օրինաչափությունների, պոպուլյացիաների կառուցվածքի և			

	հոմեոստազի մեխանիզմների հարմարվողական դերի մասին, կենսահամակեցությունների կառուցվածքի և թվակազմի կարգավորման մեխանիզմների մասին, ներտեսակային և միջտեսակային փոխհարաբերությունների, բնապահպանական հարցերի վերաբերյալ գիտելիքներով:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Էկոլոգիական գործոնների ազդեցությունը կենդանի օրգանիզմների վրա և նրանց միջև ստեղծվող • փոխհարաբերությունների մասին, • անթրոպոգեն գործոնի ազդեցությունը բնության վրա, պոպուլյացիաների և համակեցությունների • կառուցվածքի, նրանցում ընթացող միջտեսակային և ներտեսակային փոխհարաբերությունների մասին: • շրջակա միջավայրի աղտոտվածության և դրանց պահպանության օրինաչափությունների մասին: <i>Յմտություն</i> • Յուրացնելով Էկոլոգիական առանձնահատկությունները իրականացնել բնության պահպանության միջոցառումներ • Էկոլոգիայի և բնապահպանության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներն ու ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, • գնահատել անթրոպոգեն ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, հաշվի առնելով բնակլիմայական պայմանների առանձնահատկությունները: <i>Կարողունակություն</i> • Էկոլոգիայի ուսումնասիրման մեթոդներին, • բնության օրինաչափությունների վերլուծությանը: • Էկոլոգիայի և բնապահպանության բնագավառում գործնական հմտություններին: • տարրական Էկոլոգիական հետազոտությունների լաբորատոր մեթոդների կատարմանը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Էկոլոգիա և բնապահպանությունը առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, բաժինները: Հասկացողություն Էկոլոգիական գործոնների մասին Լույսը որպես աբիոտիկ Էկոլոգիական գործոն: Լուսապարբերականություն: Կենսաբանական ռիթմեր: Ձերմությունը և խոնավությունը որպես աբիոտիկ գործոն: Թեմա 2. Կյանքի 4 հիմնական միջավայրերը. Բիոտիկ գործոններ: Ներտեսակային և միջտեսակային փոխհարաբերություններ: Թեմա 3. Պոպուլյացիայի կառուցվածքը: Ստաբիլ, աճող և կրճատվող պոպուլյացիաներ: Էկոհամակարգեր: Սնման շղթաներ: Թեմա 4. Անթրոպոգեն ազդեցությունը մթնոլորտի վրա: Մթնոլորտի աղտոտման աղբյուրները և դրանց պահպանությունը: Օզոնային շերտի քայքայում: Թթվային տեղումներ: Թեմա 5. Անթրոպոգեն ազդեցությունը ջրոլորտի վրա: Ջրային պաշարների պահպանությունը աղտոտումից և քայքայումից: Անթրոպոգեն ազդեցությունը երկրակեղևի

	վրա: Հողային ծածկույթը և դրա պահպանությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները` <p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը</p> <p>Գնահատման սկզբունքները</p>

	Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. В.А.Радкевич “Экология” Минск. 1987 2. Н. М. Черпова, А.М.Былова “Экология”, М., 1980 3. А.А. Хван “Экология” М., 2002 4. Մելքումյան- ‘Էկոլոգիայի հիմունքներ’ 2008 5. Юджин, Одум “Экология”. В 2-х томах.1986 6. Հայրապետյան Է., Հարությունյան Լ.- ‘Բնության պահպանության հիմունքներ’ 1983 Լրացուցիչ- 1. Чернова Н.И., Былова А.М.- “Общая экология”. 2004 2. Հարությունյան Լ. Վ.- Ընդհանուր Էկոլոգիա, 1997 3. Бигон “Экология” М., 1999 4. Կ.Վ. Գրիգորյան, Ա.Յ. Եսայան և ուրիշներ-‘Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, 2010 5. Է. Հայրապետյան, Վ. Հարությունյան, Լ. Հարությունյան, Ժ. Վարդանյան -<<Բնապահպանության հիմունքներ>>, 2005 6. Ս. Շահինյան, Ն. Թամազյան- <<Էկոլոգիա>>, 2002թ. 7. Մելքումյան- Էկոլոգիա, 2009.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՍ/բ-051 - Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	44		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղապաշտպանության համակարգին և հիմնական խնդիրներին, ինչպես նաև, արտակարգ իրավիճակներում վարքի կանոններին և բնակչության պաշտպանության հիմնահարցերին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • արտադրական իրավիճակների դասակարգումը, բնութագիրը, կանխարգելման միջոցները, ինչպես նաև բնական, Էկոլոգիական, տեխնածին աղետներից պաշտպանվելու միջոցառումները: • զանգվածային ոչնչացման զենքերի տեսակների.			

	դրանց կիրառման ժամանակ առաջացած հետևանքների, պայքարի ու կանխարգելիչ խնդիրները • բնակչության պաշտպանության միջոցները արտակարգ կարգի իրավիճակներում և պատերազմի ժամանակ • ապաստարանների, հակաճառագայթային թաքստոցների կառուցվածքները, տարիանման և ապակենտրոնացման կազմակերպման սկզբունքները • ռիսկի գործոնը արտակարգ իրավիճակներում, ճգնաժամային կառավարման մի շարք հարցերի գաղափարները: <i>Հմտություն</i> • բնակչության պաշտպանությանը անհատական և կոլեկտիվ միջոցներով • հակազագից օգտվելու կանոններին • շնչառական օրգանների պաշտպանության պարզագույն միջոցներին • մարդասիրական օգնության կազմակերպմանը արտակարգ իրավիճակներում: <i>Կարողունակություն</i> • դիմակայել բնական, Էկոլոգիական, տեխնածին աղետներին • միջուկային, քիմիական, կենսաբանական զենքերից պաշտպանվել ապաստարաններում, հակաճառագայթային թաքստոցներում • ցուցաբերի առաջին բուժօգնություն տուժածներին • աշխատել փրկարարական ջոկատներում:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակներ, առաջացման պատճառները, զարգացման փուլերը և դասակարգումը: Թեմա 2. Տարերային աղետներ, վտանգավոր երևույթներ, առաջացման պատճառները: Տեխնածին աղետներ բնակչության պաշտպանության հրատապ միջոցները: Թեմա 3. Չանգվածային ոչնչացման զենքի տեսակները, բնութագիրը և բնակչության պաշտպանությունը նրանից: Թեմա 4. Բնակչության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: Թեմա 5. Քաղաքացիական պաշտպանությունը, նրա նպատակները և խնդիրները: Քաղաքացիական պաշտպանության պաշտպանական կառույցները: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակների ռիսկի գնահատումը: Ռիսկի նվազեցման համալիր ծրագիր: Թեմա 7. Փրկարար աշխատանքի կազմակերպումը ԱԻ և պատերազմի ժամանակ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ 1) Ստուգարք 7-րդ կիսամյակում, (դասընթացի վերջում) (20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ - Գործնական կատարումներ չափորոշիչներին համապատասխան - Ստուգողական հարցեր ☐ Գնահատման չափանիշները՝ - Մշակված նորմատիվների կատարում - Առարկայի իմացությունը

	<p>2) Մասնակցությունը դասընթացին (10 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>- Հաճախումների հաշվառում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` - Ներկայությունը <p>3)Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին (20 +10 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>- Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` - Ներկայությունը <p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>4) Գործնական և ստուգողական աշխատանք (20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Գնահատման մեթոդը` - Ներգրավվածության աստիճանի հաշվառում ● Գնահատման չափանիշները`</li> <li>- Տնային աշխատանքների կատարում</li> <li>- Մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին</li> <li>- Մասնակցությունը ստուգողական աշխատանքներին</li> </ul> <p>5) Ինքնուրույն աշխատանք (ընդհանուր գնահատականի 10 % կամ 10 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Գնահատման մեթոդը` - Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ● Գնահատման չափանիշները` - Անհատական աշխատանքի ներկայացում - Խմբային աշխատանքի ներկայացում - Թիմային աշխատանքի մասնակցություն - Թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>Հատուկ համակարգչային ծրագրի միջոցով վերը նշված 5 կետերի օգնությամբ հաշվվում է տվյալ ուսանողի ունակությունը, կարողությունը և հմտությունը</p>
Գրականություն	Պարտադիր 1. Հ.Մ.Գրիգորյան-«Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր, Երևան 2014թ. 2. Ալավերդյան Ռ., Սարաֆյան Կ., «Ձրիեղելներ, Երևան 2000 թ. 3. Ասրյան Հ., Մամիկոնյան Յու., Մաթևոսյան Հ., Սարաֆյան Կ., «Ձեռնարկ ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում վարելակերպի կանոնների մասին, Երևան 2001թ. 4. Բալասանյան Ս., «Սեյսմիկ պաշտպանությունը և նրա կազմակերպումը, Գյումրի, Էլդորադո, 200 թ. 5. Մաթևոսյան Հ., Սարաֆյան Կ. և ուրիշներ «Ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում վարվելակերպի կանոնների մասին, Ձեռնարկ, Երևան 2001թ. 6. Հովհաննիսյան Ս., «Աղետների ռիսկերի նվազեցման կրթություն, Երևան, Փրինթինֆո 2011թ. 7. Հարությունյան Ս., Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմունքներ, Երևան, Տնտեսագետ 2003 թ.

	Լրացուցիչ- 1. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին» 1998 թ. 2. 2-րդ դեկտեմբերի 3. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին», 2002 թ. 4. 5-րդ մարտի 5. ՀՀ օրենք «Տեղական ինքնակառավարման մասին», Երևան, Նորք-Ֆիլիմա ՍՊԸ 1996 թ. 6. ՀՀ օրենքը «Սեյսմիկ պաշտպանության մասին», Երևան 2007 թ. 7. ՀՀ օրենքը «Ահ-ում բնակչության պաշտպանության մասին» 1998 թ. 8. ՀՀ օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» 2002 թ.
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-178. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 5-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում» առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ բժշկագիտության հիմունքների, հիվանդությունների դասակարգման, առաջացման պատճառների, ընթացքի, կանխարգելման մասին: Նրանց մոտ զարգացնել անհրաժեշտ հմտություններ աղետների օջախում տուժածներին առաջին և մինչբժշկական օգնություն ցույց տալու համար, պատրաստել նրանց պրակտիկ աշխատանքի բժշկական օգնություն ցուցաբերելու համար արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Ուսանողների մոտ արմատավորել հմտություններ և կարողություններ կատարելու վիրակապություն, դնել բեկակալ, չափել հիվանդի կամ տուժվածի զարկերակային ճնշումը, որոշել պուլսը, շնչառության հաճախականությունը, չափել մարմնի առավելագույն ջերմությունը, վերահսկել տուժվածի վիճակը, կանխել վնասվածքային շոկի առաջացումը, կազմակերպել ճիշտ օգնություն վնասվածքների ժամանակ, կատարել ճիշտ տեղափոխություն: Գաղափար կազմել առողջ ապրելակերպի, սեռական դաստիարակության մասին: Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կաբինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:			

**Դասընթացի
վերջնարդյունքները**

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք

- Հիվանդությունը (ոչ վարակիչ և վարակիչ):
- Հիվանդի (վարակիչ և ոչ վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը:
- Հիվանդի խնամքը՝ սիրտ-անոթային, շնչառության, մարսողության, էնդոկրին, միզազատական և վարակիչ հիվանդությունների ժամանակ:
- Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ:
- Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգի պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Արյան զերծնշման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Բրոնխների բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը:
- Բրոնխների ասթման՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Թոքերի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Մարսողության օրգանների հիվանդությունները՝
- Ստամոքսի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Խոցային հիվանդություն՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Էնդեմիկ խափա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Շաքարախտը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Երիկամի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Մեզահեռացնող ուղու բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Վարակիչ հիվանդությունների (անվանախմբավորումները, պատճառները):
- Դիզենտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Լյարդի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը:
- Ջրծաղիկ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Դիֆտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Էպիդեմիկ պարոտիտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Բժավոր տիֆ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Բրուցելյոզ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:

	• Սիբիրախտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: • Իմունիտետը: Պատվաստումը: • Անոթազարկի հաճախականությունը չափելը: • Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը: • Մեխանիկական ճնշումաչափիչով առանց հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը: • Շնչառության շարժումների հաճախականությունը չափելը: • Դեղանոթից դեղանյութի զետեղումը ներարկիչի մեջ: • Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: • Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: • Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: • Դեղանյութի ներմուծումը ականջի մեջ: • Դեղանյութի ներմուծումը քթի խոռոչ: • Մարմնի ջերմաստիճանի չափելը: • Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել: <i>Հմտություն</i> • Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում: • անոթազարկի հաճախականությունը չափելը: • մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը: • շնչառության շարժումների հաճախականությունը չափելը: • դեղանոթից դեղանյութ զետեղել ներարկիչի մեջ: • մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ • Դեղանյութ ներմուծել ականջի մեջ: • Դեղանյութ ներմուծել քթի խոռոչ: • Մարմնի ջերմությունը չափելը: • Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել <i>Կարողունակություն</i> • Հիվանդի հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնությունը ցուցաբերելուն • անձնական հիգիենայի կանոններին • հիվանդի խնամքի կազմակերպմանը • առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Թեմա 2. Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան գերճնշում: Թեմա 3. Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝

	բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ): Թեմա 4 . Մարսողության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, Էնդեմիկ խափա: Դիզենտերիա (Աղիքամանրեախտ): Լյարդի բորբոքում: Իմունիտետ: Ջրծաղիկ, կարմրուկ, Էպիդեմիկ պարոտիտ: Թեմա 5. Մեզագոյացնող և մեզ հեռացնող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացնող ուղու բորբոքում (մեզաուղաբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Դիֆտերիա, բժավոր տիֆ, բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբաղ: Թեմա 6. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Անոթազարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման չափումը: Թեմա 7. Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան գերճնշում: Դեղանյութի գետնումը դեղանյութից ներարկիչի մեջ, դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը, դեղանյութի ներմկանային ներարկումը, դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: Թեմա 8. Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝ բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ): Շնչառության շարժումների հաճախականության չափումը: Հիվանդի անհատական հիգիենան և պահպանման կանոնները: Թեմա 9. Մարսողության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, Էնդեմիկ խափա: Արյան տեղային արյունահորդում: Ստամոքսի լվացում: Թեմա 10. Մեզագոյացնող և մեզ հեռացնող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացնող ուղու բորբոքում (մեզաուղաբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Իմունիտետ, պատվաստում: Դիզենտերիա (Աղիքամանրեախտ): Լյարդի բորբոքում: Ջրծաղիկ: Հոգևանների տեսակները և դրման տեխնիկան: Թեմա 11. Դիֆտերիա, Էպիդեմիկ պարոտիտ, կարմրուկ, բժավոր տիֆ: Բուժական սնունդ և դիետիկ սեղաններ: Թեմա 12. Բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբաղ: Բնական, խառը և արհեստական սնուցում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ՝ 20 միավոր)

		☐ Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից	
		☐ Գնահատման չափանիշները՝	
		☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները	
		☐ Առարկայի իմացությունը	
		☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները	
		2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր)	
		☐ Գնահատման մեթոդը՝	
		☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից	
		☐ Գնահատման չափանիշները՝	
		☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները	
		☒ Առարկայի իմացությունը	
		☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները	
		3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր	
		☐ Գնահատման մեթոդը՝	
		☐ Հաճախումների հաշվում	
		☐ Գնահատման չափանիշները՝	
		☐ Ներկայությունը	
		4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր	
		☐ Գնահատման մեթոդը՝	
		☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում	
		☐ Գնահատման չափանիշները՝	
		☐ Ներկայությունը	
		5. Եզրափակիչ քննություն	
		6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր	
		☐ Գնահատման մեթոդը՝	
		☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն	
		☐ Գնահատման չափանիշները՝	
		☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում	
		☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում	
		☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան	
		☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն	
		8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր	
		☐ Գնահատման մեթոդը՝	
		☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը	
		☐ Գնահատման չափանիշները՝	
		Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը	
		Գնահատման սկզբունքները	
		Հաճախումները դասերին	10 միավոր
		Ինքնուրույն աշխատանք	20
		միավոր	
		Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր
		Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր
		Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր

	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ն. Ավետիսյան , "Ներքին հիվանդություններ", 2004 2. Վ. Աստվածատրյան , "Կլինիկական մանկաբուժություն ", 2000 3. В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989 4. А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001 5. Ա. Ն. Մուրատով , Կիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989 6. Գ. Ստամբուլցյան , " Ներքին հիվանդություններ ", 2000 7. Ս. Մինասյան, Առողջագիտություն , 2008 8. Օ. Ջուհարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005 9. А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000 10. Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եդոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարամունքների վերաբերյալ, 2018 Լրացուցիչ- 1. Винакмен. Инфекционные болезни. 2000 2. Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999 3. Վ. Մադոյան , "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից " , 2000 4. Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005 5. Է. Ս.Գաբրիելյան , Ֆարմակոլոգիա, 1998 6. Վ. Ա. Աբովյան , Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնար/, 2012	

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-184. Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժ. օգնություն ե առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ արտակարգ և մարտական իրավիճակներում տուժվածի կամ հիվանդի վիճակի գնահատման, համակարգված և պրակտիկ թերապևտիկ օգնության ձևերի,պաթոլոգիկ պրոցեսների ուսումնասիրության, պրոֆիլակտիկայի և բուժման,մասնագիտական գործունեության ընթացքում զարգացած հիվանդությունների			

	(անբարենպաստ պայմաններ, տարբեր թունավոր գործոնների ազդեցություն և այլն) առաջացման պատճառների, կանխարգելման, բուժօգնության կազմակերպման նորմայից շեղվածքի վիճակների ծագման և զարգացման վերաբերյալ, բժշկական էվակուացիայի, հիվանդների և վիրավորների հետազոտության հաջորդականության, տարահանման տարբեր փուլերի, մարտի դաշտում և տարբեր տիպի զանգվածային բնաջնջման զենքի կիրառման ժամանակաբարձր մասնագիտական թերապևտիկ օգնության վերաբերյալ: Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կաբինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Հիվանդությունը (վնասվածքը, թունավորումը): • Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը, ախտորոշումը: • Արյունահոսությունը, ձևերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Բազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Նախաբազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ձեռնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ազդրի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Սրունքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ոտնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Գլխի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ողնաշարի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Կոնքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Կրծքավանդակի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Որովայնի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապոկախոտ, պատճառը, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Տարբերամարմնամասանոյնատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը: • Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը: • Թունավորման ուղիները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Անոթազարկի հաճախականությունն չափելը: • Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշում չափելը:

	• Մեխանիկական ճնշումաչափիչով արյան ճնշում չափելը: • Գլխի վերքակապումը: • Շնչառության շարժումների հաճախականություն չափելը: • Կրծքավանդակ վերքակապելը: • Որովայն վերքակապելը: • Արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնելը: • Բազուկի վերքակապումը: • Նախաբազուկի վերքակապումը: • Ձեռնաթաթի վերքակապումը: • Բազուկ-նախաբազուկային հողի վերքակապումը: • Բազուկ-թիակ-անրակային հողի վերքակապումը: • Ազդրի վերքակապումը: • Սրունքի վերքակապումը: • Կոնք-ազդրային հողի վերքակապումը: • Ազդր-սրունքային հողի վերքակապումը: • Սրունք-ոտնաթաթային հողի վերքակապումը: • Ոտնաթաթի վերքակապումը: • Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնելը: • Դեղանյութի գետեղումը ներարկիչի մեջ: • Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: • Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: • Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: <i>Հմտություն</i> • Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում: • անոթազարկի հաճախականությունը չափել • մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշումը չափել • մեխանիկական ճնշումաչափիչով և առանց հնչյունալսիչի արյան ճնշումը չափել • գլխի վնասվածք վերքակապել • շնչառության շարժումների հաճախականություն չափել • կրծքավանդակի վնասվածք վերքակապել • որովայնի վնասվածք վերքակապել • արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնել • արյան տեղային արյունահորդում առաջացնող միջոց դնել • բազուկի վնասվածք վերքակապել • նախաբազուկի վնասվածք վերքակապել • ձեռնաթաթի վնասվածք վերքակապել • բազուկ-նախաբազուկային հողի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել • բազուկ-թիակ-անրակային հողի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել • ազդրի վնասվածք վերքակապել • սրունքի վնասվածք վերքակապել • ազդր-սրունքային հողի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել • ոտնաթաթի վնասվածք վերքակապել • կոնք-ազդրային հողի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել • արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել • արհեստական շնչառություն և սրտի անուղղակի սեղմում
--	---

	կատարել • դեղանոթից դեղանյութ գեղտեղել ներարկիչի մեջ • մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ: <i>Կարողունակություն</i> • Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն • անձնական հիգիենայի կանոններին • հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) խնամքի կազմակերպմանը • առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը Թեմա 2. Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապռկում (հոդապռկախտ) Թեմա 3. Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 4 . Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 5. Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Անոթազարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման չափումը: Թեմա 7. Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը: Արյան տեղային արյունահորդում: Դեղանյութի գետեղումը դեղանոթից ներարկիչի մեջ: Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: Թեմա 8. Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապռկում (հոդապռկախտ): Բազուկի վերքակապումը: Նախաբազուկի վերքակապումը: Ձեռնաթաթի վերքակապումը: Թեմա 9. Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ազդրի

	վերքակապումը: Սրունքի վերքակապումը: Ոտնաթաթի վերքակապումը: Թեմա 10. Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Գլխի վերքակապումը: Կրծքավանդակի վերքակապում: Որովայնի վերքակապումը: Թեմա 11. Ողնաշարի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կոնքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թունավորում, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 12. Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդի վերքակապումը, բազուկ-նախաբազուկային հոդի վերքակապումը, նախաբազուկ-ձեռնաթաթային հոդի վերքակապումը: Կոնք-ազդրային հոդի վերքակապումը, ազդր-սրունքային հոդի վերքակապումը, սրունք-ոտնաթաթային հոդի վերքակապումը, մարմնի ջերմաստիճանի չափում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p>

	6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989 2. А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001 3. Ա. Ն. Մուրատով . Վիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989 4. Գ. Ստամբուլցյան , " Ներքին հիվանդություններ " , 2000 5. Ս. Մինասյան , Առողջագիտություն , 2008 6. Օ. Ջուհարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005 7. А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000 8. Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եդոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարապմունքների վերաբերյալ, 2018 Լրացուցիչ- 1. Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999 2. Վ. Մադոյան , "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից " , 2000 3. Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005 4. Է. Ս.Գաբրիելյան , Ֆարմակոլոգիա, 1998 5. Վ. Ա. Աբովյան , Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնար/, 2012

Ընդհանուր մասնագիտական դասընթացներ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/Բ-089. Լատիներեն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	60	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	36
	Ինքնուրույն	60		
Ընդամենը	120			
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ձևավորել հմտություն և կարողություն ապագա մասնագետների մոտ դեղատոմս կարդալու, օգտվելու պետական ֆարմակոպեայից, օգտվել մասնագիտական գրականությունից:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Դեղաբանական, անատոմիական, կլինիկական տերմինները - Դեղատոմսային գրառումները - Դեղատոմսային կրճատումները - Մասնագիտական բառապաշար <i>Չմտություն</i> - Թարգմանության կանոնների - Բժշկական էթիկայի նորմերին <i>Կարողունակություն</i> - Կարդալ դեղատոմսը - Օգտվել դեղագրքերից - Օգտվել դեղատոմսային կրճատումներից - Կապ ստեղծել մասնագիտական առարկաների հետ			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Լատիներենի այբուբենը: Հիպոկրատի երդումը Թեմա 2. Արտասանության կանոնները Երկբառբառներ Թեմա 3. Տառակապակցություն Թեմա 4. Մ_ի_ուղղագրությունը Թեմա 5. Շեշտադրություն Թեմա 6. Գոյական անվան դերը բժշկական տերմինաբանության մեջ Թեմա 7. Բժշկական տերմինաբանություն, հունական բառակազմիչ տարրերը բժշկական տերմինաբանության մեջ Թեմա 8. Բայ Թեմա 9. Նախդիրներ Թեմա 10. Դեղամիջոցների անունները լատիներենով Թեմա 11. Մակբայներ և դերանուններ Թեմա 12. Անատոմիական տերմիններ Թեմա 13. Դեղագործական տերմիններ Թեմա 14. Դեղաբույսերի անուններ Թեմա 15. Քիմիական անվանակարգություն Թեմա 16. Դեղատոմս: Դեղագրության մեջ ընդունված արտահայտություններ Թեմա 17. Դեղատոմսային կրճատումներ			

	Թեմա 18. Լատիներեն նախածանցներ Թեմա 19. Թվականները Թեմա 20. Բժշկական տերմինների հոմանիշներ : Լատիներեն ասույթներ և արտահայտություններ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները`

	Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Բալաբանյան Վ. ,Առաքելյան Ա. 'Լատիներեն լեզու ' 1982 2. Առաքելյան Յ .Թ., Բժշկական տերմինաբանության և բառակազմության ուսումնասիրման ձեռնարկ, 1972 3. Առաքելյան Յ . Թ , Բալաբանյան Վ. , Տիրացյան Գր , Ստեփանյան Ն. , Իսկնդարյան Ն., Լատիներեն լեզու և բժշկական տերմինաբանություն, 2008 4. Բեկզատյան Ա. , Հակոբյան Հ., Անատոմիական միջազգային նոմենկլատուրա, 1962 5. Ավետիսյան Ա, Անգլերեն- ռուսերեն- հայերեն բժշկական բառարան, 2001 6. Առաքելյան Յ . Թ ., Լատիներեն լեզու և բժշկական տերմինաբանություն, 1976 7. Հովհաննիսյան Լ., ռուսերեն - հայերեն բժշկական բառարան, 2007 8. Վ.Համբարձումյան, Լատիներեն դասագիրք, 2007 Լրացուցիչ- 1. Աբեղյան Մ. Հովհաննիսյան Լ. Տեր – Պողոսյան Ա., Լատիներեն - հայերեն բժշկական բառարան, 1951 2. Է. Ա.Фомина. Справочник провизора –консультанта. 2005 3. Ն.Ա. Տեր- Գրիգորյան, Lingua Latina, (Ձեռնարկ Գործնական պարապմունքների համար), 2007

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-001. Ընդհանուր և անօրգանական քիմիա 1 ՔԿ/Բ-002. Ընդհանուր և անօրգանական քիմիա 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ/7 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	92/108	Դասախոսություն	48/46
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	30/42
			Գործնական աշխատանք	14/20
	Ինքնուրույն	88/108		
	Ընդամենը	180/210		
Ստուգման ձևը	Քննություն/ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Ժամանակակից գիտության տեսանկյունից մեկնաբանել այն կապը, որը գոյություն ունի նյութերի կառուցվածքի և հատկությունների միջև 2. Մենդելևի պարբերական օրենքի հիման վրա բացահայտել տարրերի և նրանց միացությունների հատկությունները, քիմիական ռեակցիաների հետևանքով առաջացած նյութերի կազմն ու հատկությունները 3. Տարրերի և նրանց միացությունների հատկությունների			

	ճանաչման ճանապարհով սինթեզել ժամանակակից տեխնիկայի պահանջներին համապատասխանող նյութեր 4. Համապատասխան հող ստեղծել քիմիական մյուս առարկաների (բյուրեղագիտություն, անալիտիկ, ֆիզիկական օրգանական քիմիայի և կենսաքիմիայի) ուսումնասիրման համար:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • սահմանելու քիմիայի հիմնական օրենքները և օրինաչափությունները, • ներկայացնելու անօրգանական քիմիայի և կենսաբանության ու դեղագործության միջև տեսական և փորձնական կապը: <i>Հմտություն</i> • մշակելու փորձարարական աշխատանքների տվյալները և կատարելու համապատասխան եզրակացություններ, • կատարելու տեսական և փորձնական վերլուծություններ կապված քիմիայի և ֆարմացիայի միջառարկայական կապի հետ, • օգտվելու գիտաուսումնական քիմիական գրականությունից: <i>Կարողունակություն</i> • ընդհանուր և անօրգանական քիմիայի արդի տեսական հիմնադրույթներին, • կհասկանա առարկայի հիմնախնդիրները, • փորձարարական աշխատանքների և համապատասխան վերլուծությունների մեթոդներին:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն Թեմա 2. Ատոմա-մոլեկուլային ուսմունք: քիմիայի հիմնական օրենքները: Ատոմի կառուցվածքը Թեմա 3. Մենդելևի պարբերական օրենքը Թեմա 4. Քիմիական կապ: Քիմիական ռեակցիայի էներգետիկան Թեմա 5. Քիմիական ռեակցիայի արագությունը և մեխանիզմը Թեմա 6. Էլեկտրոլիտիկ դիսոցման տեսությունը: Կոմպլեքս միացություններ Թեմա 7. Օքսիդա-վերականգնման ռեակցիաներ: Էլեկտրոդային պրոցեսներ: Էլեկտրոլիզ: Ջրածին: Թեմա 8. VII խմբի քիմիական տարրեր: VI խմբի քիմիական տարրեր: Թեմա 9. V խմբի քիմիական տարրեր: Թեմա 10. IV խմբի քիմիական տարրեր: Թեմա 11. III խմբի քիմիական տարրեր: Թեմա 12. Մետաղներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները`

	☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )         </div> <div> <input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`             <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները             <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը             <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները             3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր </div> <div> ☐ Գնահատման մեթոդը`             <input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում             <input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` </div> <div> ☐ Ներկայությունը </div> <div> 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր             <input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` </div> <div> ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում </div> <div> ☐ Գնահատման չափանիշները`             <input type="checkbox"/> Ներկայությունը             5. Եզրափակիչ քննություն             6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր </div> <div> ☐ Գնահատման մեթոդը`             <input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն             <input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր         </div> <div> <input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները` Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր 1. Г.Реми " Курс неорганической химии". том I и II 2. Дей К. Селбин "Теоретическая неорганическая химия".

	изд. химия , М 1971 Լրացուցիչ 1. Л.А. Николаев” Неорганическая химия”. М.Просвещение 1982 2. У . Слейбо, Т. Персонс” Общая химия”. М 1979
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-007. Օրգանական քիմիա 1 ՔԿ/Բ-008. Օրգանական քիմիա 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ/6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	84/8 2	Դասախոսություն	36/34
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	32/30
			Գործնական աշխատանք	16/18
	Ինքնուրույն	96/98		
	Ընդամենը	180/180		
Ստուգման ձևը	Քննություն/քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1 Ուսանողներին զինել գիտելիքներով ածխածնի միացությունների՝ ածխաջրածինների և նրանց ֆունկցիոնալ ածանցյալների քիմիայի, դրանց կառուցվածքի, հատկությունների, ստացման եղանակների, գործնական կիրառման հնարավորությունների վերաբերյալ: 2 Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները: 3 Ուսանողներին գաղափար տալ օրգանական միացությունների բազմազանության, իզոմերիայի, կառուցվածքային առանձնահատկությունների մասին: 4 Օրգանական քիմիայի բնագավառում ձեռք բերված գիտելիքները և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: 5 Նախապատրաստել քիմիական գիտությունների ցիկլի առարկաների (օրգանական սինթեզ, կենսաքիմիա, կենսօրգանական քիմիա, ֆիզիկական քիմիա և այլն) հետագա ուսումնասիրություններին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • պատկերացում կկազմի օրգանական քիմիայի միջոցների և մեթոդների վերաբերյալ, • տեսա-գործնական պարապմունքներում օրգանական քիմիայի ազդեցության ոլորտի մասին, • կտիրապետի օրգանական քիմիայի հիմնական հասկացություններին, • տիրապետի օրգանական քիմիայի ծագումնաբանությանը և հետագա զարգացմանը, • կտիրապետեն օրգանական քիմիայի տարբեր համակարգերին, • կտիրապետեն օրգանական քիմիայի գրառման և կիրառման կարգին, • կկարողանա ձեռք բերված կարողությունները կիրառել ուսումնական, աշխատանքային գործընթացներում, • ուսանողները կնախապատրաստվեն ապագա			

	մանկավարժական աշխատանքային հմտություններին: <i>Հմտություն</i> - մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու, - նոր գաղափարներ առաջ քաշելու, - որակի մասին հոգացություն, - խմբում աշխատելու, - գնահատման գործիքների կիրառելում և նախագիծ պլանավորելու իրականացնելու <i>Կարողունակություն</i> - օրգանական քիմիայի գրառման և կիրառման կարողություն, - Ուսումնական խնդրի պահանջի ընկալում, - Ուսումնական խնդրի լուծման մեթոդի պատկերացում, - Ուսումնական խնդրի լուծման ճիշտ ընտրություն - Ուսումնական խնդրի կատարման և եզրահանգման ունակություն:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Հիմնական տեսական պատկերացումներն օրգանական քիմիայում Թեմա 2. Սահմանային ածխաջրածիններ Թեմա 3. Էթիլենային ածխաջրածիններ Թեմա 4. Դիենային ածխաջրածիններ Թեմա 5. Ացետիլենային ածխաջրածիններ Թեմա 6. Ացիկլիկ ածխաջրածիններ: Թեմա 7. Արոմատիկ ածխաջրածիններ: Թեմա 8. Միատոմանի և բազմատոմ սպիրտներ: Միատոմանի և բազմատոմ ֆենոլներ: Թեմա 9. Պարզ և բարդ եթերներ: Ալդեհիդներ և կետոններ: Թեմա 10. Կարբոնաթթուներ և նրանց ածանցյալներ: ճարպեր: Արոմատիկ թթուներ: Թեմա 11. Ալիֆատիկ և արոմատիկ ամիններ: Ածխաջրեր: Հետերոցիկլիկ միացություններ: Ամինաթթուներ և սպիտակուցներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները` ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի

	պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Քնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Վ. Վ. Պերեկալին, Ս. Ա. Չոնիս / Օրգանական քիմիա, 1982թ. 2. Ա. Ա. Պետրով, Խ. Վ. Բալյան / Օրգանական քիմիա, 1974թ. 3. Ա. Ն. Նեսմեյանով, Ն. Ա. Նեսմեյանով / Օրգանական քիմիայի հիմունքներ, 1974թ. 4. Դովլաթյան Վ Վ, Չաքրյան Թ Օ, Օրգանական քիմիայի դասընթաց, -Եր.: ՀՊԱՀ, 2011. 490 էջ, 2011թ Լրացուցիչ- 1. Дж. Робертс, М. Касерио / Органическая химия, 1978г. 2. А. Терней/ Современная органическая химия, 1981г 3. А. Физер, М. Физер/ Органическая химия, 1970г

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-012. Կենսօրգանական քիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	20
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	94		
Ընդամենը	150			
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Ուսանողներին զինել գիտելիքներով կենդանի օրգանիզմների քիմիական կազմի վերաբերյալ 2. Ուսանողներին գաղափար կենսագործունեության հիմքում ընկած նյութերի մասին, ուսումնասիրելով նրանց կենսաբանական ֆունկցիաները 3. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները 4. Կենսաքիմիայի բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ 5. Կենսաքիմիան հանդիսանում է ֆունդամենտալ գիտություն, որը տալիս է անհրաժեշտ գիտելիքներ բժշկական, կենսաբանական և այլ առարկաների (ֆիզիոլոգիա, կենսաքիմիա, մոլեկուլային կենսաբանություն, կլինիկական կենսաքիմիա) ուսումնասիրությունների համար:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • սահմանելու քիմիայի հիմնական օրենքները և օրինաչափությունները, • ներկայացնելու անօրգանական քիմիայի և կենսաբանության ու դեղագործության միջև տեսական և փորձնական կապը: <i>Չմտություն</i> • մշակելու փորձարարական աշխատանքների տվյալները և կատարելու համապատասխան եզրակացություններ, • կատարելու տեսական և փորձնական վերլուծություններ կապված քիմիայի և ֆարմացիայի միջառարկայական կապի հետ, • օգտվելու գիտաուսումնական քիմիական գրականությունից: <i>Կարողունակություն</i> • կարողանալ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել կենսաքիմիական հետազոտության մեթոդներին • կարողանալ որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:			
Դասընթացի	Թեմա 1. Կենսաօրգանական քիմիայի զարգացման փուլերը:			

բովանդակությունը	Սպիտակուցներ Թեմա 2. Ֆերմենտներ Թեմա 3. Նուկլեինաթթուներ Թեմա 4. Վիտամիններ Թեմա 5. Հորմոններ Թեմա 6. Անտիբիոտիկներ (Հակախթանիչներ) Թեմա 7. Կենսաբանական օքսիդացում: Թեմա 8. Սպիտակուցների փոխանակում: Թեմա 9. Ածխաջրերի փոխանակումը Թեմա 10. Լիպիդների փոխանակումը Թեմա 11. Ընդհանուր հասկացություն Նյութափոխանակության և էներգիայի փոխանակության մասին: Ֆոտոսինթեզ Թեմա 12. Ածխաջրերի, լիպիդների և սպիտակուցների փոխանակման պրոցեսների միջև կապը Ածխաջրերի, լիպիդների և սպիտակուցների փոխանակման միջանկյալ նյութերի ընդհանրությունը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`  Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`  Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li><input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li><input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն  6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր

	☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Հաճախումները դասերին</td><td style="width: 20%; text-align: right;">10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20</td></tr> <tr> <td>միավոր</td><td></td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20	միավոր		Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր														
Ինքնուրույն աշխատանք	20														
միավոր															
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր														
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր														
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Марри, Р., Греннер Д., Майес П., Родуэлл В. Биохимия человека в 2 томах. 2004. М., "Мир" 2. Ленинджер А. Основы биохимии в 3 томах. 1985. М., "Мир" 3. Кнорре Д.Г., Мызина С.Д Биологическая химия, 2001 4. Филиппович Ю.Б Основы биохимии, 1999 Լրացուցիչ- 1. Северин Е.С., Алейникова Т.Л., Осипов Е.В. Биохимия, 2000 2. Страйер Биохимия, т.1,2,3, 1985 М., "Мир" 3. Кольман Я., Рем К., Наглядная биохимия 2000. М., "Мир" 4. Эллиот В., Эллиот Д. Биохимия и молекулярная биология, 2002														

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-013. Անալիտիկ քիմիա 1 ՔԿ/Բ-014. Անալիտիկ քիմիա 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ/4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56/62	Դասախոսություն	16/16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	32/32
			Գործնական աշխատանք	16/14
	Ինքնուրույն	56/58		
	Ընդամենը	120/120		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք/քննություն			

Դասընթացի նպատակը	1 ուսանողներին ուսուցանելու անալիտիկ քիմիա առարկայի հիմնական տեսական գիտելիքները 2 ուսանողներին ուսուցանելու որակական և քանակական անալիզին գործնական հմտությունները 3 ուսանողներին ուսուցանելու բաղադրիչների քանակը որոշելու անալիզի սխեմաներ կախված փորձամուշի որակական բաղադրությունից
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • սահմանելու որակական անալիզի հիմնական սկզբունքները, կատիոնների և անիոնների անալիտիկական խմբերի բաժանելու օրինաչափությունները, • նկարագրելու քիմիական անալիզում կիրառվող հավասարակշռությունների քանակական հաստատունների իմաստը և կարողանալու դրանք գրագետ օգտագործել: <i>Հմտություն</i> • կիրառելու ձեռք բերած գիտելիքները գործնականում, • առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացությանը <i>Կարողունակություն</i> • կատարել փորձեր և լուծել համապատասխան խնդիրներ, • մշակել փորձարարական աշխատանքների տվյալները և կատարել համապատասխան եզրակացություններ, • օգտվել գիտական և ուսումնական մասնագիտական գրականությունից:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Անալիտիկ քիմիայի առարկան և խնդիրները, մեթոդները: Թեմա2. Անալիտիկ ռեակցիաների զգայունությունը: Կոտորակային և սիստեմատիկ անալիզ: Թեմա 3. Չանգվածների ներգործման օրենքը: Հավասարակշռության հաստատուն: Թեմա 4. Էլեկտրոլիտիկ դիսոցում, Օստվալդի նոսրացման օրենք: Թեմա 5. Ծանոթացում լաբորատոր սարքավորումների և ապակեղենի հետ: Իոնների դասակարգումը: Թեմա 6. Կատիոնների առաջին խմբի մասնակի ռեակցիաները: Թեմա 7. Կատիոնների առաջին խմբի իոնների խառնուրդի անալիզ: Թեմա8.Առաջի և վեցերորդ Թեմաների թեմաների քննարկում: Թեմա 9. Կատիոնների երկրորդ խմբի մասնակի ռեակցիաները: Թեմա 10. Կատիոնների երկրորդ խմբի խառնուրդի անալիզ: Թեմա 11. Երկրորդ և տասներորդ Թեմաների արդյունքների քննարկում: Թեմա 12. Երրորդ Թեմավա թեմայի քննարկում: Թեմա 13. Կատիոնների առաջին և երկրորդ խմբերի խառնուրդի անալիզ: Թեմա 14.Չորրորդ և նախորդ Թեմավա թեմայի քննարկում: Թեմա15. Ուժեղ Էլեկտրոլիտների տեսություն: 3-րդ խմբի կատիոնների մասնակի ռեակցիաները:

	Թեմա 16. Ջրի իոնական արտադրյալ, բոֆերային լուծույթներ: 3-րդ խմբի կատիոնների խառնուրդի անալիզ: 1-ին Թեմավա թեմաների քննարկում Թեմա 17. Հիդրոլիզ, մեխանիզմը, հիդրոլիզի աստիճան և հաստատուն 4-րդ խմբի կատիոնների մասնակի ռեակցիաները Թեմա 18. Հավասարակշռություն հեղուկ և պինդ ֆազերի միջև, ԼԱ, ԻԱ: 4-րդ խմբի կատիոնների խառնուրդի անալիզ: 3-րդ Թեմավա թեմայի քննարկում Թեմա 19. Նստեցում և լուծում, աղային էֆեկտ: Կատիոնների 5-րդ խմբի կատիոնների մասնակի ռեակցիաները: Թեմա 20. Օքսիդավերականգնման պրոցեսներ, Ներսստի հավասարում: 5-րդ խմբի կատիոնների խառնուրդի անալիզ 4-րդ Թեմավա թեմայի քննարկում Թեմա 21. Կոմպլեքս միացություններ, կառուցվածքը: Ներկումպլեքսային միացություններ: Անիոնների 1-ին խմբի անալիզ Թեմա 22. Կոլոիդ համակարգեր: Անիոնների 2-րդ խմբի անալիզ: 5-րդ Թեմավա թեմայի քննարկում: Թեմա 23. Քանակական անալիզ, խնդիրները մեթոդները: Անիոնների 3-րդ խմբի անալիզ: Թեմա 24. Կշռային անալիզ, մեթոդները: Կշեռք, կշռում: 6-րդ Թեմավա թեմայի քննարկում: Թեմա 25. Ծավալային անալիզ, Էությունը, մեթոդները: Լաբորատոր աշխատանքներ կշռային անալիզում: Թեմա 26. Թթվա-հիմնային տիտրման մեթոդ: Ծավալային անալիզ, չափիչ ամաններ, նրանց ծավալների ստուգում 7-րդ Թեմավա թեմայի քննարկում: Թեմա 27. Ինդիկատորներ, տեսությունը, դասակարգումը: Չեզոքացման եղանակի լաբորատոր աշխատանք: Թեմա 28. Օքսիդավերականգնման տիտրման մեթոդ: Օքսիդավերականգնման եղանակի լաբորատոր աշխատանք: 8-րդ Թեմավա թեմայի քննարկում: Թեմա 29. Նստեցման տիտրման մեթոդ: Նստվածքագոյացման եղանակի լաբորատոր աշխատանք: Թեմա 30. Կոմպլեքսագոյացման տիտրման մեթոդ: Կոմպլեքսաչափության եղանակի լաբորատոր աշխատանք: 9-րդ Թեմավա թեմայի քննարկում: Թեմա 31. Անալիզի ֆիզիկաքիմական մեթոդներ: Լաբորատոր աշխատանք:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը

	☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Չնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Չնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Логинов Н. Я. и др. Аналитическая химия, М., 1979 2. Бесков С. Д., Слизковская О. А., Аналитическая химия, М, Учпедгиз, 1958 3. Алексеев В. И., Курс качественного химического

	полумикроанализа, М, 1973 4. Алексеев В. Н. Количественный анализ, М., 1972 5. Крешков А. П. Основы аналитической химии, М., 1970, т 1. 6. Крешков А.П. Основы аналитической химии М, Химия, 1977, т 2 и 3 Լրացուցիչ- 1. Фриц Дис, Шеиле Г. Количественный анализ, М. Мир 1978 2. Ляликов Ю. С. Физико-химические методы анализа, М., 1974 3. Лурье Ю. Ю. Справочник по аналитической химии, М, 1971
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-018. Ֆիզիկական քիմիա 1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	ՔԿ/Բ-019. Ֆիզիկական քիմիա 1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ/4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	66/6 2	Դասախոսություն	42/36
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16/16
			Գործնական աշխատանք	8/10
	Ինքնուրույն	84/58		
	Ընդամենը	150/120		
Ստուգման ձևը	Քննություն/ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Ֆիզիկական քիմիայի խնդիրն է, որ ապագա ուսուցիչը ուսումնասիրելով ֆիզիկական քիմիան լրիվ չափով պատրաստ լինի միջնակարգ դպրոցի ծրագրով նախատեսված նյութերի շարադրմանը քիմիայի դասերին և վարելու ֆակուլտատիվ դասընթացները, որոնցում ընդգրկված են նաև ֆիզիկա-քիմիական բաժիններ 2. Ուսանողները ձեռք բերեն հմտություն և ունակություն էլեկտրական և չափիչ սարքերի հետ աշխատելու, որոնք անհրաժեշտ են քիմիայի ուսուցչին քիմիական փորձեր դնելու, փորձերի արդյունքները մաթեմատիկորեն մշակելու և դրանք իմաստավորելու համար:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Քիմիայի հիմնական խնդիրը նյութերի փոփոխման պրոցեսների ուսումնասիրությունն է , որոնց ընթացքում մոլեկուլներից նրանց մեջ մտնող ատոմների միացման , բաժանման ու վերախմբավորման ճանապարհով գոյանում են այլ նյութեր: • Բացահայտել այն ուժերի բնույթը , որոնք քիմիական ռեակցիաների ժամանակ պայմանավորում են փոխարկումների ժամանակ նոր հատկությունների առաջացումը: • Մենդելևի պարբերական օրենքի հիման վրա բացահայտել տարրերի և նրանց միացությունների հատկությունները, քիմիական ռեակցիաների հետևանքով առաջացած նյութերի կազմն ու հատկությունները: • Տարրերի և նրանց միացությունների հատկությունների			

	ճանաչման ճանապարհով սինթեզել ժամանակակից տեխնիկայի պահանջներին համապատասխանող նյութեր: <i>Հմտություն</i> • խոր և համակողմանի գիտելիքների • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտությունների <i>Կարողունակություն</i> • կարողանալ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • ձեռք բերել քիմիական սարքավորումների և նյութերի հետ վարվելու տարրական հմտություններ • կարողանալ պատրաստել լուծույթներ, տիրապետել նյութերի մաքրման եղանակներին: • կարողանալ որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն Թեմա 2. Քիմիական թերմոդինամիկա Թեմա 3. Թերմոդինամիկայի առաջին օրենքը: Թեմա 4. Թերմոդինամիկայի երկրորդ օրենքը: Թեմա 5. Քիմիական հավասարակշռության թերմոդինամիկական Թեմա 6. Ֆազային հավասարակշռություններ Թեմա 7. Ոչ էլեկտրոլիտների լուծույթներ Թեմա 8. Էլեկտրոլիտների լուծույթներ Թեմա 9. Մակերևութային երևույթներ և ադսորբցիա Թեմա 10. Քիմիական կինետիկա և կատալիզ Թեմա 11. Էլեկտրաքիմիա Թեմա 12. Էլեկտրաքիմիական կինետիկա: Թեմա 13. Հոմոգեն կատալիզ: Սաբատյե-Չելիսկու միջանկյալ միացությունների տեսությունը հոմոգեն կատալիզում: Թեմա 14. Հետերոգեն կատալիզ, ադսորբման դերը նրանում: Թեմա 15. Թույլ էլեկտրոլիտների լուծույթների հատկությունները: Իզոտոնային գործակից: Թեմա 16. Թույլ էլեկտրոլիտներ: Օստվալդի նոսրացման օրենքը: Թեմա 17. Էլեկտրոլիտներ: Դեբայ-Հյուկելի տեսության հիմնական դրույթները: Թեմա 18. Էլեկտրաքիմիական պրոցեսների ընդհանուր բնութագիրը: Թեմա 19. Գալվանական մարտկոցներ (հոսանքի քիմիական աղբյուրներ): Թեմա 20. Էլեկտրոդային պոտենցիալները և գալվանական մարտկոցների էլեկտրաշարժ ուժը: Ներնստի հավասարումը: Թեմա 21. Կոնցենտրացիոն շղթաներ և դիֆուզային պոտենցիալներ: Թեմա 22. Էլեկտրոլիզ: Քիմիական պրոցեսները էլեկտրոլիզի ժամանակ: Թեմա 23. Էլեկտրոլիզ: Էլեկտրոլիզի քանակական օրենքները: Թեմա 24. Քիմիական էներգիայի կուտակիչներ (ակումյատորներ):
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<i>Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</i> Ուսանողը դասընթացին կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն: Առաջադիմության վերջնական գնահատականը ձևավորվում է ողջ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած աշխատանքների գնահատականների հանրագումարի արդյունքում: Գնահատումը կատարվում է

	հիշյալ բաղադրիչներին համապատասխան: Յուրաքանչյուր բաղադրիչի դիմաց նշված առավելագույն տոկոսը կարելի է հավաքել ծրագրային պահանջների շրջանակներում տվյալ կետի տակ ներկայացված պահանջները 100% -ով կատարելու դեպքում: Գնահատման սկզբունքները <table> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td>10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Բալեզին Ս.Ա., Երոֆեև Ե.Ե., Պողոբան Ն.Ի: Ֆիզիկական և կոլլոիդ քիմիայի հիմունքներ: Մ., 1978թ.:Մ., 2. Կիրեն Վ.Ա. Ֆիզիկական քիմիայի հակիրճ դասընթաց Մ. 1975թ.: 3. Բալեզին Ս.Ա.: Ֆիզիկական և կոլլոիդ քիմիայի գործնական պարապմունքների ձեռնարկ: Մ., 1980թ. 4. Կիսեյովա Ե.Վ., Կարետնիկով Գ.Ա., Կուդրաշև Ս.Վ.: Ֆիզիկական քիմիայի օրինակների և խնդիրների ժողովածու: Մ., 1970թ.: Լրացուցիչ- 1. Էտկինս Պ., Ֆիզիկական քիմիա: Մ., 1980, հ. 1 և 2 2. Ուիլյամս Վ., Ուիլյամս Խ.: Ֆիզիկական քիմիա կենսաբանների համար: Մ., 1976թ.: 3. Դանիելս Ֆ., Օլբերտի Ռ.: Ֆիզիկական քիմիա: Մ., 1978թ.: 4. Պեվզներ Լ.: Բիոէներգետիկա: Մ., 1977թ.:												

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-021. Կոլոիդ քիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	46	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	18
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1. Կոլոիդ քիմիայի խնդիրն է մշակել արտադրական կարևորագույն նշանակություն ունեցող այնպիսի պրոցեսների տեխնոլոգիական սկզբունքները, ինչպիսիք են ֆլոտացիան և հանքի հարստացումը,կաշվի դաբաղումը, ալաստմասաների և կաուչուկների ամրացումը, գործվածքների ներկումը, մետաղների մեխանիկական մշակումը և այլն: Կենսաքիմիայի և պոլիմերների ֆիզիկական քիմիայի հետ միասին կազմում է կյանքի ծագման և զարգացման ուսմունքի հիմքը: 2. Ուսանողները ձեռք բերեն հմտություն և ունակություն դեղանյութերի պատրաստման,օգտագործման և			

	պահպանման վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Կոլոիդ համակարգերի առանձնահատկությունները և նրանց ուսումնասիրման ժամանակակից մեթոդները, դիսպերս համակարգերում տեղի ունեցող պրոցեսների օրինաչափությունները <i>Չմտություն</i> - Դիսպերս համակարգում տեղի ունեցող պրոցեսներին տալ գիտական բացատրություններ <i>Կարողունակություն</i> - Ուսանողը կտիրապետի դիսպերս համակարգերում ընթացող պրոցեսների կառավարման օրինաչափություններին
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Դիսպերս համակարգերի բնութագրերը: Կոլոիդային քիմիա առարկան և դասընթացի բովանդակությունը: Թեմա 2. Դիսպերս համակարգերի բնորոշ հատկանիշները: Անհամասեռություն և դիսպերսություն: Դիսպերս համակարգերի դասակարգումը ըստ դիսպերս ֆազի և դիսպերս միջավայրի և ագրեգատային վիճակների, ըստ դիսպերսության ասրիճանի, լիոֆիլ և լիոֆոբ համակարգեր: Թեմա 3. Մակերևութային երևույթների թերմոդինամիկա: Բաժանման մակերևույթ և ուժային դաշտեր: Մակերևութային ազատ էներգիա: Մակերևութային լարվածությունը, որպես ուժային դաշտի բնութագիր: Թեմա 4. Ադսորբցիայի հիմնական օրինաչափությունները: Ադսորբցիան որպես մակերևութային երևույթ: Ադսորբցիայի տեսակները և պատճառները: Ֆիզիկական և քիմիական ադսորբցիա: Թեմա 5. Գիպսի հավասարումը: Յենսիի և Ֆրենդլիխի էմպիրիկ հավասարումները: Լենգմյուրի մոնոմոլեկուլային ադսորբցիայի տեսությունը: Պոլիմոլեկուլային ադսորբցիա ԲԷՏ-ի տեսությունը: Թեմա 6. Ադսորբցիան հեղուկ -գազ սահմանագծի վրա: Յեղուկ-գազ սահմանագծի վրա ադսորբցիայի առանձնահատկությունները: Մակերևութային ակտիվ և ոչ ակտիվ նյութեր: Մակերևութային ակտիվ նյութերի դիրքորոշումը հեղուկ գազ սահմանագծի վրա: Թեմա 7. Լուծված նյութի կոնցենտրացիայի ադսորբցիայի և մակերևութային լարվածության կապ: Ճիշկովսկու հավասարումը: Գիուկլո Տրաուբեյի կանոնը: Թեմա 8. Ադսորբցիան պինդ մակերևութի վրա: Պինդ մակերևութի վրա ադսորբցիայի առանձնահատկությունները: Գազերի ադսորբցիան պինդ մակերևութի վրա: Յեղուկների ադսորբցիան պինդ մակերևութների վրա: Թեմա 9. Ռեբինդերի կանոնը: Ֆայանս -Պանսենտի կանոնը: Իոնափոխանակային ադսորբցիա: Ադսորբցիայի կիրառումը արտադրության և էկոլոգիայի մեջ: Թեմա 10. Դիսպերս համակարգի էլեկտրական հատկությունները: Էլեկտրակինետիկական երևույթներ: Էլեկտրաֆորեզ: Էլեկտրաօսմոս: Նատեցման և հոսքի պոտենցիալներ: Թեմա 11 Կրկնակի էլեկտրական շերտ: Շերտի առաջացման

	տեսակները: Միգելագոյացումը դիսպերս համակարգերում: Յուրահատուկ ադսորբցիա: Վերալիցքավորում : Իզոէլեկտրական վիճակ: Էլեկտրակինետիկական երևույթների կիրառումը: Թեմա 12 Դիսպերս համակարգերի օպտիկական հատկությունները: Լույսի կլանումը և ցրումը: Օպալեսցենցիա և \$խուրեսցենցիա: Ռելլեյի հավասարումը: Լամբերտ Բերի հավասարումը: Հետազոտման օպտիկական եղանակները: Թեմա 13 Դիսպերս համակարգերի մոլեկուլային կինետիկական հատկությունները: Մոլեկուլային կինետիկական հատկությունների պատճառները: Բրոունյան շարժում և դիֆուզիա: Ֆիկի օրենքը: Էնշտեյնի հավասարումը: Օսմոտիկ երևույթները կոլոիդային համակարգերում: Թեմա 14 Սեդիմենտացիա: Սեդիմենտացիոն հավասարակշռություն: Սեդիմենտացիոն անալիզ: Թեմա 15 Դիսպերս համակարգերի կայունությունը ագրեգատային և սեդիմենտացիոն կայունություն: Կոագուլյացիա և կոալեսցենցիա: Մակարդման կինետիկան: Շուլց-Հարդիի կանոնը: Թեմա 16 Դիսպերս համակարգերի ստացումը և մաքրումը: Կոլոիդ համակարգերի ստացման դասակարգումը: Կոլոիդ համակարգերի մաքրումը: Դիալիզ և Էլեկտրադիալիզ: Ուլտրաֆիլտրացիա: Թեմա 17 Սուսպենզիաներ և Էմուլսիաներ: Մածուկները որպես կառուցվածքավորված համակարգեր: Էմուլսիաների կայունությունը: Փոփոխություն, նրանց կայունությունը, ստացումը և կիրառումը: Թեմա 18 Աերոզոլներ, նրանց առաջացումը, կառուցվածքը և հատկությունները: Աերոզոլների գործնական նշանակությունը և կիրառումը: Աերոզոլների քայքայման և նրանց որսման եղանակները: Պինդ փոփոխություններ: Թեմա 19 Բարձր մոլեկուլային միացությունների կոլոիդային քիմիա: Մոլեկուլային կառուցվածքային առանձնահատկությունները: ԲՄՄ-ի լուծույթների առանձնահատկությունները, մածուցիկությունը: Կարևորագույն բնական և արհեստական ԲՄՄ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից

	☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☒ Առարկայի իմացությունը ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Зимон Коллоидная химия. 1984.. 2. Д.А .Фридрихсберг Курс коллоидной химии. 1980. 3. С.С. Воютцкий Курс коллоидной химии .1975.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-022. ԲՄՄ քիմիա
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ

Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	48	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	12
			Գործնական աշխատանք	12
	Ինքնուրույն	46		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ «Բարձրամոլեկուլային միացությունների քիմիա» առարկայի կարևորագույն դրույթների վերաբերյալ 2. իրագեկել ժողովրդական տնտեսության և այլ բնագավառներում նրանց օրեցօր աճող դերի մասին 3. ձևավորել գիտելիքներ բարձրամոլեկուլային միացությունների քիմիական հատկությունների մասին 4. ձևավորել գիտելիքներ բարձրամոլեկուլային միացությունների ստացման եղանակների վերաբերյալ			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - բարձրամոլեկուլային միացությունների ընդհանուր բնութագրի, քիմիական և ֆիզիկա-քիմիական հատկությունների, նրանց կառուցվածքի, իզոմորֆիզմի, կոնֆիգուրացիայի և կոնֆորմացիայի իմացություն, - բարձրամոլեկուլային միացությունների ստացման մեխանիզմների և եղանակների իմացություն, - բարձրամոլեկուլային միացությունների քիմիական առանձնահատկությունների իմացություն, - բարձրամոլեկուլային միացությունների լուծույթների առանձնահատկությունների իմացություն: <i>Չմտություն</i> - ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում - տիրապետել բարձրամոլեկուլային միացությունների քիմիայի փորձարարական մեթոդներին, - բարձրամոլեկուլային միացությունների քիմիայի վերաբերյալ գիտելիքները, հմտությունների նոր տեխնոլոգիաների մշակման և այլ բնագավառներում կիրառում - կարողություն որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ - հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, - տարբեր թեմաների մշակում <i>Կարողունակություն</i> - փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին - վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Թեմա 2. ԲՄՄ-ների առաջացումը, ստացումը և տարածվածությունը: Շղթայական պոլիմերացում, շղթայական պոլիմերացման տեսակները Թեմա 3. Բնական օրգանական պոլիմերներ: Պոլիմերային			

	շղթայի կառուցվածքային ձևերը: Թեմա 4. Մակրոմոլեկուլների կոնֆիգուրացիան և կոնֆորմացիան: Մակրոմոլեկուլների իզոմերիան Թեմա 5. ԲՄՄ-ների մոլեկուլային զանգվածը և մոլեկուլային զանգվածի բաշխում: Միջին մոլեկուլային զանգված: Թեմա 6. ԲՄՄ-ների սինթեզը: Պոլիմերների սինթեզի ընդհանուր սխեման: Շղթայական պոլիմերացում: Թեմա 7 ԲՄՄ-ների սինթեզը: Իոնական պոլիմերացում (կատիոնային պոլիմերացում Թեմա 8. ԲՄՄ-ների սինթեզը: Իոնական պոլիմերացում (անիոնային պոլիմերացում): Թեմա 9 ԲՄՄ-ների սինթեզը: Ստերիոհատուկ պոլիմերացում: Համապոլիմերացում: Թեմա 10 ԲՄՄ-ների լուծույթների բնույթը, լուծման պրոցեսի առանձնահատկությունները, թերմոդինամիկան: Թեմա 11. ԲՄՄ-ների քիմիական փոխակերպումները: Մակրոմոլեկուլների բնութագրական առանձնահատկությունները որպես ռեագենտներ: Թեմա 12. Բարձրամոլեկուլային միացությունների քիմիա: ԲՄՄ-ների քիմիական վարքի առանձնահատկությունները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն

	6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Մկրտչյան Ս.Լ. Բարձրամոլեկուլային միացություններ 2007 2. Семчиков ю.Д. Высокомолекулярные соединения. 2003 Լրացուցիչ- 1. Киреев В.В. Высокомолекулярные соединения. 1992 2. Մեթոդական ձեռնարկներ,երաշխավորագրեր,այլ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-152. Մոլեկուլային կենսաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	44	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	46		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Գիտենա բջիջներում ընթացող Կենսաբանական գործընթացների օրինաչափությունները, գենետիկական տեղեկատվության պահպանման, վերարտադրման և փոխանցման մեխանիզմները, կենդանի օրգանիզմներն հատուկ կառուցվածքներն ու երևույթները՝ մոլեկուլային մակարդակներում: Կարողանա օգտագործել մոլեկուլային կենսաբանության տեսական գիտելիքները կենսաբանական			

	տարբեր թեմաների՝ Էվոյուցիայի, կենսաբազմազանության, աճի, զարգացման, բազմացման, իմունիտետի և այլնի, պարզաբանման համար: Վերլուծել և բացահայտել մի շարք առանցքային թեմաների՝ մուտագենեզ, կանցերոգենեզ, ծերացում, պատճառահետևանքային կապը:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Բջջիչներում ընթացող կենսաբանական գործընթացների օրինաչափությունները, գենետիկական տեղեկատվության պահպանման, վերարտադրման և փոխանցման մեխանիզմները, կենդանի օրգանիզմների հատուկ կառուցվածքներն ու երևույթները՝ մոլեկուլային մակարդակներում: Գենետիկական տեղեկատվությունը խաթարող գործոնների առանձնահատկություններն ու դասակարգումը: <i>Չմտություն</i> Օգտագործել մոլեկուլային կենսաբանության տեսական գիտելիքները կենսաբանական տարբեր թեմաների՝ Էվոյուցիայի, կենսաբազմազանության, աճի, զարգացման, բազմացման, ծերացման գործընթացի, իմունիտետի, մուտագենների, մուտագենեզի և այլնի, վերլուծության համար: Վերլուծել և բացահայտել մի շարք առանցքային թեմաների՝ մուտագենեզ, կանցերոգենեզ, ծերացում . պատճառահետևանքային կապը: <i>Կարողունակություն</i> Մոլեկուլային կենսաբանության ժամանակակից նվաճումների տեսական գիտելիքներին և հնարավորինս գործնական հմտություններին . բջջում ընթացող բարդ, նուրբ, բազմաբնույթ երևույթների մոլեկուլային հիմքերի ինքնուրույն վերլուծություններին: Ձեռք բերած գիտելիքները հստակ կիրառելու և փոխանցելու, կենսաբանական վերլուծական մտածողության զարգացման հմտությունները:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1.: Ներածություն: Մոլեկուլային կենսաբանությունն առարկան, տեղը կենսաբանական գիտությունների շարքում: Մոլեկուլային կենսաբանությունն առարկանյի հիմնական հասկացությունները: Ուսումնասիրության մեթոդները: Թեմա 2. Կորիզ: ԴՆԹ-ի սինթեզ և թելոմերազաթեմա 3. Թելոմերազա և ծերացում: Ա.Վեյսմանի գաղափարները ծերացման վերաբերյալ: Ա. Կարելի ր Լ. Ջեյֆիլի լիմիտ: Ծերացման թելոմերային տեսություն: Թեմա 4. Թելոմերազ և օնկոգենեզ: Թեմա 5. Գենետիկական նյութի կառուցվածքը և ընդհանուր սկզբունքները: Բակտերիաների գենետիկական նյութի օպերոնային կառուցվածքը և գործառույթը: Գենոմի ֆունկցիոնալ տեղամասերը: Թեմա 6. ԴՆԹ-ի մեթիլացում: ԴՆԹ-ի վնասված տեղամասերի ռեպարացիա: Թեմա 7. Գենետիկական կոդի հիմնական հատկությունները: Գենետիկական կոդ: Թեմա 8. Գեների էքսպրեսիա և տրանսկրիպցիոն Ֆակտորներ: Թեմա 9. P 53 սպիտակուցը որպես տրանսկրիպցիոն գործոն: Թեմա 10. Կենսաթաղանթների կառուցվածքային սկզբունքները և նրանց հիմնական հատկությունները: Թաղանթային լիպիդներ: Թեմա 11. Միջբջջային կապ: Յորմոններ: Կենսաբանական ազդեցությունը: Յորմոնների քիմիական բնույթը: Նեյրոմեդիատորներ: Ներբջջային ազդակների

	ուղիներ: Թեմա 12. Բջջի կենսաբոլորաշրջան, ապոպտոզ և նեկրոզ: Թեմա 13. Տրանսգեն օրգանիզմների ստեղծման մեխանիզմը: Թեմա 14. Կլոնավորում: Ցողունային բջիջներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները` <p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը</p>

	Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Мушкамбаров Н.Н., Кузнецов С. Л., - Молекулярная биология. М.:ООО "Мед. инф. агенство",.-544с. 2003 2. Ашмарин И.П. -Молекулярная биология.Учеб.пособие.Л , изд. ленингр. ун-та, 368 стр. 1977 3. Коницев А.С.,Севастьянова Г.А.- Молекулярная биология. М.: Изд. центр " Академия", 2008.-423с .2008 4. Эллиот В., Эллиот Д. –Молекулярная биология. М.: изд. Нии биомед. химии РАМН, ,1999,- 372 с. 1999 Լրացուցիչ- 1. Л. Зенгбуш, Молекулярная и клеточная биология. 1982г. Том 1, 2. 1982 2. Ю.Б. Филипович, А. С. Коницев, Г.А. Севастьянова – Биохимические основы жизнедеятельности человека учеб.пособие для вузов-407 с. 2005 3. Ա.Թռչունյան, Կենսաբանական թաղանթներ, Բուհական ուսումնական ձեռնարկ: Երևան,2001,176 էջ, 2001 4. Խաչատրյան Գ.,Ս.,Աղաջանով Մ. Ի., Կենսաքիմիա, դասգիրք բժշկական և կենսաբանական բուհերի համար: Երևան-680 էջ, 2001

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-032. Ընդհանուր կենսաքիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	48	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	14
			Գործնական աշխատանք	12
	Ինքնուրույն	50		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1 Ուսանողներին զինել գիտելիքներով կենդանի օրգանիզմների քիմիական կազմի և կենսագործունեության հիմքում ընկած նյութերի փոխանակության վերաբերյալ 2 Ուսանողներին մոտ ձևավորել օրգանիզմում մետաբոլիկ պրոցեսների միասնության հասկացությունը հիմնվելով կենդանի օրգանիզմների քիմիական կառուցվածքի և ֆիզիկո-քիմիական պրոցեսների վրա 3 Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները			

	4 Կենսաքիմիայի բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ 5 Կենսաքիմիան հանդիսանում է ֆունդամենտալ գիտություն, որը տալիս է անհրաժեշտ գիտելիքներ բժշկական սաքանական և այլ առարկաների (ֆիզիոլոգիա, կլինիկական կենսաքիմիա, մոլեկուլյար կենսաբանություն) ուսումնասիրությունների համար:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - մակրոմոլեկուլների կառուցվածքը և նկարագրի նրանց կառուցվածքի և կենսաբանական ֆունկցիաների միջև փոխադարձ կապը - Ներկայացնի կենդանի օրգանիզմներում նյութափոխանակությունը, մեծ ուշադրություն դարձնելով կենսաքիմիական պրոցեսների կարգավորմանը բջջային և մոլեկուլյար մակարդակով: - Նկարագրի մարդու օրգանիզմում մետաբոլիզմի օղակների առանձնահատկությունները <i>Հմտություն</i> - փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին - վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> - կատարել կենսաբանական նմուշների անալիզ, - տիրապետել ֆոտոէլեկտրոկալորիմետրի, սպեկտրոմետրի, pH-մետրի, էլեկտրոֆորեզի մեթոդներին - կարողանալ պատրաստել լուծույթներ և կատարել սպիտակուցների, ածխաջրերի, ճարպերի, վիտամինների որակական ռեակցիաներ: - Տարբեր օբյեկտներից անջատել ֆերմենտներ և ուսումնասիրել նրանց ֆերմենտատիվ ակտիվությունը: - կարողանալ որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: - ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում - կարողանալ որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: - հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, - տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Կենսաքիմիայի զարգացման փուլերը: Թեմա 2. Սպիտակուցներ: Սպիտակուցների փոխանակում: Թեմա 3. Ֆերմենտներ: Թեմա 4. Նուկլեինաթթուներ: Թեմա 5. Վիտամիններ: Թեմա 6. Էներգիայի և նյութափոխանակության ընդհանուր հասկացողությունը: Թեմա 7. Կենսաբանական օքսիդացում: Թեմա 8. Ածխաջրերի փոխանակումը: Թեմա 9. Լիպիդների փոխանակումը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20

	միավոր)
	☐ զնահատման մեթոդը՝
	Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից
	☐ զնահատման չափանիշները՝
	☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները
	☐ Առարկայի իմացությունը
	☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները
	2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր)
	☐ զնահատման մեթոդը՝
	☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից
	☐ զնահատման չափանիշները՝
	☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները
	☒ Առարկայի իմացությունը
	☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները
	3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր
	☐ զնահատման մեթոդը՝
	☐ Հաճախումների հաշվում
	☐ զնահատման չափանիշները՝
	☐ Ներկայությունը
	4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր
	☐ զնահատման մեթոդը՝
	☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում
	☐ զնահատման չափանիշները՝
	☐ Ներկայությունը
	5. Եզրափակիչ քննություն
	6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր
	☐ զնահատման մեթոդը՝
	☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն
	☐ զնահատման չափանիշները՝
	☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում
	☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում
	☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան
	☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն
	8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր
	☐ զնահատման մեթոդը՝
	☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը
	☐ զնահատման չափանիշները՝
	Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը
	զնահատման սկզբունքները
	Հաճախումները դասերին 10 միավոր
	Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր
	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր
	Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր
	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր
	Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր

	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Комов В.П., Шведова В.Н. Биохимия, М.: Дрофа, 2008. — 638 с. — ISBN 978-5-358-04872-0. 2. Р. Марри, Д. Греннер и др. Биохимия человека. В 2-х томах. М.: Мир, 1993; Т1 - 384с.; Т2 - 415с. Լրացուցիչ- 1. Биохимия под редакцией Северина Е.С., ГЭОТАР-Медиа, 2016г, 768стр. 2. https://teach-in.ru/course/biochemistry 3. https://www.futurelearn.com/courses/biochemistry

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-041. Դեղերի արտադրության գործարանային տեխնոլոգիաներ 1 ՔԿ/Բ-042. Դեղերի արտադրության գործարանային տեխնոլոգիաներ 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ/3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32/28	Դասախոսություն	18/18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	8/6
			Գործնական աշխատանք	6/4
	Ինքնուրույն	58/62		
	Ընդամենը	90/90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք/ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1 Ուսանողներին զինել գիտելիքներով դեղերի գործարանային արտադրության վերաբերյալ: 2 գաղափար կազմել գործարանային արտադրության դեղերի առանձնահատկությունների վերաբերյալ 3 գաղափար կազմել գործարանային արտադրության նորարարությունների մասին 4 իմանալ գործարանային աշխատանքի անվտանգության կանոնները 5 գաղափար կազմել գործարանային արտադրության դեղաձևերի կիրառման կանոնների և պահպանման եղանակի մասին			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Առարկայի ուսումնասիրման ժամանակ գիտելիքների կիրառական նշանակության ամրապնդման նպատակով ուսանողները պետք է իմանան քիմիական միացությունների կազմը և ֆիզիկո-քիմիական հատկությունները և նրանցից դեղերի ստացման եղանակները: <i>Չմտություն</i> - փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին - վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> - տիրապետեն դեղերի ստացման եղանակներին:			

	- կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, - կարողանան որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: - հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, - տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դեղերի գործարանային արտադրություն: դեղագործական ընկերությունների կառուցվածքը, ածխատանքային սկզբունքները: Թեմա 2. Պատշաճ արտադրական գործունեություն: ՊԱԳ հիմնական հասկացությունները, սկզբունքները, նպատակները: Թեմա 3. Կարծր դեղաձևերի արտադրություն: Դեղահատեր: Սարքավորումներ: Մանրացում, մաղում, պրեսավորում, հաբավորում: Թեմա 4. Դեղապատիճներ: դեղապատիճների առավելությունները և թերությունները: օպատրաստման տեխնոլոգիան Թեմա 5. Ջելուլ դեղաձևերի արտադրությունը գործարանային պայմաններում: Ջելուլ դեղափների առավելությունները և թերությունները: Թեմա 6. Դեղագործական նպատակներով օգտագործվող ջուր: Ջրի մաքրում, մաքրման մեթոդներ: Թեմա 7. Ստերիլ դեղաձևերի արտադրությունը դեղործական ընկերություններում: Ասեպտիկ տարծքներ: Թեմա 8. Ներարկաման դեղաձևերի արտադրությունը գործարանային պայմաններում: Ամպուլավորում Թեմա 9. Փափուկ դեղաձևերի պատրաստումը գործարանային պայմաններում: Լինիմենտներ, դասկարգումը պատրաստման տեխնոլոգիան:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ ստուգում(դասընթացի 12րդ. Թեմա` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ. Թեմա` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր

	☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Краснюка И.И. Фармацевтическая технология. 1991 2. И.А. Муравьев <i>Технология лекарств</i> . 2000 3. Ф.А. Медетханов, А.П. Овсянников Технология изготовления лекарственных форм. 2004

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-043. Դեղերի արտադրության դեղատնային տեխնոլոգիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	26	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	8
			Գործնական աշխատանք	4
	Ինքնուրույն	64		

	Ընդամենը	90
Ստուգման ձևը	Քննություն	
Դասընթացի նպատակը	1. Ձևավորել խորը գիտելիքներ A և B խմբին պատկանող դեղամիջոցների դասակարգման, պահպանման և ըստ դեղատոմսի հիմանդներին տրամադրման մասին հիմնական գիտելիքներ: Տալ բժշկա-հիգիենիկ դաստիարակություն, պատրաստել նրանց պրակտիկ աշխատանքի ըստ դեղատոմսի ինչպես նաև առանց տեղատոմսի դեղերի պատրաստման և դուրս գրման, նաև սովորեցնել բնակչության սպասարկման հիմնական կանոնները: Այս բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, դեղաբանական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • <<Դեղերի արտադրության դեղատնային տեխնոլոգիաներ>> առարկայի ուսումնասիրման ժամանակ գիտելիքների կիրառական նշանակության ամրապնդման նպատակով ուսանողները պետք է իմանան քիմիական միացությունների կազմը և ֆիզիկո-քիմիական հատկությունները և նրանցից դեղերի ստացման եղանակները: <i>Չմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • տիրապետեն դեղերի ստացման եղանակներին: • կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • կարողանան որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում	
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դեղաձևեր Թեմա 2. Դեղամիջոցներ: Պետական ֆարմակոպեա Թեմա 3. Դեղատոմս: Կառուցվածքը Թեմա 4. Դոզա: Դեղերի որակի հսկումը դեղատներում Թեմա 5. Կշեռք Թեմա 6. Պինդ դեղաձևեր: Փոշիներ, պատիճներ Թեմա 7. Հեղուկ դեղաձևեր. լուծույթներ, սուսպենզիաներ, էմուլսիաներ, ջրային հանուկներ, կաթիլներ, լինիմենթներ Թեմա 8. Փափուկ դեղաձևեր . քսուկներ, մոմիկներ Թեմա 9. Ստերիլ և ասեպտիկ դեղամիջոցներ Թեմա 10. Ինհալյացիոն միջոցներ	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`  Առաջին ընթացիկ ստուգում(դասընթացի 12րդ. Թեմա` 20	

	միավոր) ☐ Քնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա՝ 20 միավոր) ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Քնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր
--	---

	————— Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Краснюка И.И <<Фармацевтическая технология>>. 1991 2. И.А. Муравьев «Технология лекарств». 2000 3. Ф.А. Медетханов, А.П. Овсянников <<Технология изготовления лекарственных форм>>. 2004

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-044. Դեղամիջոցների կառույցի ուսումնասիրում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16
			Գործնական աշխատանք	6
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Առարկան նպատակ է հետապնդում ուսանողին ծանոթացնելու դեղամիջոցների խառնուրդներից մաքրման, ֆիզիկա-քիմիական հաստատունների որոշման, ինչպես նաև նրանց կառուցվածքի հաստատման այնպիսի ժամանակից եղանակների հետ, ինչպիսիք են միջուկա-մագնիսական, էլեկտրա-մագնիսական, սպեկտրոսկոպիկ, ատոմա-ադսորբցիոն և այլ մեթոդների տեսական հիմունքներին և համապատասխան սարքավորումների միջոցով դրանց գործնական կիրառման հետ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Դեղամիջոցների աղբյուրները և դրանց ստացման եղանակները : • Դեղանյութերը խառնուրդներից մաքրման եղանակները: • Դեղերի ֆիզիկա-քիմիական հաստատունների որոշման եղանակները: • Դեղերի կառուցվածքի հաստատման ավանդական և ժամանակակից եղանակները: <i>Չմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել ֆիզիոլոգիական գործընթացների ուսումնասիրման մեթոդներին, • կարողանալ կատարել ֆիզիոլոգիական գործընթացների ուսումնասիրման փորձեր, • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել			

	ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Դեղանյութերի մաքրումը խառնուրդներից: Մաքրման եղանակները: Թորում: Թորում ջրային գոլորշիներով: Ֆիլտրում: Վերաբյուրեղացում: Սուբլիմացում: Թեմա 2. Մաքուր դեղանյութերի սիզիկական եւ քիմիական հաստատունների որոշումը: Թեմա 3. Դեղամիջոցների քիմիական կառուցվածքը: Կապը դրանց կառուցվածքների եւ դեղաբուժական ազդեցության միջև: Մոլեկուլները որպես նյութի քիմիական հատկությունների կրողներ: Մոլեկուլի հիմնական պարամետրերը: Թեմա 4. Քիմիական կապի հիմնական տեսակները: Կովալենտ քիմիական կապ: Նրա քվանտա-մեխանիկական նկարագիրը: Թեմա 5. Վալենտական կապերի մեթոդը (ՎԿ): Թեմա 6. Մոլեկուլյար օրբիտալների մեթոդը(ՄՕ) : Երկատոմ հոմոմիջուկային եւ հետերոմիջուկային մոլեկուլներ: Մոլեկուլի մագնիսական եւ օպտիկական հատկությունները ՄՕ տեսանկյունից: Թեմա 7. Իոնական կապ,ջրածնական կապ, Մետաղական կապ: Թեմա 8. Քիմիական կապը կոմպլեքս միացություններում: Կոմպլեքսային միացությունների նկարագրումը բյուրեղային դաշտի տեսության տեսանկյունից: Թեմա 9. Նյութի անջատման և մաքրման եղանակներ:Թորում:Թորում ջրային գոլորշիներով:Սուբլիմացիա:Վերաբյուրեղացում:Չոնային հալում: Քրոմոտոգրաֆում: Թեմա 10. Նյութի կառուցվածքի ուսումնասիրման եղանակները: Ուսումնասիրման սպեկտրասկոպիկ եղանակները: Թեմա 11. Օպտիկական եւ ռենտգենյան սպեկտրասկոպիա: Թեմա 12. Դեղամիջոցների կառուցվածքի ուսումնասիրման ֆիզիկա-քիմիական եղանակները: Դեղամիջոցների կառուցվածքի հետազոտման ֆիզիկա-քիմիական եղանակների առանձնահատկությունները: Թեմա 13. Հետազոտման օպտիկական եղանակները ճառագայթների բեկման ցուցիչի որոշման վրա հիմնված եղանակներ: Ռեֆրակտամետրիա: Ինտերֆերոմետրիա: Պոլյարիմետրիա: Ֆյուրամետրիա: Թեմա 14. Աբսորբցիոն եղանակները: Սպեկտրի տարբեր տիրույթներում նյութի կողմից լույսի կլանման վրա հիմնված եղանակներ: Ֆոտոկոլորիչափություն: Ֆոտոէլեկտրական եղանակ: Թեմա 15. Ֆոտոմետրիա: Սպեկտրաֆոտոմետրիա: ՈւՄ-սպեկտրոմետրիա: Դիֆերենցիալ ֆոտոկոլորիմետրիա: Թեմա 16. Ճառագայթման արձակման վրա հիմնված եղանակներ Բոցային ֆոտոմետրիա: Ֆլուորեսցենտային եղանակներ: Ռադիոքիմիական եղանակներ: Թեմա 17. Մագնիսական դաշտի կիրառման վրա հիմնված

	եղանակներ ՄՄՌ –ՊՄՌ-ի սպեկտրոսկոպիա: Մասս-սպեկտրոսկոպիա: ՈւՄ եւ Իկ- սպեկտրաֆոտոմետրիա: Թեմա 18. Էլեկտրաքիմիական եղանակներ: Պոտենցիալաչափություն: Պոլարագրաֆիա: Ամպերամետրական տիտրում: Կոլոնամետրիա: Թեմա 19. Բաժանման եւ կոնցենտրացման եղանակներ: Քրոմատոգրաֆիայի ընդհանուր սկզբունքները: Քրոմատագրաֆիկական եղանակները: Նրբաշերտային քրոմատագրաֆիա: Իոնափոխանակային քրոմատագրաֆիա: . Գազային, գազահեղուկային, հեղուկային քրոմատագրաֆիա: Էլեկտրոֆորեզ: Էքստրակցիա: Թեմա 20. Թերմիկական եղանակներ: Թերմոգրաֆիա: Թերմոգրավիմետրիա: Դիֆերենցիալ թերմիկ անալիզ: Մեթոդների տեսական հիմունքները եւ սկզբունքային սխեման: Թեմա 21. Կենսաբանական եղանակներ : Կենսաբանական վերահսկողություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`  Առաջին ընթացիկ ստուգում(դասընթացի 12րդ թեմա` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`

	☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Չնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Չնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Беликов В. Г., Фармацевтическая химия, 1993 2. Карапетьянц М. X., Дракин А. Строение веществ. 1984 3. Հակոբյան Ռ. Օ. Դեղագիտական քիմիա, 1982 Լրացուցիչ- 1. Глуценко Н.Н., Фармацевтическая химия. 2004 2. Драго Р. Физические методы в химии. 1981 3. Логинов Н. В., Полозов Г. И. Введение в фармацевтическую химию. 2003

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-045. Դեղաբանության հիմունքներ 1 ՔԿ/Բ-046. Դեղաբանության հիմունքներ 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ/5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ 3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	54/66	Դասախոսություն	26/26
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	20/20
			Գործնական աշխատանք	8/20
	Ինքնուրույն	68/92		
	Ընդամենը	120/150		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք/Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Ուսանողներին զինել գիտելիքներով դեղերի ազդեցության տեսակների, ներմուծման ուղիների, կողմնակի ազդեցությունների, ցուցումների և հակացուցումների, առաջացրած բարդությունների, պահպանման եղանակների, թողարկման ձևի, զուգորդված ազդեցության, ինչպես նաև դեղերի դասակարգման վերաբերյալ 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր			

	տեսական, կենսաբանական և մեթոդական գիտելիքները դեղերի վերաբերյալ
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Դեղերի դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմը • Դեղերի դեղաչափերը , փոխարինումները • Դեղերի ներմուծման ուղիները • Դեղերի կողմնակի ազդեցությունները • Դեղերից առաջացած հնարավոր բարդությունները • Դեղերի զուգորդված ազդեցությունները <i>Չմտություն</i> • Կարողանա գիտական հարցերի վերբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • Տիրապետի Բժշկական էթիկայի կանոններին • Տիրապետի Պետական Դեղագրքից օգտվելու կանոններին <i>Կարողունակություն</i> • Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում • Կարողանա օգտվել Պետական ֆարմակոպեայից • Կարողալ դեղատոմսը • Անհաժեշտ դեպքում կատարել դեղամիջոցի փոխարինում • Անհաժեշտ դեպքում կազմակերպել առաջին մինչբժշկական օգնություն • Անհաժեշտ դեպքում կատարել դեղամիջոցի նշանակում առանց բժշկի դեղատոմսի
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Ընդհանուր դեղաբանություն: Դեղանյութերի ներծծումը, տարաբաշխումը և արտազատումը: Դեղանյութերի փոխանակությունը օրգանիզմում: Դեղաբուժության տեսակները: Թեմա 2. Դեղանյութերի ազդեցության օրինաչափությունները: Թեմա 3. Վեգետատիվ նյարդային համակարգի դեղաբանություն, խոլիներգիկ սինապսների վրա ազդող դեղեր, Չակախոլինեսթերազային դեղեր, Մուսկարինային խոլինաշարիչներ, Նիկոտինային խոլինընկալիչների վրա ազդող դեղեր, Ադրեներգիկ սինապսների վրա ազդող դեղեր, β- ադրենոլոկալիչների վրա ազդող դեղեր: Թեմա 4. Կենտրոնական նյարդային համակարգի վրա ազդող դեղեր Թեմա 5. Նարկոզի համար օգտագործվող դեղեր(ինհալացիոն, ոչ ինհալացիոն, էթիլ սպիրտ): Թեմա 6.Քնաբերներ: Թեմա 7. Ալկոհոլներ: Թեմա 8. Ցավազրկողներ: Թեմա 9.Չակացնցումային դեղամիջոցներ: Թեմա 10. Նեյրոլեպտիկներ: Թեմա 11. Չակադեպրեսանտներ: Թեմա 12 . Չոգեխթանիչներ: Թեմա 13. Անալեպտիկներ: Թեմա 14 . Տրանկվիլիզատորներ: Թեմա 15. Սեդատիվ դեղամիջոցներ: Թեմա 16. Սիրտանոթային համակարգի վրա ազդող դեղամիջոցներ, Սիրտանոթային համակարգի վրա ազդող

	դեղամիջոցներ, Սրտային գլիկոզիդներ Թեմա 17. Հակաառիթմիկ դեղամիջոցներ Թեմա 18. հակահեղձուկային դեղամիջոցներ Թեմա 19. Հակասթերոսկլերոզային դեղամիջոցներ Թեմա 20. Հակաճնշումային դեղեր Թեմա 21. Միզամուղներ Թեմա 22. Հակավիրուսային, հակամանրէային, հակապարատիզային պրեպարատներ Թեմա 23 . Մարսողական համակարգի վրա ազդող դեղեր Թեմա 24. Արգանդի վրա ազդող դեղամիջոցներ Թեմա 25. Նյութափոխանակության վրա ազդող միջոցներ: Հորմոնային պրեպարատներ Թեմա 26. Վիտամիններ Թեմա 27. Հակաալերգիկ, հակահիստամինային դեղամիջոցներ Թեմա 28. Հականեխիչ դեղամիջոցներ Թեմա 29. Հակաուռուցքային դեղամիջոցներ Թեմա 30. Արյան շրջանառության վրա ազդող դեղամիջոցներ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱՆԵՒՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`          Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 12-րդ թեմա` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`              Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն          6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`

	☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները`     <input type="checkbox"/> անհատական աշխատանքի ներկայացում     <input type="checkbox"/> խմբային աշխատանքի ներկայացում     <input type="checkbox"/> թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան     <input type="checkbox"/> թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն      <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Գնահատման մեթոդը`     <input type="checkbox"/> Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը     <input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` <p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը</p> <p>Գնահատման սկզբունքները</p> <table border="0"> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td>10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>10 միավոր</td></tr> </table>	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Рациональная антимикробная фармакотерапия . 2003 2. Վիդալ / համահեղինակ/ 2008 3. Руководство по фармакотерапии для врачей и фармацевтов .2001 4. Ֆարմակոլոգիա Է. Ս. Գաբրիելյան , Վ. Պ. Հակոբյան, 1989 5. Справочник провизора –консультанта Е. А.Фомина.2005 г . 6. Клиническая фармакология – Р. Г . Бороян. 1990 г . 7. Харкевич Д.А. Фармакология с общей рецептурой.2005 8. Рациональная антимикробная фармакотерапия. 2003 Լրացուցիչ- 1. Программированная фармакология Р. Г . Бороян , Э. А. Амроян , Э. С. Габриелян , В. П. Акопян. 2001 2. Лакин К.М. Крилов, Фармакокинетика. 2000Под ред. Сергеева П.В., Шимановского Н.Л., Биохимическая фармакология: учебное пособие. 2010 3. Фармацевтическая химия П. Л. Сенов. 1987												

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-023. Դեղագործական քիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	54	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	26
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	66		

	Ընդամենը	120
Ստուգման ձևը	Քննություն	
Դասընթացի նպատակը	1. Ուսանողներին զինել գիտելիքներով քիմիական այն միացությունների ստացման մասին , որոնք օգտագործվում են որպես դեղամիջոցներ: 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական քիմիական, բժշկական և մեթոդական գիտելիքները: 3. Ուսանողներին գաղափար տալ դեղերի ստացման համար օգտագործվող քիմիական միացությունների կազմի, ֆիզիկո-քիմիական հատկությունների մասին, դեղաբանական ակտիվության և օրգանիզմի վրա նրանց ազդեցության մասին: 4. Այս բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: 5. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները: 6. Տվյալ դասընթացին մասնակցելու նախապայմանն այն է, որ ուսանողների գիտելիքներ ունենան ընդհանուր և անօրգանական քիմիայից, օրգանական քիմիայից, կենսաօրգանական քիմիայից:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Դեղագործական քիմիա առարկայի ուսումնասիրման ժամանակ գիտելիքների կիրառական նշանակության ամրապնդման նպատակով ուսանողները պետք է իմանալան դեղամիջոցների ստացման մեթոդները և աղբյուրները, ինչպես նաև նրանց ֆիզիկո-քիմիական հատկությունները: <i>Հմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողությունակություն</i> • տիրապետեն դեղամիջոցների սինթեզի եղանակներին, նրանց անալիզի մեթոդներին: • կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • կարողանան որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում	
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Թեմա 2. Դեղամիջոցների ստեղծման հիմնական ուղղությունները և հեռանկարները Թեմա 3. Դեղամիջոցների որակի գնահատման հիմնական մեթոդները և էտապները Թեմա 4 .Դեղամիջոցների որակի ապահովումը: Դեղերի որակը, անորակության պատճառները և նրանց վերացման ուղիները: Թեմա 5. Անօրգանական դեղամիջոցներ	

	Թեմա 6. Անօրգանական դեղամիջոցներ Թեմա 7. Անօրգանական դեղամիջոցներ Թեմա 8. Օրգանական դեղամիջոցներ; Օրգանական բնույթի դեղամիջոցներ և նրանց անալիզի առանձնահատկությունները: Թեմա 9. Օրգանական դեղամիջոցներ; Թեմա 10. Օրգանական դեղամիջոցներ; Թեմա 11. Հետերոցիկլիկ միացությունների հիման դեղամիջոցները: Թեմա 12. Հետերոցիկլիկ միացությունների հիման դեղամիջոցները: Թեմա 13. Հետերոցիկլիկ միացությունների հիման դեղամիջոցները: Թեմա 14. Հետերոցիկլիկ միացությունների հիման դեղամիջոցները: Թեմա 15. Հետերոցիկլիկ միացությունների հիման դեղամիջոցները: Թեմա 16. Հետերոցիկլիկ միացությունների հիման դեղամիջոցները: Թեմա 17. Կենսաակտիվ միացություններ: Թեմա 18. Կենսաակտիվ միացություններ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ ստուգում(դասընթացի 12-րդ թեմա` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը

	5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Беликов В.Г. Фармацевтическая химия. 4-е изд. М.: МЕДпресс-информ, 2007. 2. Логинова Н. В., Полозов Г. И. Общая фармацевтическая химия. Мн.: БГУ. 2012. 3. Фармацевтическая химия / Под ред. А.П. Арзамасцева. 3-е изд. М.: 4. ГЭОТАР–Медиа. 2006. Լրացուցիչ- 1. Солдатенков А.Т., Колядина Н.М., Шендрик И.В. Основы органической химии лекарственных веществ. – М.: Мир, 2003

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-157. Մարդու կազմաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	34	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	6
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	56		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1. Խորացնել ուսանողների գիտելիքները մարդու մարմնի			

	ձևի, կառուցվածքի և զարգացման մասին: 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական և մեթոդական գիտելիքները: 3. Դասընթացին ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները կարողանալ կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: 4. Նախապատրաստել բժշկակենսաբանական գիտությունների առարկաների (մարդու ֆիզիոլոգիայի, պաթոլոգիական ֆիզիոլոգիայի, բժշկագիտություն) հետագա ուսումնասիրություններին:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • մարդու մարմնի կառուցվածքի ըստ օրգան համակարգերի (ոսկրային, մկանային, մարսողական, նյարդային և այլն), • մարդու մարմնի կառուցվածքի տարիքային, սեռային և անհատական առանձնահատկությունները, • մարդու կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները: <i>Չմտություն</i> • անատոմիական ուսումնասիրությունների որոշ մեթոդներին, • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • Հանձնարարված թեման ուսումնասիրելու և ներկայացնելու համար մշակել մարդու կազմաբանության վերաբերյալ եղած գրականությունը, կազմել ռեֆերատ, որոշ հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: • Մարդու կառուցվածքի մասին ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • որոշ գիտական անատոմիական-մորֆոլոգիական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Մարդու անատոմիայի ուսումնասիրման առարկան, խնդիրները, մեթոդները: Օրգանիզմը և նրա բաղադրամասերը: Թեմա 2. Ոսկրաբանություն՝ օսթեոլոգիա: Ուսմունք ոսկրերի միացումների մասին: Գլխի կմախք, իրանի կմախք, վերջույթների կմախք: Թեմա 3. Ընդհանուր միոլոգիա: Կմախքամկանների կառուցվածքը: Մասնավոր միոլոգիա: Իրանի մկաններ: Պարանոցի մկաններ: Գլխի մկաններ: Վերջույթների մկաններ: Թեմա 4. Ներքին օրգանների ընդհանուր կառուցվածքային պլանը: Մարսողական համակարգի կառուցվածքը: Թեմա 5. Շնչառական համակարգի կառուցվածքը: Թեմա 6. Միզասեռական համակարգ: Միզային օրգանների կառուցվածքը: Սեռական օրգանների կառուցվածքը: Թեմա 7. Արյան շրջանառության համակարգի ընդհանուր ակնարկ: Սրտի կառուցվածքը: Արյան շրջանառության մեծ և փոքր շրջանների անոթները: Ավշային համակարգ: Թեմա 8. Նյարդային համակարգի ընդհանուր անատոմիա: Կենտրոնական նյարդային համակարգ: Ողնուղեղ: Գլխուղեղ,

	Նրա բաժինները: Թեմա 9. Ճայրամասամյին նյարդային համակարգ: Վեգետատիվ նյարդային համակարգ: Թեմա 10. Չգայական համակարգերի անատոմիա: Ներզատիչ գեղձերի կառուցվածքը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ ստուգում(դասընթացի 12րդ. Թեմա` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ. Թեմա` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը

	□ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Գևորգյան Ա.Ժ., Կիրակոսյան Մ.Պ, Մարդու անատոմիա, Երևան, «ՔոփիՓրինե, 2017 2. Բորզյակ Է. Ի., Դոբրովոլսկայա Ե. Ա., Ռևազով Վ. Ս., Սապին Մ. Ռ., Մարդու անատոմիա, «Լույս» 1992 3. Լիսենկով Ն. Կ., Բուշկովիչ Վ. Ի., Պրիվես Մ. Գ., Մարդու նորմալ անատոմիայի դասագիրք, Երևան, 1986 4. Билич Г.Л., Крыжановский В.А. Анатомия человека, Эксмо, Москва, 2014, 224 с., илл. 5. Билич Г.Л., Крыжановский В.А. Атлас анатомии человека, в 3-х т.. М., ГЭОТАР-Медиа, 2013 6. Синельников Р. Д., Синельников Я. Р. Атлас анатомии человека, в 4-х томах, М., Медицина, 1996 7. Сапин М.Р., Бочаров В.Я., Никитюк Д.Б., Сатюкова Г.С., Селин Ю.М., Спирин Б.А. Анатомия человека, в 2-х томах. М., Медицина, 2001 Լրացուցիչ- 1. Ալիս Ռոբերտս և ուրիշներ , Ամբողջական մարդու օրգանիզմ: Վերջնական տեսական ձեռնարկ,«Տեխնոմարկետ Դիզայնե ՍՊԸ, Երրևան,2012, 512էջ 2. Ֆարքեր Ս. , Մարդու մարմինը, Դորլինգ Քինդերսկի, Լոնդոն-Երևան, 1998 3. Билич Г.Л., Крыжановский В.А., Зигалова Е. Ю. Костная система человека, Эксмо, Москва, 2013, 192с. 4. Крылова Н. В., Искренко И. А. Анатомия скелета. Анатомия человека в схемах и рисунках. Атлас-пособие. Издание 2-е, переработанное, РУДН, Москва, 2000, 83 с. 5. Крылова Н. В., Соболева Т. М. Пищеварительная и дыхательная системы. Анатомия человека в схемах и рисунках, РУДН, Москва, 2001.124с. 6. Левкин С.С.Атлас анатомии человека, Издательство Аст, Москва, 2017, 512с.: ил. 7. Н. Frank Netter. Atlas of Human Anatomy,6th edition, ELSEVIER, 2014

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-144. Մարդու ֆիզիոլոգիա
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ

Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	34	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	6
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	56		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1. Ուսանողներին գինել գիտելիքներով օրգանիզմի կառուցվածքագործառնությունային առանձնահատկությունների օրինաչափությունների մասին: 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական և մեթոդական գիտելիքները: 3. Ուսանողներին գաղափար տալ ամբողջական օրգանիզմի, նրա առանձին համակարգերի, օրգանների, հյուսվածքների և բջիջների բնականոն գործառնությունների, ինչպես նաև օրգանիզմի և արտաքին միջավայրի փոխադարձ կապի և փոխազդեցության մասին: 4. Ֆիզիոլոգիայի բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և մեթոդները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: 5. Նախապատրաստել բժշկական-սաբանական գիտությունների առարկաների (ֆիզ.դաստիարակության, բժշկագիտություն) հետագա ուսումնասիրություններին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Ամբողջական օրգանիզմի գործունեության սկզբունքները • Բջջի ֆիզիոլոգիան • Օրգան-համակարգերի ֆիզիոլոգիան <i>Չմտություն</i> • անատոմիական հետազոտության մեթոդներին, • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • Հանձնարարված թեման ուսումնասիրելու և ներկայացնելու համար մշակել մարդու ֆիզիոլոգիայի վերաբերյալ եղած գրականությունը, կազմել ռեֆերատ, որոշ հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: • Ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • որոշ գիտական անատոմիական-մորֆոլոգիական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ֆիզիոլոգիան որպես գիտություն և ուսումնասիրության մեթոդները: Ամբողջական օրգանիզմի գործունեության սկզբունքները: . Հասկացությունները որոշակի հյուսվածքների և նրանց հատկությունների մասին: Հանգստի պոտենցիալ: Գործողության պոտենցիալ: Շարժունություն: Թեմա 2 . Նյարդի կառուցվածքը: Դրոման հաղորդման օրինաչափությունները նյարդերով: Սինապսների կառուցվածքը: Սինապսների դասակարգումը: Սինապսային հաղորդման մեխանիզմը և կարգավորումը: . Կմախքային մկանների կառուցվածքը: Մկանի կծկման մեխանիզմը			

	Թեմա 3. Կենտրոնական նյարդային համակարգի կառուցվածքը և ֆունկցիաները: Արգելակման գործընթացները կենտրոնական նյարդային համակարգում: . Ողնուղեղի կառուցվածքագործառնական բնութագիրը: Գլխուղեղ: Յետին ուղեղի ռեֆլեքսային գործունեությունը: Յետին ուղեղի հաղորդչական ֆունկցիան: Միջին ուղեղի գործառնականները: Ցանցանման գոյացության գործառնական նշանակությունը: Ուղեղիկի ֆունկցիաները: Միջանկյալ ուղեղի գործառնականները : Թեմա 4. Հիմային կորիզներ: Մեծ կիսագնդերի կեղևի ֆիզիոլոգիա: Վեգետատիվ նյարդային համակարգի գործառնական առանձնահատկությունները: Թեմա 5. Բարձրագույն նյարդային գործունեություն: Մարդու ԲՆԳ-ի առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Վերլուծիչների դասակարգումը, գործառնական նշանակությունը: Տեսողական վերլուծիչ: Ստողական վերլուծիչ: Անդաստակային վերլուծիչ: Թեմա 7. Հորմոնների հատկությունները և ֆունկցիաները: Մակուղեղ ֆունկցիաները: Ուրցագեղձ գորխառնական նշանակությունը: Ենթաստամոքսային գեղձի ներզատական ֆունկցիան: Մակերիկամների ֆիզիոլոգիա: Վահանագեղձի, հարվահանագեղձերի ֆունկցիաները: Թեմա 8. Արյան ֆունկցիաները, ծավալը, բաղադրությունը: Արյան պլազմա, նրա ֆիզիկաքիմիական հատկությունները: Արյան ձևավոր տարրերի ֆիզիոլոգիա: Թեմա 9. Սրտամկանի կառուցվածքագործառնական բնութագիրը, սրտային ցիկլ, նրա փուլային վերլուծությունը: Սրտի գործունեության կարգավորում: Թեմա 10. Անոթային համակարգի ֆիզիոլոգիա: Արյան հոսքի ընդհանուր օրինաչափությունները, համակարգային հեմոդինամիկայի չափանիշները: Չարկերակային արյան ճնշում և անոթազարկ: Թեմա 11. Մարսողության համակարգի գործառնականները: Մարսողությունը բերանի խոռոչում: Մարսողությունը ստամոքսում Մարսողությունը բարակ աղիքում, մարսողությունը հաստ աղիքում, ներծծում: : Քաղցի և հագեցման ֆիզիոլոգիական հիմունքները Թեմա 12. Շնչառության ֆիզիոլոգիա: Շնչառության գործընթացի բնութագիրը և փուլերը, : Բշտիկային օդափոխություն, գազափոխանակությունը թոքերում, գազերի փոխադրումն արյան միջոցով: Շնչառության կարգավորումը: Թեմա 13. Նյութափոխանակության հիմնական փուլերը, նրանց կենսաբանական նշանակությունը: Սպիտակուցային, ճարպային, ածխաջրային փոխանակություն, վիտամինների նշանակությունը նյութափոխանակության մեջ: Թեմա 14. Արտազատության համակարգի բնութագիրը: Երիկամների կառուցվածքագործառնական բնութագիրը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՏԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 12րդ. Թեմա՝ 20 միավոր) □ Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից

	☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li><input type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li><input type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները`     <input type="checkbox"/> անհատական աշխատանքի ներկայացում     <input type="checkbox"/> խմբային աշխատանքի ներկայացում     <input type="checkbox"/> թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան     <input type="checkbox"/> թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն      <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Գնահատման մեթոդը`     <input type="checkbox"/> Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը     <input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` <p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը</p> <p>Գնահատման սկզբունքները</p> <p>Հաճախումները դասերին 10 միավոր</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր</p> <p>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր</p> <p>Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր</p> <p>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր</p> <p>Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր</p>
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պառտադիր-

	1. Մարդու ֆիզիոլոգիայի հիմունքներ : Դասագիրք բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար /Դ. Խուդավերդյանի, Վ. Ֆանարջյանի խմբագրությամբ/, 1998 2. Ս.Մ. Մինասյան, Ճ.Ի.Ադամյան, Ն.Վ. Սարգսյան «Մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիա» 2007 3. Физиология человека. Учебник для студентов мед.институтов. Под ред. Косицкого Г.И.1985 4. Коробков А. В., Чеснокова С.А. Атлас по нормальной физиологии.1986 Լրացուցիչ- 1. Ֆանարջյան Վ. Բ. Ուղեղի կառավարման մեխանիզմները, 1986 2. Մինասյան Ս. Մ. Վերլուծիչների ֆիզիոլոգիա, 2004
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-024. Սինթետիկ դեղերի քիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	80	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	30
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	40		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ստացված տեսական գիտելիքների հիման վրա, խորացնել և ամրապնդել ուսանողների ձեռք բերած գիտելիքները և որոշակի հմուտությունները, որոնք կարող են կիառվել հետաքրքրող դեղամիջոցների բոլոր հատկությունները, օգտագործման չափաբաժինները ու ձևերը, հիվանդության ընթացքի վրա նրանց քիմիական ու ֆիզիկական ազդեցությունը որոշելու համար:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Ուսանողը ստանում է տեսական գիտելիքներ սինթետիկ դեղերի մասին, նրանց խմբավորման մասին, սինթեզի մեթոդների, յուրաքանչյուր խմբի մեջ մտնող դեղերի տեսական ու նրանց օգտագործման մասին: <i>Չմտություն</i> - մասնագիտական գիտելիքները խորացնելուն և փոխանցելուն - Նոր գաղափարներ առաջ քաշելու - որակի մասին հոգացություն - թիմում աշխատելու - գնահատման գործիքների կիրառելու նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու <i>Կարողունակություն</i> Ստացված տեսական գիտելիքների հիման վրա ուսանողները ձեռք են բերում որոշակի հմուտություններ հետաքրքրող դեղամիջոցների բոլոր հատկությունները, օգտագործման չափաբաժինները ու ձևերը, նրանց			

	քիմիական ու ֆիզիկական ազդեցությունը հիվանդության ընթացքի վրա:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1. Դասընթացի ծրագրի ներ-կայացում և ուսումնական գործողությունների պլանա-վորում: Թեմա2. Սինթետիկ դեղերի քիմիա՝ առարկան: Դեղ հասկացու-թյան բնորոշումը: Դեղերի որոնումների հիմնական փուլերը; Թեմա 3.Նուրբերի կարուցվածքի և օրգանիզմի վրա նրանց ազդեցությամ միջև եղած կապը; Թեմա 4. Դեղաբանական ազդեցության կախվածություն-ը դեղերի քիմիական հատկություններից; Թեմա 5.Ցավազրկող դեղամիջոցներ Ոչ սթերոիդային հակաբորբոքիչ, ցավազրկող պրեպարատներ Թեմա 6. Ֆենանտրեյի ածանցիալներ՝ ափիոնային ցավազրկողներ- ազոնիստներ, խարը ազոնիստ-անտագոնիստներ, անտագոնիստներ; Թեմա 7. Հիպնոտիկ և սեդատիվ դեղամիջոցներ- բարբի-րատորաթթվի ածանցիալներ; Թեմա 8.Բենզոդիազեպինների շարքի և այլ կարուցվածքի անքսիոլիտիկներ (տրանկվիլիզատորներ) Թեմա 9. Ֆենոթիազինային շարքերի պրեպարատներ բուրբերոֆենոնի ածանցիալներ, հակափսիխո-տիկ դեղամիջոցներ Թեմա 10. Եռացիկլիկ կառուցվածքի հակադեպրեսանտների ստացման եղանակներ: Հա- կացնումային և հակապար--կինսոնիկ պրեպարատներ Թեմա 11. Ադրենաբնույթ պրեպարատներ Թեմա 12. Սելեկտիվ և ոչ սելեկտիվ a և b ադրենոպաշառիչներ Թեմա 13. Խոլինո միմետիկ պրեպա-րատներ Թեմա 14. Միորելաքսանտներ Թեմա 15. Հակահիստեմային պրեպա-րատներ Թեմա 16. Սրտային գլիկոզիտներ և այլ ինոտրոպ դեղամիջոցներ Թեմա 17. Տախիառիթմիկ պրեպարատ-ներ Թեմա 18. Լեղաթթուն հեռացնող պրեպարատներ Թեմա 19. Միզամուղ պրեպարատներ Թեմա 20. Հակահպերտենզիվ պրեպարատներ Թեմա 21 Հակաբիոցիտների դասակարգումը ըստ քիմիա-կան կարուցվածքի b-լակտա-մային հակաբիոցիտներ (պենիցիլիններ, ցեֆալոսպո-րիններ, կարբոպենեմներ, մոնոբակտամներ), մակրոլիդային հակաբիո-տիկներ, լինկոզամիտներ, քլորամֆենիկոլ, հականո-պլաստիկներ, հակամա-նրենային պրեպարատներ Թեմա 22. Սուլֆանիլամիդային պրեպարատներ, խինոլոններ, նիտրոֆուրաններ Թեմա 23. Հակասնկային պրեպարատներ Թեմա 24. Քննություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՏԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ ստուգում(դասընթացի 12րդ թեմա՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից

	☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☒ Առարկայի իմացությունը ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր
--	--

Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %

	1. Ռ.Յ.Յակոբյան, "Դեղագիտական քիմիա", Երևան, "Նոյյան տապան"՝. 2010թ 2. Беликов В.Г. Фармацевтическая химия. Учебное пособие.- 4-е изд, перераб и доп. – М. «МЕДпресс-информ», 2007 г. 624с. 1985 3. Государственная фармакопея; Общие методы анализа; Москва "Медицина", 1987г. 4. Г.А. Мелентьева, Л.А. Антонова; Фармацевтическая химия; Москва "Медицина", 1985г. 5. Лабораторные работы по фармацевтической химии: Учебное пособие для фарм. институтов/ В.Г. Беликов, Е.Н. Вергейчик, В.С. Годяцкий и др.; Под ред. В.Г. Беликова.- М.: Высшая школа, 1989 г Լրացուցիչ- 1. Ռ.Յ.Յակոբյան, "Ընդհանուր դեղագիտական քիմիա, անօրգանական դեղապատրաստուկները", Ս - Պետերբուրգ, "Սոսիս", 1995թ.: 2. Руководство к лабораторным занятиям по фармацевтической химии: Учебное пособие/ Э.Н. Аксенова, О.П. Андрианова, А.П. Арзамасцев и др.; Под ред. А.П. Арзамасцева. - 3-е изд., перераб. и доп. – М.: «Медицина», 2004.
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-037. Քիմիական սինթեզ (օրգանական)			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	24
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
Ընդամենը	90			
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	• Ուսանողներին զինել գիտելիքներով՝ լաբորատորիայում աշխատանքի կարգի և անվտանգության տեխնիկայի մեթոդների մասին • ճանաչացնել օրգանական միացությունների անջատման և մաքրման մեթոդներին (վերաբյուրեղացում, սուբլիմացում, էքստրակտում, թորում, քրոմատոգրաֆիա) • Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները • Ուսանողներին գաղափար տալ օրգանական միացությունների հիմնական դասերի սինթեզի մեթոդների վերաբերյալ, դրանց իրականացման, ընթացքի պայմանների, ռեակցիաների մեխանիզմների և դրանք ցանկալի ուղղությամբ տանելու պայմանների վերաբերյալ • Օրգանական քիմիայի և օրգանական սինթեզի բնագավառում ձեռք բերված գիտելիքները և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ • Միջառարկայական կապ ստեղծել քիմիական գիտության այլ բնագավառների (օրգանական քիմիա, քիմիական			

	տեխնոլոգիա, անօրգանական քիմիա, կենսաքիմիա), Էկոլոգիայի, տնտեսագիտության հետ • Տվյալ դասընթացին մասնակցելու նախապայմանն այն է, որ ուսանողները գիտելիքներ ունենան անօրգանական, օրգանական, ֆիզիկական, անալիտիկ քիմիայից, կենսաքիմիայից, Էկոլոգիայից, շրջակա միջավայրի պաշտպանությունից:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Լաբորատորիայում աշխատանքի կարգի և անվտանգության տեխնիկայի կանոնները • Օրգանական միացությունների անջատման և մաքրման մոթոդները • Օրգանական ռեակցիաների հիմնական տիպերի մեխանիզմները • Ունենա պատկերացում օրգանական միացությունների հիմնական դասերի սինթեզի մեթոդների վերաբերյալ, դրանց իրականացման, ընթացքի պայմանների, ռեակցիաների մեխանիզմների և դրանք ցանկալի ուղղությամբ տանելու պայմանների վերաբերյալ <i>Չմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • կարողանա կապ հաստատել քիմիայի հիմնական գիտելիքների և քիմիական գիտելիքների կիրառման ոլորտների միջև • կարողանա կատարել լաբորատոր փորձեր • կարողանա որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ • տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1. Ներածություն: Թեմա 2.Ներածություն: Թեմա 3. Օրգանական ռեակցիաների հիմնական տիպերի մեխանիզմները: Թեմա 4. Օրգանական ռեակցիաների հիմնական տիպերի մեխանիզմները: Թեմա 5. Նուկլեոֆիլ տեղակալումն ալիֆատիկ շարքում: Թեմա 6. Նուկլեոֆիլ տեղակալումն ալիֆատիկ շարքում: Թեմա 7. Օրգանական միացությունների ամինացումը: Թեմա 8. Օրգանական միացությունների հիդրօքսիլացումը: Թեմա 9. Օրգանական միացությունների նիտրում և նիտրոզացում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՉԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ ստուգում(դասընթացի 12րդ. Թեմա՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում

	դասախոսի և ուսանողների կողմից	
	☐ զնահատման չափանիշները՝	
	☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները	
	☐ Առարկայի իմացությունը	
	☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները	
	2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա՝ 20 միավոր)	
	☐ զնահատման մեթոդը՝	
	☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից	
	☐ զնահատման չափանիշները՝	
	☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները	
	☒ Առարկայի իմացությունը	
	☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները	
	3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր	
	☐ զնահատման մեթոդը՝	
	☐ Հաճախումների հաշվում	
	☐ զնահատման չափանիշները՝	
	☐ Ներկայությունը	
	4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր	
	☐ զնահատման մեթոդը՝	
	☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում	
	☐ զնահատման չափանիշները՝	
	☐ Ներկայությունը	
	5. Եզրափակիչ քննություն	
	6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր	
	☐ զնահատման մեթոդը՝	
	☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն	
	☐ զնահատման չափանիշները՝	
	☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում	
	☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում	
	☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան	
	☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն	
	8 Բոլորներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր	
	☐ զնահատման մեթոդը՝	
	☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը	
	☐ զնահատման չափանիշները՝	
	Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը	
	Զնահատման սկզբունքները	
	Հաճախումները դասերին	10 միավոր
	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր
	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր
	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր
	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր
	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %		

Գրականություն	Պարտադիր- 1. Васильева Н. В. Теоретическое введение в органический синтез; -М.: 1976 2. Б. Д. Березин, Д. Б. Березин Курс современной органической химии –М.: 2003 3. А. Н. Несмеянов, Н. А. Несмеянов Начала Органической химии. –М.: 1974 4. Гитис, Практикум по органическому синтезу. –М.: 1983 5. Գ. Գ. Թոքմաջյան, Լ. Վ. Կարապետյան <<Չհագեցած միացությունների քիմիա>> 2015 6. Մ. Գ. Չալինյան <<Օրգանական քիմիայի դասընթաց>> 2007 Լրացուցիչ-
----------------------	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-038. Քիմիական սինթեզ (անօրգանական)			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	54	Դասախոսություն	26
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	28
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	66		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	• Վերլուծել անօրգանական սինթեզի ընդհանուր և մասնակի հարցերի մասին եղած տեղեկատվությունը: • Վերլուծել հիմնական անօրգանական նյութերի տարբեր դասերի կառուցվածքը, անօրգանական սինթեզի մեթոդոլոգիայի հիմնական դրույթների, այդ գիտության պատմության և նրա նոր առավել հետաքրթիր միտումների իմացությունը: • Աշխարհահայացքային պատկերացումների ձևավորման տեսանկյունից օգնել ուսանողներին դաստիարակչական աշխատանքներում ճիշտ հասկանալ աշխարհի բազմազանությունը և բարդությունը, որոնց զարգացումը հիմնվում է անօրգանական սինթեզի պատկերացումների վրա: • Ուսանողներին զինել գիտելիքներով՝ լաբորատորիայում աշխատանքի կարգի և անվտանգության տեխնիկայի մեթոդների մասին: • Ծանոթացնել անօրգանական միացությունների անջատման և մաքրման մեթոդներին : • Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները: • Ուսանողներին գաղափար տալ անօրգանական միացությունների հիմնական դասերի սինթեզի մեթոդների, դրանց իրականացման, ընթացքի պայմանների, ռեակցիաների մեխանիզմների և դրանք ցանկալի ուղղությամբ տանելու պայմանների վերաբերյալ: • Անօրգանական քիմիայի և անօրգանական սինթեզի բնագավառում ձեռք բերված գիտելիքները և			

	ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: Միջառարկայական կապ ստեղծել քիմիական գիտության այլ բնագավառների (անօրգանական քիմիա, քիմիական տեխնոլոգիա, օրգանական քիմիա, կենսաքիմիա), էկոլոգիայի, տնտեսագիտության հետ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Լաբորատորիայում աշխատանքի կարգի և անվտանգության տեխնիկայի կանոնները: - Դասակարգելով նյութերի ագրեգատային վիճակները՝ ընտրել և նկարագրել մեթոդներ, որոնք կիրառվում են նյութերի մաքրման համար: - Ունենա պատկերացում անօրգանական միացությունների հիմնական դասերի սինթեզի մեթոդների, դրանց իրականացման, ընթացքի պայմանների, ռեակցիաների մեխանիզմների և դրանք ցանկալի ուղղությամբ տանելու պայմանների վերաբերյալ: <i>Չմտություն</i> - փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին - վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> - կապ հաստատել քիմիայի հիմնական գիտելիքների և քիմիական գիտելիքների կիրառման ոլորտների միջև - կատարել լաբորատոր փորձեր - որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ - հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ - մշակել տարբեր թեմաներ - օգտագործել անօրգանական սինթեզի սկզբնական հասկացությունները:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Նյութերի ստացման և մաքրման եղանակները: Թեմա 2. Նյութերի ստացման տիպային տարածված մեթոդները: Ջրածնով վերականգնման և հիդրման ռեակցիաներ: Թեմա 3. Մետաղների, նրանց համաձուլվածքների և որոշ ոչ մետաղների ստացման մետաղոթերմիկ մեթոդներ: Թեմա 4. Մետաղների և որոշ ոչ մետաղների ստացումը՝ աղերի ջրային լուծույթների վերականգնմամբ: Թեմա 5. Մետաղների, ոչ մետաղների և օքսիդների քլորացումը: Թեմա 6. Մետաղների, ոչ մետաղների և օքսիդների բրոմացումը. Թեմա 7. Մետաղների, ոչ մետաղների և օքսիդների յոդացումը: Թեմա 8. Սուլֆիդների, սելենիդների և թելուրիդների ստացումը: Թեմա 9. Նիտրում: Նիտրիդների ստացումը: Թեմա 10. Կարբիդների ստացումը: Թեմա 11. Բարձրջերմաստիճանային ինքնատարածվող

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	սինթեզ: 6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 12-րդ թեմա՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 24-րդ թեմա՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր
---	--

	Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Вассерман И.М. Химическое осаждение из растворов. – Л.: Наука, 1980 2. Воскресенский П.И. Техника лабораторных работ. - М., Л.: Химия, 1973 3. Девярых Е.Т., Еллиев Ю.В. Введение в теорию глубокой очистки веществ. – М.: Наука, 1990 4. Ключников Н. Г. Практикум по неорганическому синтезу. М.: Просвещение 1979 5. Ս. Կ. Գրիգորյան, Ռ.Ա. Սարգսյան, Է. Ե. Ղափանցյան «Ընդհանուր և անօրգանական քիմիայի պրակտիկում» 2003 6. Ռ. Ս. Դեմիրճյան և Ն. Չ. Եղիգարյան, Ընդհանուր և անօրգանական քիմիայի լաբորատոր աշխատանքների ձեռնարկ, 1983

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-000. Քիմիական անալիզ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	44	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	20
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	46		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	• Դեղամիջոցների մեջ մտնող կենսաբանական ակտիվ նյութերի քիմիական բնութագրերը • Դեղամիջոցների քիմիական անալիզի ժամանակակից մեթոդները • Որակական և քանակական քիմիական անալիզի առանձնահատկությունները • Քանակական ու որակական չափումները և վերահսկողությունը դեղամիջոցների արտադրության բոլոր փուլերի ընթացքում			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Լաբորատորիայում աշխատանքի կարգի և անվտանգության տեխնիկայի կանոնները: • Դասակարգելով նյութերի ագրեգատային վիճակները՝ ընտրել և նկարագրել մեթոդներ, որոնք կիրառվում են նյութերի մաքրման համար: • Ունենա պատկերացում քիմիական միացությունների			

	հիմնական դասերի անալիզի մեթոդների, դրանց իրականացման, ընթացքի պայմանների, ռեակցիաների մեխանիզմների և դրանք ցանկալի ուղղությամբ տանելու պայմանների վերաբերյալ: <i>Հմտություն</i> - փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին - վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> - կապ հաստատել քիմիայի հիմնական գիտելիքների և քիմիական գիտելիքների կիրառման ոլորտների միջև - կատարել լաբորատոր փորձեր - որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ - հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ - մշակել տարբեր թեմաներ - օգտագործել անօրգանական սինթեզի սկզբնական հասկացությունները:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն Թեմա 2. Անալիտիկ խնդրի առաջադրում Թեմա 3. Քիմիական անալիզի մեթոդները Թեմա 4. Կշռային անալիզ Թեմա 5. Նստվածքներ, նրանց աղտոտման պատճառները Թեմա 6. Բյուրեղական և ամորֆ նստվածքներ Թեմա 7. Չոր նյութի անալիզ Թեմա 8. Միջին նմուշի ընտրություն Թեմա 9. Անալիզի արդյունքների ճշտություն Թեմա 10. Սխալներ նրանց տեսակները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`

	☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Քնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները <table> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td>10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Соловьев Ю.И. История химии: Развитие химии с древнейших времен до конца XIX в. Пособие для учителей. / 2-е изд. — М.: Просвещение, 1983г. 2. Соловьев Ю. И. История химии в России: Научные центры и основные направления исследований. — М.: Наука, 1985г. 3. Фигуровский Н.А. История химии : Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по хим. и биол. спец. — М.: Просвещение, 1979г. Լրացուցիչ-												

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-028. Բնական ծագում ունեցող դեղերի քիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	58	Դասախոսություն	24

		Սեմինար	
		Լաբորատոր աշխատանք	18
		Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	32	
	Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք		
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է խորացնել և ամրապնդել ուսանողների գիտելիքները շրջակա միջավայրում հանդիպող և որպես դեղանյութեր օգտագործվող բնական ծագման քիմիական միացությունների մասին, նրանց քիմիական, ֆիզիկա-քիմիական հատկությունների, կենսաակտիվության, բուժական էֆեկտների, օրգանիզմներում նրանց մետաբոլիզմի, տեղափոխման, կենսաձևափոխության և արտազատման ուղիների ու մեխանիզմների մասին:		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • որպես դեղանյութեր օգտագործվող բնական ծագում ունեցող քիմիական միացությունների ընդհանուր բնութագրի, քիմիական և ֆիզիկա-քիմիական հատկությունների և օրգանիզմում նրանց մետաբոլիզմի, տեղափոխման, կենսաձևափոխության և արտազատման ուղիների ու մեխանիզմների իմացություն, • ալկալոիդների բուսական հումքից կորզելու եղանակների և մեթոդների իմացություն, • վիտամինների և անտիվիտամինների մետաբոլիզմի օրինաչափությունների իմացություն, • հակաբիոտիկների ազդեցության քիմիական մեխանիզմների իմացություն: <i>Հմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել բնական ծագում ունեցող դեղերի քիմիայի փորձարարական մեթոդներին, • բնական ծագում ունեցող դեղերի քիմիայի վերաբերյալ գիտելիքները, հմտությունները դեղագործությունում, դեղաբանությունում և այլ բնագավառներում կիրառում • կարողություն որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում		
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Բնական ծագում ունեցող դեղերի քիմիա առարկան և խնդիրները, ուսումնասիրման մեթոդները, զարգացման փուլերն ու պատմությունը որպես գիտություն: Թեմա2. Ալկալոիդներ, ընդհանուր բնութագրերը, կառուցվածքը և դասակարգումը, քիմիական հատկությունները		

	Թեմա 3. Պիրոլիզենային, պիպիրիզենային և պիրիզենային ալկալոիդներ: Ատրոպին, կոկային, արեկոլին, նիկոտին, անաբազին Թեմա 4. Պիրոլիզիդենային, խինոլային և իզոխինոլային ալկալոիդներ: Պլատիֆիլին, սարացին, քինին, մորֆին, կոդեին Թեմա 5. Ինդոլային և պուրինային ալկալոիդներ: Այմալին, վինկամին, կոֆեին, թեոֆիլին, թեոբրոմին: Պրոտոալկալոիդներ: Էֆեդրին Թեմա 6. Տարբեր տեսակի ալկալոիդներ (փսևվոդալկալոիդներ). Տերպենոիդային և ստերոիդային ալկալոիդներ Թեմա 7. Որպես դեղամիջոց օգտագործվող վիտամիններ, կոֆերմենտներ և անտիվիտամիններ Թեմա 8. Վիտամիններ՝ L-ասկորբիմաթթու, Նաֆթաքինոններ, թիամին, ռիբոֆլավին-6,7-9-(1'-D-ռիբիտիլ)-իզոալօքսազին Թեմա 9. Անտիվիտամիններ՝ D-ասկորբինաթթու, Նեոդոկոլմարին, β-ացետոպիրիդին, օքսիթիամին Թեմա 10. Բնական ծագում ունեցող հորմոններ: Թեմա 11. Բնական ծագում ունեցող հակաբիոտիկներ: Բարձրագույն բույսերի կողմից առաջացող հակաբիոտիկներ՝ ալիցին, ռաֆանին, ֆիտոալեկսիններ: Թեմա 12. Անկատար սնկերի կողմից առաջացող հակաբիոտիկներ՝ պենիցիլին, գրիզեոֆուլվին, տրիխոտեցին Թեմա 13. Կենդանական ծագման հակաբիոտիկներ՝ լիզոցիմ, Էկմոլին, կրուցին, ինտերֆերոն Թեմա 14. Հակաբիոտիկների քիմիական հատկությունները: Պենիցիլինի և կառուցվածքով, ծագումով և գործողության մեխանիզմներով նրան նման ցեֆեյլոսպորինների քիմիական հատկությունները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝

	☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Քնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Беликов В.Г. Фармацевтическая химия. 2008 2. Племенков В.П. Введение в химию природных соединений. 2001 3. Егоров Н.С. Основы учения об антибиотиках. 1986 Լրացուցիչ- 1. Орехов А.П. Химия алкалвидов. 1955 2. Арзамасцев А.П. Руководство к лабораторным занятиям по фармацевтической химии. 2001 3. Крамаренко В.Ф. Токсикологическая химия. 1989 4. Մեթոդական ձեռնարկներ,երաշխավորագրեր,այլ

ԲՈՒՀԱԿԱՆ ԲԱՆԱԴՐԻՉ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-053. Թուղթաբանություն
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ
Ուսումնառության	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ

տարի / կիսամյակ				
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	44	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	18
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	46		
Ընդամենը	90			
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	1 Ծանոթացնել ուսանողներին թունաբանության հիմնական հասկացություններին 2 Տալ գիտելիքներ՝ կենդանի օրգանիզմների թունավոր նյութերի ազդեցության, ինչպես նաև օրգանիզմում և շրջակա միջավայրում այդ նյութերի հետ կատարվող փոխակերպումների մասին			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - բավարար գիտելիքներ դեղերի անբարենպաստ ազդեցության և վտանգի քանակական գնահատման վերաբերյալ, որը թույլ կտա կիրառել գործնական աշխատանքում կանխագուշակելու մարդու համար դեղերի վտանգավորության աստիճանը, - օգտագործել դեղաբանական թունաբանության նախակլինիկական հետազոտությունների առանձնահատկությունները, - գնահատել դեղերի ընդհանուր և հեռավոր անբարենպաստ ազդեցությունը, - վերլուծել առկա խնդիրները և առաջարկել դրանց լուծման եղանակներ: <i>Հմտություն</i> - պատկերացում ունենա այդ նյութերի թունավորությունը գնահատելու և կանխարգելիչ միջոցներ ձեռք բերելու մասին <i>Կարողունակություն</i> - ձեռք բերված տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, - ծանոթանա թունաբանությունում կիրառվող հիմնական մեթոդների հետ, - կանխագուշակել տարբեր քիմիական միացությունների թունավոր ազդեցության առանձնահատկությունները, - ձեռք բերել ինքնուրույն գիտահետազոտական աշխատանքների հմտություն:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Թունաբանություն՝ առարկան, նրա նպատակները, խնդիրները և բաղադրիչները: Թեմա 2. Շրջակա միջավայրում թունավոր նյութերի հայտնվելու և օրգանիզմ մուտքի ուղիները: Թեմա 3. Վնասակար նյութերի (թույների) և թունավորումների դասակարգումը: Թեմա 4. Թունաբանության հիմնական հասկացությունները: Թեմա 5. Թունադինամիկա: Թույների ազդեցությունը կենդանի օրգանիզմների վրա: Թունավորման պրոցեսի ձևավորման փուլերը: Թեմա 6. Թունակինետիկա: Թույների ներթափանցումը, բաշխումը, կենսափոխակերպումը և դուրսբերումը:			

	Թեմա 7. Արտադրական թույլներ, ընդհանուր բուժագիրք: Մետաղական թույլներ: Մետաղական թույլների հակաթույլները: Թեմա 8. Թունաչափություն: Թունաչափություն պարամետրերը և հիմնական օրինաչափությունները: Սահմանային և ժամանակավոր թույլատրելի խտությունները: Թեմա 9. Դեղամիջոցների վտանգավորության դասակարգումը, թունավոր և անվտանգ դեղաչափեր: Թեմա 10. Քսենաբիոտիկների և նրանց մետաբոլիտների հեռացումը օրգանիզմից:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն

	8 Բնույթներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը □ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. С.А.Куценко Основы токсикологии. Санкт-Петербург, 2003. 2. Токсикологическая химия. Под ред. Т.В.Плетеневой. ГЭОТАР-МЕДИА, Москва, 2006. 3. Е.А.Лужников. Клиническая токсикология. Медицина, Москва, 1982. Լրացուցիչ- 1. Основы токсикологии. План-конспект лекций (для студентов специальности 7.101204 – Технология фармацевтических препаратов)/ Сост. Горбас Л.Ф. – Рубежное: РФ ВНУ, 2004. - 43с. 2. http://www.xumuk.ru/toxicchem/18.html

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-054. Կենսատեխնոլոգիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	66	Դասախոսություն	30
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	24
			Գործնական աշխատանք	12
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Արտադրության մեջ կենսաբանական պրոցեսների պրակտիկ կիրառման մասին 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները 3. Բջջերի կուլտիվացման առանձնահատկությունների, կենսատեխնոլոգիական պրոցեսներ մասին			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • 21-րդ դարի գերակա գիտական ուղղություն համարվող կենսատեխնոլոգիայի հիմնադրույթները և հիմնախնդիրների մասին			

	• կենսատեխնոլոգիայի զարգացման ժամանակակից մակարդակի մասին • դեղապատրաստուկների արտադրության կենսատեխնոլոգիական եղանակների մասին <i>Հմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: • կտիրապետի ասեպտիկության ապահովման տեխնոլոգիաներին, GLP և GMP համակարգերի պահանջներին <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • կարողանա լաբորատոր պայմաններում իրականացնել ամփնաթթուների կենսամիմետիկ -ասիմետրիկ սինթեզ
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ինժեներային Էնզիմալոգիայի մեթոդները Թեմա 2. Ամփնաթթուների կենսատեխնոլոգիական արտադրությունը Թեմա 3. Կենսատրանսֆորմացիա և քիմիա- Էնզիմատիկ սինթեզ Թեմա 4. Կենսատրանսֆորմացիա և քիմիա- Էնզիմատիկ սինթեզ Թեմա 5. Ամփնաթթուների քիմիական սինթեզի եղանակները Թեմա 6. Սպիտակուցի սեկրեցիայի մեխանիզմը Թեմա 7. Ամփնաթթուների թթվա- հիմնային հատկությունները Թեմա 8. Ամփնաթթուների իզոելեկտրիկ կետը և դիսոցման հաստատունների որոշումը Թեմա 9. Ֆերմենտների ակտիվության միավորները Թեմա 10. Feed-Back ինհիբացում և ռեպրեսիա Թեմա 11. Feed-Back ինհիբացում և ռեպրեսիա Թեմա 12. Գենետիկական ինֆորմացիայի հաղորդումը, սպիտակուցի սինթեզը մատրիցային սինթեզի տեսակները Թեմա 13. Սպլայսինգի մեխանիզմը: Ռեպլիկացիա, տրանսկրիպցիա, տրանսլյացիա Թեմա 14. Տեսակարար օպտիկական պտույտ: Որոշման եղանակը ամփնաթթուների համար: Սպիտակուցի մաքրման եղանակները:Գենային ինժեներիայի ընդհանուր բնութագիրը Թեմա 15. Ռեկոմբինացիոն բիոտեխնոլոգիա: Օտարածին ԴՆԹ-ի ստացումը Թեմա 16. Դնթ –ի ֆրագմենտի մոնցելը վեկտորական պլազմիդի մեջ: Վեկտորական պլազմիդի կառուցվածքը Թեմա 17. Ռեկոմբինացիոն Դնթ-ի կլոնացումը: Գեների ամպլիֆիկացիան և էքսպրեսիան: Օրգանիզմների փոփոխականությունը և դերը բիոտեխնոլոգիայում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՏԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</p> <p>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</p> <p><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները`

	2. Չորանյան Վ. Ա. Նագարետյան Ս. Ս. “Գյուղատնտեսական կենդանիների գենետիկա եւ գենետիկա եւ կենսատեխնոլոգիայի հիմունքներ” , 1998 3. Բոեւս “Կենսատեխնոլոգիա” , 1998 4. Վ. Ս. Ծելեպովսի “Կենսատեխնոլոգիա” , 2003 5. Г.Ремис “ Курс неорганической химии” том I и II. 2004 6. Дей К. Селбин “Теоретическая неорганическая химия. 1971 Լրացուցիչ- 1. Л.А. Николаев” Неорганическая химия” . 1982 2. У . Слейбо, Т. Персонс” . 2000
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-055. Նյութի կառույց			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 3-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	46	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	14
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Իմանա նյութի կառուցվածքի մասին 2. Պատկերացում ունենա մոլեկուլի երկրաչափության վերաբերյալ			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Մոլեկուլի երկրաչափական կառուցվածքի և նրա ուսումնասիրման սպեկտրաչափական մեթոդների վերաբերյալ: Տիրապետի նյութի կառուցվածքի քվանտային տեսության հիմունքներին: <i>Չմտություն</i> - Քիմիական կապի մաթեմատիկական և ֆիզիկական ապարատի հիմունքներին: - Միացությունների կառուցվածքի ու հատկությունների միջև գոյություն ունեցող կապի գնահատման սկզբունքներին: <i>Կարողունակություն</i> - Կիրառել ստացված գիտելիքները պարզելու տարբեր դասերի միացությունների կառուցվածքը, ռեակցիոն ակտիվությունը և խնամակցությունը :			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Քիմիական կառուցվածքի դասակարգման տեսությունները Թեմա 2. Մոլեկուլի մեխանիկական մոդելները Թեմա 3. Քիմիական կապի քվանտամեխանիկական նկարագրման առանձնահատկությունները: Պոտենցիալների մեթոդը Թեմա 4. Քիմիական կապի բնույթը կոմպլեքս միացություններում Թեմա 5. Նյութերի ռեակցիոնունակության տեսական			

	գնահատումները Թեմա 6. Մոլեկուլի կառուցվածքի ուսումնասիրության հիմնական արդյունքները Թեմա 7. Կոնդենսացված համակարգերի առանձնահատկությունները: Քվադի բյուրեղներ: Մեզոֆազեր: Թեմա 8. Լուծույթների և հեղուկների կառուցվածքը: Թեմա 9. Նյութի բյուրեղային վիճակը: Թեմա 10. Պինդ նյութերի կառուցվածքը և ռելեյիոնականության փոխադարձ կապը Թեմա 11. Մոլեկուլային օրբիտալների տեսություն Թեմա 12. Հոմոմոլիցուկային և հետերոմոլիցուկային մոլեկուլներ Թեմա 13. Բյուրեղային ցանցի տեսություն Թեմա 14. Բարձր սպինային և ցածր սպինային միացություններ Թեմա 15. Մոլեկուլի մագնիսական հատկությունները Թեմա 16. Նյութերի գազային վիճակը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը` ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում

	<p>պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</p> ☐ Քնահատման չափանիշները`     <input type="checkbox"/> անհատական աշխատանքի ներկայացում     <input type="checkbox"/> խմբային աշխատանքի ներկայացում     <input type="checkbox"/> թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան     <input type="checkbox"/> թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն      <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Քնահատման մեթոդը`     <input type="checkbox"/> Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը     <input type="checkbox"/> Քնահատման չափանիշները` <p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները</p> <table> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td>10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>10 միավոր</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %</p>	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. В.И. Минкин. Теория строения молекул. 1997. 2. Киттель Ч. Введение в физику твердого тела. 1978. 3. В.В. Скопенко. Координационная химия. Еремин Ф.А. Адрозову Нанохимия и нанотехнология , 2007. 4. В.В. Урусов. Теоретическая кристаллохимия . 1987.												

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-218. Ընդհանուր հիգիենա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	46	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16
			Գործնական աշխատանք	10
	Ինքնուրույն	44		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Խորացնել ուսանողների ընդհանուր տեսական բժշկական և սաբանական գիտելիքները: Դասընթացին ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները կարողանալ կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.			
	<i>Գիտելիք</i> • արտաքին միջավայրի գործոնների ազդեցությունը մարդու առողջության վրա • ազգաբնակչության առողջության ցուցանիշները • մարդու առողջությունը ձևավորող գործոնները <i>Հմտություն</i> • հիգիենայի հետազոտության մեթոդներին,			

	- վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> - Հանձնարարված թեման ուսումնասիրելու և ներկայացնելու համար մշակել ընդհանուր հիգիենայի վերաբերյալ եղած գրականությունը, կազմել ռեֆերատ, որոշ հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: - Ընդհանուր հիգիենայից ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, - որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ընդհանուր հիգիենայի ուսումնասիրման առարկան, խնդիրներ, զարգացման պատմությունը, մեթոդները: Թեմա 2. Օդի հիգիենա: Մթնոլորտային օդի ֆիզիկական հատկությունները և նրանց հիգիենիկ նշանակությունը: Թեմա 3. Մթնոլորտային օդի բաղադրությունը և նրա հիգիենիկ նշանակությունը: Օդի ինքնամաքումը: Թեմա 4. Ջուրը որպես արտաքին միջավայրի գործոն, նրա հիգիենիկ և համաճարակային նշանակությունը: Խմելու ջրի որոկական բաղադրության նորմավորումը: Ջրամատակարարում: Թեմա 5. Հողը որպես արտաքին միջավայրի գործոն, նրա հիգիենիկ նշանակությունը: Հողի դերը համաճարակային, վարակիչ և մակաբուծային հիվանդությունների փոխանցման մեջ: Թեմա 6. Սննդի հիգիենա: Սնման ֆիզիոլոգիական նորմերը: Օտարածին քիմիական նյութերը սննդամթերքում: Քիմիական աղտոտումից սննդամթերքի պահպանման սկզբունքները: Մարդու սննդային թունավորումները, նրանց դասակարգումը: Թեմա 7. Աշխատանքի հիգիենա: Մտավոր և ֆիզիկական աշխատանքի հիգիենա: Գերհոգնածության կանխարգելումը: Երեխաների ու դեռահասների հիգիենա: Թեմա 8. Արտադրական վտանգները և մասնագիտական հիվանդությունների կանխարգելումը: Թեմա 9. Արտադրական թույլներ, դրանցով թունավորվման կանխարգելումը: Դեղատներում օգտագործվող հիմնական քիմիական միացությունների թունաբանական բնութագիրը: Թեմա 10. Անձնական հիգիենա: Բնակավայրերի սանիտարական մաքրման ձևերը և մեթոդները: Դեղատնային հիմնարկների հիգիենա:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝

	20 միավոր) ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Քնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Гигиена с основами экологии человека: учебник / В.И. Архангельский и др.; под ред. П.И. Мельниченко. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 752 с. 2. Большаков А.М. Общая гигиена: учебное пособие / А.М. Большаков, В.Г. Маймулов [и др.]. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 832 с. 3. Кучма В. Р. Гигиена детей и подростков [Электронный												

	ресурс] : учебник предназначен студентам, интернам, ординаторам и аспирантам медицинских вузов / В. Р.Кучма. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2015. - 2-е изд., испр. и доп. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2015. - 528 с. Режим доступа: 4. Пивоваров Ю. П. Гигиена и основы экологии человека : учебник предназначен студентам, интернам, ординаторам и аспирантам медицинских вузов / Ю. П. Пивоваров, В. В. Королик, Л. С. Зиневич. - 2-е изд. - М. : Academia, 2006. - 528 с. - (Высшее профессиональное образование) Լրացուցիչ- 1. Пивоваров Ю.П. Руководство к лабораторным занятиям по гигиене и основам экологии человека : учебное пособие / Ю.П. Пивоваров, В.В. Королик. – М.: Академия, 2008. – 512 с 2. Мельниченко П. И. Гигиена [Электронный ресурс] : учебник / П. И. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 656 с. : ил. Режим доступа: http://www.studmedlib.ru/book/ISBN9785970430835.html 5. 3. Архангельский В. И. Радиационная гигиена [Электронный ресурс] : учебное пособие предназначено студентам, интернам, ординаторам и аспирантам медицинских вузов / В. И. Архангельский. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2009. - 352 с. Режим доступа: http://www.studmedlib.ru/book/ISBN9785970408889.html
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-215. Գենետիկա՝ բջջաբանության հիմունքներով			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	48	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	20
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	72		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Գենետիկա բջջաբանության հիմունքներով առարկայի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ժառանգականության և փոփոխականության օրինաչափություններին, ժառանգման մենդելյան օրենքներին, մարդու գենետիկայի ուսումնասիրման օրինաչափություններին, ժառանգման օրինաչափություններին մարդկային տարբեր պոպուլյացիաներում, բազմացման բջջաբանական հիմունքներին, խաչասերման և ճեղքավորման բջջաբանական հիմունքներին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Կենդանի օրգանիզմի ժառանգականության և փոփոխականության օրինաչափությունները, - Գենետիկայի ուսումնասիրության և հետազոտման			

	մեթոդները, • Գենետիկայի առանձին բաժինները, օրինաչափությունները և նրանց կապը այլ գիտությունների հետ: <i>Հմտություն</i> • Գենետիկայից ինքնուրույն աշխատանք կատարելու խնդիրները, • Թեմայի բացատրության ժամանակ ընտրի մասնագիտական համապատասխան մոտեցումներ և մեթոդներ, • Գենետիկական հարցերի պրակտիկ նշանակությունը, • Ներդրման խնդիրները և նպատակները, • Լաբորատոր-գործնական պարապմունքներ անցկացնելիս նորագույն մեթոդների ներդրմանը և կիրառմանը: <i>Կարողունակություն</i> • կիրառել ստացած տեսական գիտելիքները պրակտիկայում, • ձեռք բերել նախաձեռնություններ և հմտություններ գենետիկայի մասին գիտելիքները ըստ անհրաժեշտության օգտագործելու համար, • կատարել ինքնուրույն գիտական եզրահանգումներ գենետիկայի կոնկրետ հարցերի վերաբերյալ, • կարողանա մշակել մասնագիտական գրականությունը, տալով քննադատական վերլուծություն:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Թեմա2. Ժառանգականության կյուբական հիմունքները Թեմա 3. Հատկանիշների ժառանգման օչինաչափությունները և ժառանգականության սկզբունքները Թեմա 4. Ճեղքավորման օրենքը: Ճեղքավորման բջջաբանական հիմունքները: Ճեղքավորման անալիզը կյանքի հապլոֆազի ցիկլում: Ճեղքավորման վիճակագրական բնույթը: Ժառանգման առանձնահատկությունները սեռական բազմացման ոչ նորմալ տիպերի դեպքում: Թեմա 5. Սեռի գենետիկա, սեռի հետ շղթայակցված հատկանիշների ժառանգումը: Սեռի կենսաբանությունը կենդանիների և բույսերի մոտ: Առաջնային և երկրորդային սեռական հատկանիշներ: Սեռի որոշման քրոմոսոմային տեսությունը: Թեմա 6. Փոփոխականություն, նրա պատճառները և ուսումնասիրման մեթոդները Թեմա 7. Գենի բնույթը Թեմա 8. Օնտոգենեզի գենետիկական հիմքը Թեմա 9. Պոպուլյացիաների գենետիկա և էվոլյուցիայի գենետիկական հիմքերը Թեմա 10. Մարդու գենետիկա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ` Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները`

	☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☒ Առարկայի իմացությունը ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Քնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ватти К. В., Тихомирова М. М. "Руководство к практическим занятиям по генетике"М..1979г

	2. Инге-Вечтомов С. Г. – Генетика с основами селекции. М., 1989г 3. М. Е. Лобашев, К. В. Ватти, М. М. Тихомирова "Генетика с основами селекции" Москва "Просвещение". 1979г 4. Երոյան Ռ. Յ. "Բջջաբանություն գենետիկա սելեկցիայի հիմունքներով" Ե. 1991թ. 5. М. Е. Лобашев "Генетика" Изд. Ленинградского университета 1969г. 1969г 6. Երոյան Ռ. Յ. "Գենետիկա սելեկցիայի հիմունքներով", Ե. 2011թ. 7. И. Ф. Жимулев - Общая и молекулярная генетика . 2007г 8. Discovery: 100 великих открытий. Генетика. 2008г Լրացուցիչ- 1. Казлова Ц. Н. Наследственные синдромы и медикогенетическое консультирование. Санкт – Петербург. 1996г. 2. Канаев М. Н. Близнецы и генетика. Л. 1988г. 3. Жегунов Г. Ф. Медицинская биология. Биология клетки и генетика. Санкт-Петербург. .2005г. 4. Щипков В. Л. Кривошенина Г. Н. Общая и медицинская генетика. М., 2003г 5. Вавилов Н. И. Закон гомозиготности рядов и наследственной изменчивости. Избр. Произ. Л. Науке т. 1., 1956г. 6. А. Мюнтцинг "Генетика" М. 1967г. 7. Երոյան Ռ. Յ., Լոբյան Դ. Ա., Վարդանյան Չ. Ս. "Խնդիրներ և վարժություններ կենսաբանությունից" Ե. 1994թ. 8. Ս. Յ. Սիսակյան "Ընդհանուր և բժշկական կենսաբանություն" Ե. 2012թ. 9. Е. Н. Гнатик - Генетика человека. Былое и грядущее - 2007г 10. Эдвард Уиллет - Генетика без тайн. 2008г 11. Дориан Дж. Притчард, Брюс Р. Корф - Наглядная медицинская генетика. 2009г 12. И. К. Гайнутдинов, Э. Д. Рубан - Медицинская генетика - 2009г 13. Бочков Н. П. И другие. Медицинская генетика. М. Медицина. 1984г.
--	--

Կամրնտրական դասընթացներ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-025. Կիրառական քիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	52	Դասախոսություն	26
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	38		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է խորացնել և ամրապնդել ուսանողների գիտելիքները լայն կիրառում ունեցող			

	քիմիական նյութերի և արտադրանքների բնութագրերին, արտադրության եղանակներին, կիրառման առանձնահատկություններին և քիմիական արտադրության էկոլոգիական խնդիրներին:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • քիմիական նյութերի ստացման պրոցեսների ֆիզիկա-քիմիական հիմունքների իմացություն, • քիմիական փոխակերպումների հնարավորության, սխեմայի և արագության իմացություն, • բաղադրանյութերի ստացման թերմոդինամիկական և կինետիկական համատեղելիության իմացություն: <i>Չմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել կիրառական քիմիայի փորձարարական մեթոդներին, • կարողանալ կատարել որոշ քիմիական նյութերի ստացման և ուսումնասիրման փորձեր, • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Կիրառական քիմիայի տեղը ընդհանուր քիմիական տեղնուղիայի մեջ: Թեմա 2. Քիմիական արտադրության հումքային պաշարները: Քիմիական արտադրության էկոլոգիական խնդիրները: Թեմա 3.Անօրգանական թթուների (ծծմբական, ազոտական, ֆոսֆորական) հատկությունները և կիրառման բնագավառները: Թթուների ստացման արդյունաբերական եղանակները: Թեմա 4. Հանքային պարարտանյութեր: Ամոնիակ, ստացման արդյունաբերական եղանակները: Ազոտական պարարտանյութեր: Թեմա 5.Համալիիր պարարտանյութեր: Ամոֆոս, դիամոֆոս: Նիտրոֆոս և նիտրոամոֆոսկա: Թեմա 6. Նավթ և նավթամթերքներ: Նավթի առաջնային թորում: Ածխաջրածինների կատալիտիկ կրեկինգ և կատալիտիկ ռիֆորմինգ: Թեմա 7. Առաջին ընթացիկ ստուգումներ: Ստուգողական աշխատանք: Ստուգողական աշխատանքի վերլուծություն: Թեմա 8. Ցածրագույն օլեֆինների արտադրությունը ածխաջրածինների պիրոլիզով: Ստիրոլի արտադրությունը: Թեմա 9. Պոլիօլեֆինների արտադրությունը: Պոլիէթիլեն, պոլիպրոպիլեն և պոլիստիրոլի կիրառման բնագավառները:

	Թեմա 10. Հիմնական օրգանական սինթեզ (ՅՕՍ): ՅՕՍ-ի հումքը և պրոցեսները: Սպիրտներ: Թեմա 11. Մեթանոլի և Էթանոլի ստացման արդյունաբերական եղանակները, կիրառման բնագավառները: Ացետիլենի տեխնոլոգիական հատկությունները և կիրառությունը: Թեմա 12. Քացախաթթու և քացախաթթվային անհիդրիդ: Տեխնոլոգիական հատկություններն ու կիրառությունը, ստացման եղանակները: Թեմա 13. Էլաստոմերներ, հատկություններն ու դասակարգումը: Բնական և արհեստական կաուչուկներ: Թեմա 14. Պոլիմերներ, պլաստոմերներ, սինթետիկ թելեր Թեմա 15. Երկրորդ ընթացիկ ստուգումներ: Ստուգողական աշխատանք: Ստուգողական աշխատանքի վերլուծություն: Թեմա 16. Ժամանակակից կոնստրուկցիոն նյութեր: Բաղադրանյութեր (կոմպոզիտներ):
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`

	☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Չնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Э.Е. Нифантьев, Н.Г. Парамонова. Основы прикладной химии. 2002 2. Р.С. Соколов. Химическая технология, т.1,2. 2000 3. В.И. Игнатенков и др. Примеры и задачи по общей химической технологии. 2005 Լրացուցիչ- 1. В.С. Бесков. Общая химическая технология. 2005 2. А.В. Белоцветов и др. Химическая технология. 1976

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-026. Կենցաղային քիմիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	52	Դասախոսություն	26
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	38		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1 կենցաղի տարբեր ոլորտներում կիրառվող քիմիական միացությունների 2 նրանց կառուցվածքի 3 ստացման եղանակների 4 կենսաբանական ակտիվության մասին			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք			

	• քիմիական նյութերի ստացման պրոցեսների ֆիզիկա-քիմիական հիմունքների իմացություն, • քիմիական փոխակերպումների հնարավորության, սխեմայի և արագության իմացություն, • բաղադրանյութերի ստացման թերմոդինամիկական և կինետիկական համատեղելիության իմացություն: <i>Հմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել կիրառական քիմիայի փորձարարական մեթոդներին, • կարողանալ կատարել որոշ քիմիական նյութերի ստացման և ուսումնասիրման փորձեր, • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն Թեմա 2. Օճառի ստացումը Թեմա 3. Օճանելիքի ստացումը Թեմա 4. Օճառ, օճառի քիմիան, ազդման մեխանիզմը Թեմա 5. Կրեմի ստացում Թեմա 6. Ջրալուծ սուսինձների ստացումը Թեմա 7. Ճարպեր, ճարպերի հատկությունները, ճարպերի օճառացումը Թեմա 8. Կաուչուկային սուսինձների ստացումը Թեմա 9. Օճառների և ճարպերի հարաբերությունը Թեմա 10. Էպօքսիդային սուսինձներ Թեմա 11. Սինթետիկ լվացող միջոցներ Թեմա 12. Երկաթ, երկաթի սոսնձում Թեմա 13. Ալյումին, պղինձ Թեմա 14. Սոսինձներ, սոսինձների դասակարգումը Թեմա 15. Քար+փայտ, փայտ+սոսնձում Թեմա 16. Թղթի և ստվարաթղթի սոսնձում Թեմա 17. Լատեքսներ, Էպօքսիդային խեժեր Թեմա 18. Կաշվի և ռետինի սոսնձում Թեմա 19. Աերոզոլներ, դզինֆեկցիոն նյութեր և անտիսպեցիֆիկներ Թեմա 20. Մագի լաքի ստացում, ատամի մածուկի ստացում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`  Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից` ☐ Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի

	պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Ձևահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Юдин А.М. , Сучков В.Н.- Химия в быту. 2003 2. Юдин А.М. , Сучков В.Н , Костелин Ю.А. .- Химия для вас.

	1995 Լրացուցիչ- 1. Чалмере Д. Химические средства в быту и промышленности. 2005
--	---

Հատուկ մասնագիտական առարկաներ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-056. Ֆարմակոկինետիկա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	72	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է խորացնել և ամրապնդել ուսանողների գիտելիքները մարդու և կաթնասունների օրգանիզմում տեղի ունեցող ֆարմակակինետիկական պրոցեսների օրինաչափություններին, էֆերենտ օրգաններում մետաբոլիզմի, տեղափոխման, կենսաձևափոխության մեխանիզմներին: Դեղանյութերը օրգանիզմից դուրս բերելու ուղիների, փոխադրող համակարգերի և կինետիկական խնդիրներին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • օրգանիզմում դեղանյութերի բաշխման, ներծծման և տեղափոխման կինետիկական օրինաչափությունների իմացություն, • դեղանյութերի ֆարմակակինետիկական պարամետրերի վրա ազդող գործոնների իմացություն, • դեղանյութերի մետաբոլիզմի և էքսկրեցիայի մեխանիզմների իմացություն: <i>Հմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել ֆարմակոկինետիկայի փորձարարական մեթոդներին, • ֆարմակակինետիկական գիտելիքները, հմտությունները դեղագործությունում, դեղաբանությունում և այլ բնագավառներում կիրառում • կարողություն որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում			

Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Դեղանյութերի օրգանիզմ մտցնելու ձևերն ու ուղիները: Թեմա 2. Ֆարմակոկինետիկական պարամետրեր, կենսահասանելիություն և կենսահամարժեքություն: Կենսահասանելիություն վրա ազդող գործոնները: Թեմա 3. Դեղանյութերի օրգանիզմ մտցնելու էնթերալ և պարենթերալ ձևերի կինետիկան և կինետիկական առնձնահատկությունները: Դեղանյութերի օրգանիզմ մտցնելու խառը ձևեր: Թեմա 4. Ֆարմակոկինետիկական կորեր, կենսահասանելիության աստիճան Թեմա 5. Դեղանյութերի տրանսդերմալային ներկրում, տրանսդերմալային համակարգեր Թեմա 6. Դեղանյութերի ներծծումն օրգանիզմ և դրանց բաշխումն օրգանիզմում Թեմա 7 Դեղանյութերի տեղափոխման համակարգեր, դեղանյութերի կապվածության աստիճանը: Սպիտակուցների հետ կապվածության ազդեցությունը դեղանյութերի դոզավորման վրա Թեմա 8. Դեղանյութերի օրգաններ և հյուսվածքներ մտնելու վրա ազդող գործոնները: Դեղանյութերի մուտքն օրգանիզմ հիստոհեմատիկ արգելքներով Թեմա 9. Դեղանյութերի օրգաններ և հյուսվածքներ մտնելու վրա ազդող գործոնները: Դեղանյութերի մուտքն օրգանիզմ հիստոհեմատիկ արգելքներով Թեմա 10. Դեղանյութերի ներծծումն օրգանիզմում, պասիվ, ակտիվ և հեշտացված դիֆուզիա Թեմա 11. Դեղանյութերի կենսաձևափոխությունը, կենսաձևափոխման ռեակցիաների հիմնական տեսակները: Լյարդային և արտալյարդային կենսաձևափոխություն Թեմա 12. Դեղանյութերի արտազատումըն օրգանիզմից, Էլիկինացիա Թեմա 13. Դեղային փոխազդեցություններ, փոխազդեցություններ մետաբոլիզմի և էլիմինացիայի փուլերում Թեմա 14. Դեղանյութերի ֆարմակոկինետիկայի անհատական առանձնահատկությունները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՉԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ` Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`            Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից` ☐ Գնահատման չափանիշները`  <input type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները  <input type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը  <input type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները            2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում

	դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Քնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Քնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Քնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Քնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Соловьев В.Н., Фирсов А.А., Филлов В.А. Фармакокинетика. 1980 2. Белоусов Ю.Б., Гуревич К.Г. Клиническая фармакокинетика. 2005 Լրացուցիչ- 1. Харкевич Д.А. Фармакология. 1999 2. Холодов Л.Е., Яковлев В.П. Фармакокинетика. 1985 3. Лакин К.М., Крылов Ю. Фармакокинетика. Биотрансформация лекарственных веществ. 1981

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-057. Ֆարմակոգնոզիա և գալենային պրեպարատներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	50	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	14
			Գործնական աշխատանք	12
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է խորացնել և ամրապնդել ուսանողների գիտելիքները ֆարմակոգնոզիայի և գալենային պրեպարատների մասին՝ դեղաբուսային հումքի, դրանցում կենսաակտիվ նյութերի բուժական նպատակով տարատեսակ պատրաստուկների, տարբեր հիվանդությունների բուժման առանձնահատկություններիմասին: Ձերք բերել համապատասխան գիտելիքներ դեղաբուսներից կենսաակտիվ նյութերի կորզման եղանակների և մեթոդների մասին, օրգանիզմի վրա դրանց ազդեցության մեխանիզմների, պրոցեսների և օրինաչափությունների մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • ֆարմակոգնոզիա և գալենային պրեպարատների հիմունքների իմացություն, • բույսերի կողմից սինթեզվող կենսաակտիվ միացությունների հիմնական տեսակները, • բույսերի կողմից սինթեզվող կենսաակտիվ միացությունների բուժական առանձնահատկությունները, • ֆարմակոգնոզիա և գալենային պրեպարատների տեղը ժամանակակից բժշկությունում: <i>Չմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել ֆարմակոգնոզիայի և գալենային պրեպարատների փորձարարական մեթոդներին, • կարողանալ կատարել որոշ կենսաակտիվ նյութերի բուսահումքից կորզման և ուսումնասիրման փորձեր, • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. «Ֆարմակոգնոզիա և գալենային պրեպարատներե առարկայի տեղը դեղագործական քիմիական գիտությունների			

	համակարգում: «Ֆարմակոգնոզիա և գալենային պրեպարատներն առարկայի խնդիրնորը Թեմա 2. Դեղաբույսերի կենսաակտիվ նյութերի հիմնական խմբերի ընդհանուր բնութագիրը: Մարսողական տրակտ և նյութափոխանակություն: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես թուլացնող և փորլուծի դեմ ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 3. Մարսողական տրակտ: Կպումների դեմ ազդող ԿԱՆ-եր պարունակող դեղաբույսեր և հումք: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես մարսողության վրա ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք: Թեմա 4. ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես վիտամինային և գլխավորապես լյարդի և լեղուղիների վրա ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք: Թեմա 5. Արյուն և արյունարարում: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես հեմոստատիկ ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 6. Սիրտ-անոթային համակարգ: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես կարդիոտոնիկ և հակաառիթմիկ ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 7. Սիրտ-անոթային համակարգ: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես հակահիպերտենզիվ ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 8. Նյարդային համակարգ: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես սեդատիվ ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք: Նյարդային համակարգ: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես ընդհանուր թոնուսը բարձրացնող ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 9. Հակամանրեային և հակամակաբույժ պատրաստուկներ: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես հակամանրեային ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես հակամակաբույժ և ինսեկտիցիդ ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 10. Շնչառական համակարգ: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես հակահագային և խորխաբեր ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 11. Հակառևուցքային պատրաստուկներ: ԿԱՆ-եր պարունակող, գլխավորապես հակառևուցքային ազդեցություն գործող դեղաբույսեր և հումք Թեմա 12. Կենդանական ծագում ունեցող դեղահումք: Մեղվատու մեղու - <i>Apis mellifera</i> L., Օձեր – <i>Ophida</i>, Ձկներ – <i>Pisces</i>, Բժշկական տզրուկ – <i>Hirudo medicinalis</i> L.
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը

	☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Չնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Չնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Сокольский И.Н. и др. Фармакогнозия. 2003 2. Муравьева Д.А. и др. Фармакогнозия. 2002 Լրացուցիչ- 1. Բուսաբուժության փոքր հանրագիտարան, Բնությունը՝

	հարուսատ դեղատոուն, «Չինարե հրատարակչություն, 2007 2. Тихонов В.Н. и др. Лекарственные растения, сырье и фитопрепараты, часть I, II. 2004 3. Ковалева В.Н. и др. Практикум по фармакогнозии . 203
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-216. Ֆարմակոգենետիկա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	14
			Գործնական աշխատանք	10
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1 Ուսանողներին զինել ֆարմակոգենետիկայի տեսական հիմունքներով 2 Ներկայացնել ֆարմակոգենետիկայի հնարավորությունները՝ ֆարմակոթերապիայի զարգացման համար 3 Ներկայացնել որոշ հիվանդությունների ծագումնաբանությունը և պատճառները, ինչպես նաև ՝ գենետիկական գործոններից կախված, տարբեր դեղամիջոցների ազդեցության մեխանիզմները 4 Ֆարմակոգենետիկայից ձեռք բերած գիտելիքները և ունակությունները ներդնել պրակտիկ գործունեության մեջ:Այն հետագայում կնպաստի, համաձայն օրգանիզմի անհատական առանձնահատկությունների՝ բուժումը դեղամիջոցներով, դարձնել ավելի էֆեկտիվ			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք • Ֆարմակոգենետիկայի հիմնական օրինաչափությունները, • Դեղամիջոցների ազդեցության գենետիկական կախվածությունը գիտական ասպեկտում: • Ֆարմակոգենետիկական ֆենոմենները, որոնք որոշում են օրգանիզմի անհատական ռեակցիան դեղամիջոցների նկատմամբ, կախված՝ բիոտրանսֆորմացիայի ժառանգական դետերմինացված առանձնահատկություններից, ֆերմենտային համակարգերից և այլն: • Գիտենա դեղամիջոցների ազդեցության մի շարք հիվանդությունների և անհատական ընկալունակության էթնիկական և ազգային առանձնահատկությունները: Չմտություն • Ֆարմակոգենետիկայի ժամանակակից նվաճումների տեսական գիտելիքներին և հնարավորինս գործնական հմտություններին : • վերլուծություն կատարելու մեթոդական			

	հմտություններին: • Մարդու օրգանիզմում ընթացող դեղամիջոցների տրանսֆորմացիոն մեխանիզմների տեսական գիտելիքներին: • Ռասայական, ազգային և էթնիկական խմբերում որոշակի ֆերմենտների ներգործությամբ ընթացող մետաբոլիկ պրոցեսների առանձնահատկություններին: <i>Կարողունակություն</i> • Հստակ պատկերացնի մուտագեն և պայմանական մուտագեն դեղամիջոցները: • Վերլուծել և բացահայտել մի շարք առանցքային թեմաների՝ մուտագենեզ, մի բացահայտված մի շարք դեղամիջոցների ազդեցությունները տարբեր էթնիկական խմբերի և ազգերի մոտ: • Կարողանալ որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: • Հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ և էլեկտրոնային պրեզենտացիաներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Ֆարմակոգենետիկան որպես ժամանակակից գիտություն: Ֆարմակոգենետիկայի կապը այլ գիտությունների հետ: Ֆարմակոգենետիկայի հիմնական խնդիրները և պրակտիկ հնարավորությունները որպես գիտություն: Թեմա 2. Ֆարմակոգենետիկայի զարգացման հեռանկարները: Առաջին ֆարմակոգենետիկական ֆենոմենները: Ժառանգականության նյութական հիմքը: Քրոմոսոմներ: Թեմա 3. Մոլոգեն և պոլիգեն ժառանգականություն: Փորձարարական ֆարմակոգենետիկա: Ֆարմակոգենոմիկա, պրոտեոմիկա, կենսաիմֆորմատիկա: Թեմա 4. Ֆարմակոկինետիկ մոտեցումները անվտանգ և էֆեկտիվ դեղամիջոցային թերապիայի անցկացման համար: Ֆարմակոկինետիկական պարամետրեր և նրանց գնահատումը: Թեմա 5. Մուտագեններ: Մուտագենեզի հետևանքը տարբեր տիպի բջիջներում: Մուտագենների դասակարգումը: Մուտագենների բացահայտման մեթոդները: Մուտագեն ազդեցության ժառանգական կախվածությունը: Թեմա 6. Նախադեղամիջոց: Տոլերանտություն: Դեղամիջոցների համատեղելիություն: Մետաբոլիզմ և էքսկրեցիա: Դեղամիջոցների լիպոֆիլության իջեցումը և հիդրոֆիլության բարձրացումը: Թեմա 7. Օքսիդատիվ ստրեսի մուտագենեզը և կարգավորումը: Հակաօքսիդանտային պաշտպանության համար պատասխանատու մարդու գենների պոլիմորֆիզմը: T: Թեմա 8. Մարդու հակաօքսիդանտային պաշտպանական համար պատասխանատու գենների պոլիմորֆիզմը: Մարդու ժառանգականության պաշտպանություն: Թեմա 9. Ալկոհոլդեհիդրոգենազի, ալդեհիդդեհիդրոգենազի ժառանգական տարբերակները: Թեմա 10. Ռեցեպտորային գոյացումները ֆարմակոլոգիայում Թեմա 11. Ժառանգական հիվանդությունների բուժման մեթոդներ: Սիմպտոմատիկ բուժման մեթոդներ: Թեմա 12. Ժառանգական հիվանդությունների բուժման

	մեթոդներ: Բուժման պաթոգենետիկ մեթոդներ: Բուժման էթիոլոգիական կամ էթիոտրոպ մեթոդների օգտագործում: Թեմա 13. Նեյրոընկալիչների ֆարմակոգենետիկա Յուզա-ստրեսային ռեակցիաների ֆարմակոգենետիկա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝

	Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Середенин С. Б. Лекции по фармакогенетике. – М. :мед. инф. агенство .2004 2. Прокофьева А.А. Основы цитогенетики человека.-М: Изд. <<Медицина>> 1969 3. Середенин С. Б., Блендов Ю. А. О роли наследственности в реакциях на лекарственные средства – М : 1982.- Т6. 4. Мушамбаров. Н. Н., Кузнецов С. Л. Молекулярная биология. учебное пособие. М. "Мед. информ. агентство " ,2003. 5. Березов Т.Т., Коровкин Б.Ф. Биологическая химия: Учебник.- 3-е изд., -М.: Медицина, 2002.-704с: (учебная лит. для студентов мед. Вузов Լրացուցիչ- 1. Н.Н. Мушамбаров; С.Л. Кузнецов Молекулярная биология. Учебное пособие для студентов медицинских вузов. –М.:« Медицинское информационное агентство 2003.-544с. 2. Т.Т. Березов, Б.Ф. Коровкин Биологическая химия: Учебник.- 3-е изд., -М.: Медицина, 2002.-704с: (учебная лит. для студентов мед. Вузов 3. И. П Ашмарин . Молекулярная биология. Изд. 2-е Учебное пособие. Л. Изд-во Ленингр. ун-та. 2005 4. Ա.Թռչունյան, Կենսաբանական թաղանթներ, Բուհական ուսումնական ձեռնարկ: Երևան,2001,176 էջ 5. Խաչատրյան Գ. Ս., Աղաջանյան Մ.Ի., Կենսաքիմիա: Երևան 2001

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-214. Մանրէաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	14
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	58		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Առարկայի նպատակն է.- Ծրագիրն ընդգրկում է նյութեր պրոկորիոտների և Էոկարիոտ օրգանիզմների կառուցվածքի մասին: Միկրոօրգանիզմները դիտվում որպես բնության բարդ ամբողջական համակարգի բաղկացուցիչ մաս: Դասընթացի ուսումնասիրումը նպատակ ունի ուսանողներին զաղափար			

	տալու պրոկարիտների դասակարգման, կարգաբանական խմբերի, սննդառության և շնչառության առանձնահատկությունների մասին: Դասընթացը ամփոփվում է վիրուսների մասին թեմայով:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում <i>Չմտություն</i> • տիրապետեն մանրէաբանության հետազոտման մեթոդներին <i>Կարողունակություն</i> • կարողանան պատրաստել սննդային միջավայր • կարողանան ըստ տեսքի տարբերակել մանրէները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն Թեմա 2. Մանրէաբանության խնդիրները և կապը այլ գիտ. հետ. Թեմա 3. Մանրէաբանություն առարկայի պատմությունը: Թեմա 4. Մանրէաբանություն առարկայի դերը մարդու կյանքում, բժշկագիտության ասպարեզում և ժամանակակից ուղղությունները Թեմա 5. Միկրոօրգանիզմների մորֆոլոգիան, ժառանկագանությունը, դասակարգումը. Թեմա 6. Շնչառությունը,, կարգաբանությունը: Մտրակներ, սպորներ, ֆիբրիոներ: Թեմա 7. Նյութափոխանակություն, բազմացման ուղիները և ձևերը, սննդառությունը Աերոբներ, անաերոբ ֆակուլտատիվ բակտերիանե Թեմա 8. Բակտերիալ բջջի բաժանումը, աճի արագությունը, նրա վրա ազդող գործոնները: Թեմա 9. Սննդային միջավայրի պատրաստում: Արհեստական և բնական սննդային միջավայրեր: Թեմա 10. Բակտեր. պահանջ. ամինոթթ., վիտամին., ազոտի, ծծմբի, հանքային նյութերի նկատմամբ: Թեմա 11. Շրջակա միջավայրի ազդեցությունը միկրոօրգանիզմների վրա: Եր Թեմա 12. Վիրուսային ինֆեկցիաների բուժումը և պրոֆիլակտիկան: ՄԻԱՎ-ՁԻԱՅ վիրուս: Թեմա 13. Վիրուսների հայտնաբերումը յուրահատկությունները: Վիրուսի ներթափանցումը բակտերիալ բջիջ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ԶԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՅԹԻ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները

	<p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Ձևահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Ձևահատման չափանիշները`</li> <li>✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Ձևահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Ձևահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Ձևահատման մեթոդը` ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Ձևահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> ☐ Ձևահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</li> <li><input type="checkbox"/> Ձևահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Ձևահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Ձևահատման չափանիշները` <p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Ձևահատման սկզբունքները</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">Հաճախումները դասերին</td> <td style="width: 20%; text-align: right;">10 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td> <td style="text-align: right;">20</td> </tr> <tr> <td>միավոր</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">10 միավոր</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %</p>	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20	միավոր		Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր														
Ինքնուրույն աշխատանք	20														
միավոր															
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր														
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր														
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Буланова П.А. и Колешко О. И. „Общая микробиология. Минск. „Высшая школа,, 1980 2. Березова Е.Ф. „ Большой практикум по микробиологии,, 1992 3. Г.Шегел „ Общая микробиология. 2003														

	4. Մանրէաբանություն- ՀՀ Վանաձորի Պետ. բժշկ. քոլեջ Լրացուցիչ- 1. Гекел П. А. Физиология растений с основам микробиологии. 1982 2. Федоров М. В. Микробиология. 1986
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-145. Պաթոլոգիական ֆիզիոլոգիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	40	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16
			Գործնական աշխատանք	6
	Ինքնուրույն	50		
Ընդամենը	90			
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1. Հիվանդության առաջացման ընդհանուր մեխանիզմի վերաբերյալ, տարբեր մակարդակներում հիվանդության ծագման և զարգացման օրինաչափությունների մասին : 2. Պաթոլոգիկ պրոցեսների ուսումնասիրությունը, պրոֆիլակտիկան և բուժում 3. Ուսումնասիրել նորմայից շեղվածքի, փոփոխվածի ծագման և զարգացման պատճառները :			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Հիվանդության առաջացման ընդհանուր մեխանիզմի վերաբերյալ, տարբեր մակարդակներում հիվանդության ծագման և զարգացման օրինաչափությունների մասին: - Պաթոլոգիկ պրոցեսների ուսումնասիրությունը, պրոֆիլակտիկան և բուժում - Ուսումնասիրել նորմայից շեղվածքի, փոփոխվածի ծագման և զարգացման պատճառները: <i>Հմտություն</i> - Հիվանդի հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն - անձնական հիգիենայի կանոններին - հիվանդի խնամքի կազմակերպմանը - առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը <i>Կարողունակություն</i> - ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում - հաստատել հորիզոնական և ուղղաձիգ կապ բժշկագիտական, բնապահպանական, քիմիական առարկաների միջև - հիվանդության ծագման և զարգացման օրինաչափությունները ենթարկել գիտական մշակման			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ընդահանուր հասկացողություն հիվանդության մասին Թեմա 2. Ժառանգական և գենետիկ հիվանդություններ Թեմա 3. Սթրես-համակարգ, դիսթրես			

	Թեմա 4. Բորքոքման ախտաֆիզիոլոգիա Թեմա 5. օրգանիզմի ջերմային փոխանակության ախտաֆիզիոլոգիա : Ձերմահարում, ցրտահարում , Էլեկտրահարում Թեմա 6. Ուռուցքային աճի ախտաֆիզիոլոգիա: Թեմա 7. Իմունիտետ , իմունաբանություն: Թեմա 8. Հիպերթիրեոդիզմ, միքսեդեմա , շաքարային դիաբետ Թեմա 9. Ալերգիա : Անաֆիլակտիկ շոկ : Կոմա : Հիպոքսիա : Թեմա 10. Սպիտակուցային և ամինաթթվային փոխանակության խանգարումների ախտաֆիզիոլոգիա Թեմա 11. Ածխաջրատային փոխանակության խանգարումների ախտաֆիզիոլոգիա Թեմա 12. Ջրաաղային փոխանակության խանգարման ախտաֆիզիոլոգիա Թեմա 13. Հարմարվողականության նշանակությունը ախտաբանության մեջ : Թեմա 14. Թթվահիմնային հավասարակշռության ախտաֆիզիոլոգիա Թեմա 15. Ալկոհոլիզմ: Թմրամոլություն : Թեմա 16. Ծերաբանություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՁՆԱԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՅԹԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն

	6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Джеймс А. Шейман. Патофизиология почки. Бином, 2007 г. 2. Патологическая физиология в вопросах и ответах. Атаман А.В. 3. П. Ф. Литвицкий. Патофизиология (+ CD-ROM). 2010 г. Издательство: ГЭОТАР-Медиа 4. Барсуков В. И. , Селезнева Т. Д. Патологическая физиология. Конспект лекций, Издательство: М., ЭКСМО. 2007. Լրացուցիչ- 1. Общая патофизиология (+CD-ROM) Фролов В.А., Билибин Д.П. 2. Издательство: Медицинское Информ. Агенство. 2006 г. 3. Քաղցկեղի վաղաժամ հայտնաբերումը և բուժումը Բազիկյան Կ. Լ. 1989

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-051. Կլինիկական դեղաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	46	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	12
			Գործնական աշխատանք	12
	Ինքնուրույն	74		

	Ընդամենը	120
Ստուգման ձևը	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակը	– Ուսանողների մոտ զարգացնել անհրաժեշտ գիտելիքներ դեղանյութերի ֆարմակոդինամիկայի և ֆարմակոկինետիկայի վերաբերյալ: – Դեղամիջոցների համատեղ օգտագործման ժամանակ հարկավոր է հաշվի առնել դրանց փոխադարձ ազդեցությունը: Այդ իսկ պատճառով շատ կարևոր է իրազեկ լինել կլինիկական դեղաբանության բնագավառում կատարված մանրակրկիտ ուսումնասիրություններին, դեղանյութի կողմնակի ազդեցությանը, ֆարմակոդինամիկ և ֆարմակոկինետիկ հատկություններին: – Գաղափար կազմել դեղանյութերի ներմուծման ուղիների ներծծման, բաշխման, քիմիական մետաբոլիզմի և արտազատման պրոցեսների, օրգանիզմում նրանց կրած փոփոխությունների մասին: Թերապևտիկ գնահատականը դեղամիջոցների արդյունավատության և կիրառման լիարժեքության որոշումն է, ինչպես նաև պատրաստուկի նկատմամբ հիվանդի անհատական զգայունության իրազեկությունը և, ելնելով դրանից, յուրաքանչյուր հիվանդին և ախտաբանական վիճակին անհատական մոտեցման ցուցաբերումը:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • կողմնորոշվելու նեյրո- և պսիխոտրոպ դեղամիջոցների, մասնավորապես բենզոդիազեպինների, հակադեպրեսանտների ամբուլատոր և կլինիկական պայմաններում կիրառման, մոնիտորինգի և վերահսկման մեխանիզմների հարցերում, • վերլուծելու և գնահատելու տարբեր գեներացիաների և նոր օրիգինալ դեղամիջոցների արդյունավետությունը, հատկապես Պարկինսոնի, Ալցհեյմերի հիվանդությունների, աուտոիմուն դեմիելինիզացնող հիվանդությունների շարքի ներկայացուցիչ-Ցրված սկլերոզի, նյարդային անորեքսիայի, էպիլեպսիայի ժամանակ: <i>Չմտություն</i> • վերլուծելու և գնահատելու կլինիկական դեղաբանության գերակա ուղղությունների զարգացման հիմնահարցերի արդիականությանը և կարևորությանը ժամանակակից բժշկագիտության բնագավառում: <i>Կարողունակություն</i> • հիմնվելով ժամանակակից պերսոնալիզացված բժշկության պատկերացումների վրա՝ թիրախային թերապիայի և կենսամարկերների վերաբերյալ, վերլուծելու և հիմնավորելու տարբեր դասի նեյրո- և պսիխոտրոպ դեղամիջոցների արդյունավետությունը ռացիոնալ թերապիայում, • Ձեռք բերած գիտելիքներն ու ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ,	
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Առարկան, խնդիրները, նշանակությունը Թեմա 2. Հակաբիոտիկների կլինիկ.ֆարմակոլոգիան:	

	Թեմա 3. ինֆեկցիոն հիվանդությունների ֆարմակոթերապիան Թեմա 4. Աղային լուծույթներ և պլազմափոխարինողներ Թեմա 5. Բրոնխիալ ասթմայի ժամանակ օգտագործվող միջոցների կլինիկական ֆարմաբոլոգիան Թեմա 6. Հիպոթենզիվ և հակաանգինալ միջոցների կլինիկական ֆարմաբոլոգիան Թեմա 7. Սրտային անբավարարության բուժման համար օգտագործվող միջոցների կլինիկական ֆարմաբոլոգիան Թեմա 8. Միզամուղ միջոցների (դիուրետիկներ) կլինիկական ֆարմաբոլոգիան Թեմա 9. Ստամոքս – աղիքային պաթոլոգիայի ժամանակ օգտագործվող միջոցների կլինիկական ֆարմաբոլոգիան Թեմա 10. Գլյուկոկորտիկոիդներով բուժման հիմնական սկզբունքները իմունոբորբոքային հիվանդությունների ժամանակ Թեմա 11. Շաքարային դիաբետի բուժման կլինիկական ֆարմաբոլոգիան Թեմա 12. Դեղանյութերի ազդեցությունը կախված օրգանիզմի ֆունկցիոնալ վիճակից և տարիքից
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը

	5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Գնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները <table border="0"> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td>10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Клиническая фармакология – Р. Г . Бороян. 1989 2. Դեղաբանություն Է.Գաբրիելյան , Վ. Հակոբյան, Է Ամրոյան , Ռ. Բեկյան , Ռ. Բորոյան, 1992 3. Справочник провизора –консультанта Е. А.Фомина. 2005 г 4. Ֆարմակոլոգիա Է. Ս Գաբրիելյան , Վ.Պ. Հակոբյան, 1990 Լրացուցիչ- 1. Программированная фармакология Р. Г . Бороян , Э. А. Амроян, Э. С. Габриелян , В. П. Акопян. 1991 г .												

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-047. Դեղանյութերի նույնականացման ֆիզկա-քիմիական հիմունքներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	64	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	56		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է խորացնել և ամրապնդել ուսանողների գիտելիքները հետազոտման ֆիզիկաքիմիական մեթոդների մասին՝ սպեկտրոսկոպիական, դիֆրակցիոն,			

	օպտիկական և այլ մեթոդների, այդ մեթոդների տեսական հիմքերի, հնարավորությունների և առանձնահատկությունների մասին:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • դեղանյութերի նույնականացման ֆիզիկաքիմիական հիմունքների իմացություն, • սպեկտրոսկոպիական մեթոդների հիմունքները, • դիֆրակցիոն մեթոդների հիմունքները, • օպտիկական մեթոդների հիմունքները, • հետազոտման ֆիզիկաքիմիական մեթոդների հնարավորությունները: <i>Չմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել դեղանյութերի նույնականացման ֆիզիկաքիմիական հիմունքներին և մեթոդներին, • կարողանալ կատարել որոշ դեղանյութերի նույնականացման և ուսումնասիրման փորձեր, • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: «Դեղանյութերի նույնականացման ֆիզիկաքիմիական հիմունքներե առարկայի տեղը քիմիական գիտությունների համակարգում: « Դեղանյութերի նույնականացման ֆիզիկաքիմիական հիմունքներե դրանց խնդիրները: Թեմա 2. Դեղանյութերի նույնականացումը հալման և թորման ջերմաստիճանային սահմանների որոշմամբ: Թորման ջերմաստիճանային սահման Թեմա 3.Սպեկտրոսկոպիական մեթոդի հիմունքներ: Ատոմների և մոլեկուլների էներգետիկ վիճակներ, Բուլցմանի բաշխում, սպեկտրների ինտենսիվությունը, քվանտամեխանիկական ջոկման կանոն Թեմա 4. Սպեկտրոսկոպիական մեթոդի հիմունքներ: Միջուկամագնիսական ռեզոնանսի սպեկտրոսկոպիա, միջուկամագնիսական ռեզոնանս Թեմա 5. Սպեկտրոսկոպիական մեթոդի հիմունքներ: Էլեկտրոնապարամագնիսական սպեկտրոսկոպիա, Էլեկտրոնապարամագնիսական ռեզոնանս Թեմա 6. Դիֆրակցիոն մեթոդի հիմունքներ: Ցրման դիֆրակցիոն պատկեր, դիֆրակցիայի հիմնական պայմանը: Թեմա 7. Դիֆրակցիոն մեթոդի հիմունքներ: Ռենտգենոգրաֆիա,ռենտգենկառուցվածքային վերլուծություն: Ցրման ատոմական ամպլիտուդա

	Թեմա 8. Դիֆրակցիոն մեթոդի հիմունքներ: Էլեկտրոնոգրաֆիա և նեյտրոնոգրաֆիա, ատոմների ցրման ունակություն Թեմա 9. Օպտիկական մեթոդների հիմունքներ: Էլեկտրոնային սպեկտրներ: Ուլտրամանուշակագույն և տեսանելի տիրույթի սպեկտրոսկոպիա, թափանցելիություն և օպտիկական խտություն Թեմա 10. Օպտիկական մեթոդների հիմունքներ: Ատոմա-աբսորբցիոն վերլուծությունը, ֆոտոկալորիմետրիան և սպեկտրոֆոտոմետրիան, Նեֆելոմետրիա Թեմա 11. Օպտիկական մեթոդների հիմունքներ: Լյումինեսցենտային (ֆլուորոմետրիական) վերլուծություն: Ֆյուրեսցենցիա և ֆոսֆորեսցենցիա Թեմա 12. Օպտիկական մեթոդների հիմունքներ: Ռեֆրակտոմետրիական մեթոդ, միջավայրի բեկման ցուցի:, Պոլիարիմետրիական մեթոդը, օպտիկապես ակտիվ նյութ, բևեռացման հարթություն Թեմա 13. Օպտիկական մեթոդների հիմունքներ: Ինֆրակարմիր սպեկտրոսկոպիա, տատանողական և պտտողական սպեկտրներ Թեմա 14. Քրոմատոգրաֆիական մեթոդների հիմունքներ: Հեղուկ քրոմատոգրաֆիա, քրոմատոգրաֆիական սյուն, կլանիչ, լուծիչ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` - Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li><input type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li><input type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ✓ ☒ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ ☒ Առարկայի իմացությունը ✓ ☒ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`

	✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Պնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Պնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Պնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Պնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Պնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Պնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Пентин Ю.А., Л.В. Вилков. Физические методы исследования в химии. 2003 2. Драго Р. Физические методы в химии. Т. 1, 2. 1981 Լրացուցիչ- 1. Пентин Ю.А., Курамшина Г.М. Основы молекулярной спектро-скопии. 2008 2. Эткинс П. Физическая химия. том 2. 1980 3. Майер Г.В., Данилова В.И. Квантовая химия, строение и фотоника молекул. 2007

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-048. Դեղագրքային անալիզ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	64	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	16
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	56		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			

Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին այդ չափումների եղանակների ու մեթոդների հետ ծանոթացնել և դրանց ուսուցանումն է:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Դեղամիջոցների մեջ մտնող կենսաբանական ակտիվ նյութերի քիմիական բնութագրերը • Դեղամիջոցների քիմիական անալիզի ժամանակակից մեթոդները <i>Հմտություն</i> • տիրապետել դեղերի քանական և որակական անալիզի եղանակներին • տիրապետել դեղերի իսկության որոշման եղանակներին <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Դեղագործական անալիզի հիմնական սկզբունքները Թեմա 2. Անալիզի ֆիզիկական եղանակները Թեմա 3. Անալիզի քիմիական եղանակները Թեմա 4. Անալիզի քիմիական եղանակները Թեմա 5. Անալիզի ֆիզիկա-քիմիական եղանակները Թեմա 6. Անալիզի ֆիզիկա-քիմիական եղանակները Թեմա 7. Անալիզի կենսաբանական եղանակները Թեմա 8. Դեղագործական անալիզի տարբեր եղանակների համեմատական վերլուծություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր

	☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները` <p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները</p> <table> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td>10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>10 միավոր</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %</p>	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Арзамасцев А.П. Фармакопейный анализ. –М.: Медицина. 1971 2. Беликов В.Г. Фармацевтическая химия. Высш.школа. 1993 3. Глущенко Н.Н. Фармацевтическая химия. М.Изд.центр"Академия". 2004 Լրացուցիչ- 1. Коренман И.М. Фотометрический анализ М.: Химия. 1970 2. Логинова Н.В. Полозов Г.И. Введение в фармацевтическую химию. Мн. БГУ. 2003 3. Фармацевтическая химия. Учебное пособие/Под редакц. Л. Арзамасцева М. 2004												

Կամրնտրական դասընթացներ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-033. Կլինիկական կենսաքիմիա
-------------------------------------	--

Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	10
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	28		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1. Ծանոթացնել ուսանողներին առանձին հիվանդությունների ժամանակ տեղի ունեցող կենսաքիմիական խաթարումների հարցերին, մասնավորապես շեշտը դնելով լաբորատոր կենսաքիմիական մեթոդներով հիվանդության ախտորոշման, կանխորոշման և բուժման արդյունավետության հսկման վրա: 2. Տալ ժամանակակից տեղեկություններ պաթոլոգիայի կլինիկակա-կենսաքիմիական հիմունքների մասին: 3. ձևավորել պատկերացումներ պաթոլոգիկ պրոցեսների մասին, որոնք հիմքում ընկած են կենսաքիմիական փոփոխությունները 4. զարգացնել կենսաքիմիական հետազոտական մեթոդների օգտագործման հմտություններ որպեսզի բնութագրել մարմնի տարբեր օրգանների եւ օրգան համակարգերի գործունեությունը 5. Ձևավորել ուսանողների մոտ բարձր մակարդակի բժշկա-կենսաքիմիական կոմպետենտություն, որը անհրաժեշտ է անալիտիկ հետազոտություններ կատարելու համար: 6. Միավորել մարդու կենսաքիմիայի ֆունդամենտալ գիտելիքները և այդ գիտելիքների օգտագործման հնարավորությունը կլինիկական պրակտիկայում: 7. Կլինիկական կենսաքիմիայի բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: 8. Չարգացնել կլինիկա-կենսաքիմիական մտածողություն: 9. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կենսաբանական, քիմիական և մեթոդական գիտելիքները: 10. Տվյալ դասընթացին մասնակցելու նախապայմանն այն է, որ ուսանողները գիտելիքներ ունենան կենսաօրգանական քիմիայից, ընդհանուր կենսաքիմիայից, ֆիզիոլոգիա:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Ածխաջրերի, ճարպերի, ամինաթթուների, պուրինային և պիրիմիդինային հիմքերի փոխանակության հիմնական մետաբոլիկ ուղիները մարդու օրգանիզմում: - Հիմնական ուղիները որոնք ապահովում են մետաբոլիկ Յեմոստազը նորմայում - Պատոքիմիական պրոցեսների զարգացման մեխանիզմները, որոնք կապված են օրգանիզմի էնզիմների, մեմբրանների ֆունկցիաների փոփոխության հետ: Ածխաջրային, ճարպային, ամինաթթվային,			

	պուրիկային փոխանակության, հորմոնալ կարգավորման հետ: • Տարբեր օրգանների և հյուսվածքների (լյարդ, երիկամ, սրտամկան, թոքեր, արյան բջիջներ, շարակցական հյուսվածք) կենսաքիմիական ֆունկցիաները և նրանց մոլեկուլայր պրոցեսների առանձնահատկությունները: • Կլինիկա-կենսաքիմիական լաբորատոր անալիզի կանոնները և սկզբունքները: • լաբորատոր սարքավորումները, ռեագենտները, ավտոմատացման սկզբունքները: • Կենսաբանական նմուշներում առանձին սուբստրատների կոնցենտրացիայի և ֆերմենտների ակտիվության որոշման մեթոդների սկզբունքները և մեթոդիկան • Մարդու հիվանդությունների ժամանակ պատուկենսաքիմիակն պրոցեսների զարգացման օրինաչափությունները: • Կենսաբանական հեղուկների քիմիական կազմի փոփոխության առանձնահատկությունները տարբեր հիվանդությունների ժամանակ • կիմանա առանձին հիվանդությունների առաջացման կենսաքիմիական մեխանիզմները, • կիսականա հիվանդության ճիշտ ախտորոշման, կանխորոշման և բուժման արդյունավետության հսկման նշանակությունը, <i>Հմտություն</i> • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • Կանխատեսել կենսաբանորեն ակտիվ միացությունների ֆիզիկո-քիմիական և քիմիական փոխակերպումների արդյունքները և ուղղությունները: • Մեկնաբանել արյան շիճուկի կենսաքիմիական հետազոտության տվյալները և գնահատել նրանք համաձայն օրգանիզմի համակարգի, օրգանների, հյուսվածքների վիճակը • կկարողանա լաբորատոր կենսաքիմիական մեթոդներով ախտորոշել հիվանդությունությունները: • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • կարողանան որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, • տարբեր թեմաների մշակում
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ներածություն: Կլինիկական կենսաքիմիայի մեթոդները: Թեմա 2. Սպիտակուցներ և սուբստրատներ: Թեմա 3. Թթվա-հիմնային հավասարակշռություն: Թեմա 4. Իոններ: Թեմա 5. Ֆերմենտներ: Թեմա 6. Լիպիդներ և լիպոպրոտեիններ: Թեմա 7. Հեմոստազի խանգառումների կլինիկական կենսաքիմիա:

	Թեմա 8. Էնդոկրին հիվանդությունների կլինիկական կենսաքիմիա: Թեմա 9. Պաթոլոգիկ պրոցեսների կլինիկական ադտորոշում: Թեմա 10. Պաթոլոգիկ պրոցեսների կլինիկական ադտորոշում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը <p>4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն <p>8 Բոնուսներ` ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Գնահատման չափանիշները`

	Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Клиническая биохимия, под редакцией В.А.Ткачука, 2-е изд., испр. и доп. — М.: Медицина, 2004. — 515 с. 2. Цыганенко А.Я., Жуков В.И., Мясоедов В.В., Завгородний И.В. Клиническая биохимия Լրացուցիչ- 1. Маршалл В.Дж. Клиническая биохимия, М.: Бином, Лаборатория знаний, 1999. — 368 с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-049. Դեղատնային գործի կազմակերպում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	10
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	28		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1 Ուսանողներին ծանոթացնել Դեղատնային գործի կազմակերպում առարկայի հիմնական հասկացություններին և օրենքներին 2 Ընդլայնել ուսանողների գիտելիքները տնտեսագիտության և շուկայական հարաբերությունների մասին 3 Ուսանողներին սովորեցնել բոլոր ձեռք բերված արժեքավոր գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Դեղատնային գործի կազմակերպում առարկան ուղղված է ուսանողներին տալ բոլոր անհրաժեշտ գիտելիքները գործնականում կիրառելու համար • Բացահայտել շուկայական պայմանները • Կատարել ճիշտ ներդրումներ դեղատնային գործի կազմակերպման համար • Կարողանալ ճշգրիտ գործիքների կիրառմամբ շահույթը հասցնել առավելագույնի <i>Հմտություն</i> • Խոր և համակողմանի գիտելիքների • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտությունների			

	<i>Կարողունակություն</i> - Կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում - Ձեռք բերել տնտեսական իրավիճակը ճիշտ գնահատելու հմտություններ - Կարողանա կազմակերպել դեղատնային գործունեություն - Ինքնուրույն ղեկավարել դեղատնային գործ														
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Շուկա: Շուկայի կառուցվածքի հիմնական տեսակները, Թեմա 2. Դեղի գին Թեմա 3. Մակրոտնտեսագիտության ուղղությունները Թեմա 4. Ապրանքի կյանքի փուլերը Թեմա 5. Մրցակցություն Թեմա 6. Ծառայությունների մարկետինգ Թեմա 7. Բաշխման ուղիներ Թեմա 8. Բրենդինգ Թեմա 9. Դեղերի գովազդ														
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<i>Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</i> Ուսանողը դասընթացին կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն: Առաջադիմության վերջնական գնահատականը ձևավորվում է ողջ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած աշխատանքների գնահատականների հանրագումարի արդյունքում: Գնահատումը կատարվում է հիշյալ բաղադրիչներին համապատասխան: Յուրաքանչյուր բաղադրիչի դիմաց նշված առավելագույն տոկոսը կարելի է հավաքել ծրագրային պահանջների շրջանակներում տվյալ կետի տակ ներկայացված պահանջները 100% -ով կատարելու դեպքում: <table><tr><td>Գնահատման սկզբունքները</td><td></td></tr><tr><td>Հաճախումները դասերին</td><td>10 միավոր</td></tr><tr><td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr><tr><td>Գործնական(սեմինար) աշխատանք</td><td>20 միավոր</td></tr><tr><td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr><tr><td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td>20 միավոր</td></tr><tr><td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td>10 միավոր</td></tr></table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Գնահատման սկզբունքները		Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Գնահատման սկզբունքները															
Հաճախումները դասերին	10 միավոր														
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր														
Գործնական(սեմինար) աշխատանք	20 միավոր														
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր														
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Լոսկուտովա Ե. Ե. <<Ֆարմացիայի ղեկավարում և տնտեսագիտություն>>: <<Ակադեմիա>> Մոսկվա: 2008թ 2. Բագիրովա Վ. Լ. <<Ֆարմացիայի ղեկավարում և տնտեսագիտություն>>: Մոսկվա, 2004թ Լրացուցիչ-														

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-050. Դեղամիջոցների պետական վերահսկողություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	10

			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	28		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ուսուցանել պինդ, փափուկ, հեղուկ դեղաձևերի որակի հսկման ցուցանիշների գնահատման մեթոդները: Ուսանողներին ուսուցանել դեղերի կայունությանն և դեղերի պահպանման ժամկետին վերաբերվող հիմնախնդիրները և առանձնակատկությունները, մասնավորապես, տարբեր դեղաձևերի պահպանման ժամկետների խախտման հետևանքով առաջացած որակի խնդիրները և դրանց լուծման ճանապարհները: Ուսուցանել դեղերի կայունության ուսումնասիրման ԵԱՏՄ և միջազգային ICH կարգավորումները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • թվարկելու պինդ, հեղուկ, փափուկ դեղաձևերի որակի հսկման ցուցանիշների գնահատման մեթոդները, • ներկայացնելու դեղերի որակական և քանակական անալիզում օգտագործվող մեթոդների առանձնահատկությունները, • ներկայացնելու դեղագրքերի և արտադրողի չափորոշիչ տեխնիկական փաստաթղթերի միջև առկա նմանությունները և տարբերությունները: <i>Չմտություն</i> • կիրառելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում: <i>Կարողունակություն</i> • իրականացնելու դեղերի որակական և քանակական անալիզ համաձայն տվյալ դեղի արտադրողի չափորոշիչ տեխնիկական փաստաթղթի և մասնավոր դեղագրքային հոդվածի, • ստացված փորձաքննության արդյունքների հիման վրա գրելու եզրակացություն դեղի որակի վերաբերյալ:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դեղերի որակի հսկման խնդիրներ: Նորմատիվային փաստաթղթեր: Դեղերի որակի հսկման պետական համակարգ: Թեմա 2. Դեղերի կեղծում, պատճառները, հայտնաբերման մեթոդները: Թեմա 3. Դեղերի որակի հսկման անալիզի գործիքային մեթոդներ: Թեմա 4. Դեղերի որակի հսկման անալիզի կենսաքիմիական մեթոդներ: Թեմա 5. Դեղերի որակի ապահովում սերիական արտադրության, պահպանման և օգտագործման ժամանակ: Թեմա 6. Ներդեղատնային վերահսկում: Թեմա 7. Դեղի ստեղծման ուղին: Դեղի որակի ապահովման կողմեր (GLP, GCP, GMP, GSP, GDP, GVP, GPP): Դեղագրքեր և արտադրողի չափորոշիչ տեխնիկական փաստաթղթեր: Թեմա 8. Պինդ դեղաձևերի (դեղահատեր, դեղապատիճներ, դրաժեներ, դեղափոշիներ, գրանուլներ) որակի հսկման ցուցանիշների գնահատման մեթոդները (արտաքին տեսքի նկարագրության, միջին զանգվածի, զանգվածի և դեղաչափի			

	համասեռության, չորացումից զանգվածի կորստի, ջրի, ծանր մետաղների, տրոհելիության, մաշվելիության, իսկության, լուծելիության, քանակության, մաքրության որոշում): Թեմա 9. Հեղուկ դեղաձևերի (ներարկման համար նախատեսված լուծույթներ, թուրմեր, եփուկներ, ոգեթուրմեր, օշարակներ, դեղակախույթներ, աչքի և ականջի կաթիլներ) որակի հսկման ցուցանիշների գնահատման մեթոդները (արտաքին տեսքի նկարագրության, թափանցիկության, գունայնության, խտության, մեխանիկական մասնիկների, թթվա-հիմնայնության, օսմոյարության, կորզվող ծավալի, իսկության, քանակության և մաքրության որոշում): Թեմա 10. Փափուկ դեղաձևերի (քսուքներ, նրբաքսուքներ, դեղամոմիկներ, մածուկներ, հելեր, պլաստիկներ) որակի հսկման ցուցանիշների գնահատման մեթոդները (արտաքին տեսքի նկարագրության, թթվա-հիմնայնության, համասեռության, դեֆորմացման ժամանակի, պարունակության զանգվածի, իսկության, քանակության և մաքրության որոշում): Թեմա 11. Կենսաբամական ակտիվ հավելումներ և դեղեր: Թեմա 12. Կենսաբանական ակտիվ հավելումների որակի հսկումը: Թեմա 13. Կեղծ կենսաբանական ակտիվ հավելումների հայտնաբերման եղանակները: Թեմա 14. Դեղերի կենսահամարժեքություն և կենսահամատեղելիություն: Թեմա 15. Դեղերի կայունությանն և դեղերի պահպանման ժամկետին վերաբերվող հիմնախնդիրները և առանձնակատկությունները: Տարբեր դեղաձևերի պահպանման ժամկետների խախտման հետևանքով առաջացած որակի խնդիրները և դրանց լուծման ճանապարհները: Թեմա 11. Դեղերի կայունության հիմնական տեսակները, դեղերի քայքայման պրոցեսները և դեղերի կայունության վրա ազդող հիմնական գործոնները: Դեղերի կայունության խախտման ֆիզիկական նշանները: Դեղագործական արտադրության և մշակման ժամանակ դեղերի և դեղանյութերի կայունության ուսումնասիրման նկատմամբ հիմնական պահանջները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</p> <p>6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից` ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li><input type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li><input type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ☐ Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում

	դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Հաճախումների հաշվում ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Չնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Չնահատման սկզբունքները <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Тюкавкина Н.А., Берленд А.С., Елизарова Т.Е. и др. «Стандартизация и контроль качества лекарственных средств», 2008 стр. 50-69, Москва. 2. Btitish Pharmacopoeia 2013 3. European Pharmacopoeia 8th Edition, pp. 15-135. 4. Ա. Գ. Ժամհարյան, Ծ. Գ. Աֆրիկյան, Լ. Ա. Պատիկյան: «Դեղագործական քիմիա», 2018, էջ 2-23: Լրացուցիչ- 1. Фармакопея евразийского экономического союза , ОФС СТАБИЛЬНОСТЬ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ 2020 г.												

	2. Решение Коллегии Евразийской экономической комиссии от 10 мая 2018 г. N 69 "Об утверждении Требований к исследованию стабильности лекарственных препаратов и фармацевтических субстанций" 3. Kim Huynh-Ba Handbook of Stability Testing in Pharmaceutical Development 390p 2009
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-167. Հայաստանի դեղաբույսերը			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	20
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	18		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգաթղթ			
Դասընթացի նպատակը	«Հայաստանի դեղաբույսերն դասընթացը յուրացնելու համար ուսանողները օգտագործում են կենսաբանությունից, բուսաբանությունից և ֆիզիոլոգիայից ունեցած իրենց գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները: «Հայաստանի դեղաբույսերն դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ Հայաստանում հանդիպող դեղաբույսերի վերաբերյալ, այդ բույսերի օգտակարության նաև վնասակարության վերաբերյալ, քանի որ դեղաբույսերի մեջ պարունակվում են տարբեր քիմիական նյութեր, որոնք կարող են հակացուցված լինել, նաև ծանոթացնել այդ դեղաբույսերի աճելավայրի, և հավաքման ժամանակահատվածի հետ և չորացնելու, որպես դեղաբույսային հումք պատրաստելու համար:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Հայաստանում տարածված դեղաբույսերի մասին, • դեղաբույսերում առկա քիմիական նյութերի մասին: • որ դեղաբույսը որ դեպքում է կարելի օգտագործել: • դեղաբույսերի ուսումնասիրության ոլորտում գիտական հետազոտությունների ժամանակակից ուղղությունները, փուլերը; • դեղաբույսերի հումքային բազայի բնութագիրը; • պետական միջոցառումների համակարգը դեղաբույսերի ռացիոնալ օգտագործման և պահպանության ուղղությամբ; • գիտական տվյալներ բժշկության մեջ օգտագործվող դեղաբույսերի տարածման արեալների մասին; • դեղաբույսերի հումքային բազայի, կենսաբանական ակտիվ նյութերի կուտակման վրա ազդող էկոլոգիական գործոնները; • դեղաբույսերի հետ աշխատելիս անվտանգության տեխնիկայի կանոնները; <i>Հմտություն</i> • դեղաբույսերի չորագման և հավաքման մեթոդներին,			

	• դեղաբույսերի օգտակարության և հակացուցումների մասին: • դեղաբույսերի բնագավառում գործնական հմտություններին: • փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին • վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին • բնական միջավայրում, մշակության մեջ աճող դեղաբույսերի կենսաբանական, էկոլոգիական հատկություններին վերաբերվող գիտելիքներին: <i>Կարողունակություն</i> • դասակարգել դեղաբույսերը ըստ իրենց մեջ պարունակվող նյութերի • դեղաբույսերի մասին ունեցած գիտելիքները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, • հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում • տիրապետել դեղաբույսերի ֆիզիոլոգիական գործընթացների ուսումնասիրման մեթոդներին, • կարողանալ կատարել դեղաբույսերի ֆիզիոլոգիական գործընթացների ուսումնասիրման փորձեր, • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ; • որոշել հերբարիումային և կենդանի դեղաբույսերը նրանց մորֆոլոգիական հատկանիշներով; • որոշել դեղաբույսի հումքը համապատասխան որոշիչի օգնությամբ;
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայաստանի դեղաբույսեր դասընթացի նպատակը, խնդիրները, ուսումնասիրման մեթոդները: Հասկացողություն դեղաբույսերի կենսաբանական ակտիվ նյութերի մասին: Կենսաբանական ակտիվ նյութերի տեղակայումը բույսերի տարբեր օրգաններում: Թեմա 2. Ալկալոիդներ պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում և տարբեր օրգաններում): Ալկալոիդների կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Թեմա 3. Տերպենոիդներ և յուղեր պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում և տարբեր օրգաններում): Տերպենոիդների և յուղերի կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Թեմա4. Յուղեր պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում և տարբեր օրգաններում): Յուղերի կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Եթերայուղատու դեղաբույսեր: Թեմա 5. Պոլիսախարիդներ և օսլա պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում և տարբեր օրգաններում): Դրանց կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Թեմա 6. Լորձ և ինուլին պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում

	և տարբեր օրգաններում): Դրանց կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Թեմա 7. Վիտամիններ պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում և տարբեր օրգաններում): Վիտամինների կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Թեմա 8. Գլիկոզիդներ պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում և տարբեր օրգաններում): Գլիկոզիդների կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Թեմա 9. Դաբաղանյութեր, ֆլավոնոիդներ, ֆենոլային միացություններ պարունակող դեղաբույսեր, քիմիական կազմը, տեսակները, բույսի մեջ բաշխումը (բջջում և տարբեր օրգաններում): Դրանց կենսաբանական դերը բույսի համար և դրա ազդեցությունը մարդու օրգանիզմի վրա: Թեմա 10. Դեղաբույսերի դասակարգումը ըստ հիմնական դեղաբանական ազդեցության և հիվանդությունների: Բժշկության մեջ բուսական հումքի օգտագործման ուղիները: Բուսաբուծության նշանակությունը տարբեր հիվանդությունների բուժման համար: Հայաստանում բուժումը դեղաբույսերով: Թեմա 11. Դեղաբույսերի ընտրությունը, հավաքը, չորացումը, պահեստավորման եղանակները: Ընդհանուր տեղեկություններ դեղաբուսական հումքի ճշգրիտ հավաքի, (դեղաբույսի տարբեր մասերի) չորացման և պատշաճ պահպանման մասին: Դեղաբուսական հումքից դեղաձևերի պատրաստման եղանակները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները`

	☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ ☐ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Ձևահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Ձևահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Ձևահատման սկզբունքները <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Հաճախումները դասերին</td><td style="width: 20%; text-align: right;">10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Եղիկյան Ս. - Ժողովրդական բժշկություն, Ե., Հայաստանի հրատ., 2007 2. Թորոսյան Ա.- Հայաստանի դեղաբույսերը, Ե., Հայաստանի հրատ., 1983 3. Հովհաննիսյան Ջ.- Կանաչ դեղատուփ, Ե., Ձևագակ-97, 2005 4. Ղուկասյան Է.- Բուժում դեղաբույսերով, Ե., «Նարեկացի», 1992 5. Հարությունյան Հ. Ս.- Միջնադարյան Հայկական բժշկարանների դեղաբույսերը, Երևան, 1990 Լրացուցիչ- 1. Магомедов А.М.; Муртузалиев Р.А.- Лекарственные растения и их применение в медицине. 2012 2. Куркин В.А.– Фармакогнозия. 2004												

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-243 Ընդհանուր կենսաբանություն
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ
Ուսումնառության	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ

տարի / կիսամյակ				
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	20
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	18		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ընդհանուր կենսաբանության դասընթացի նպատակն է ուսանողներին զինել գիտելիքներով և կենդանի էակների ծագման, գոյության, զարգացման, օրգանիզմ-միջավայր փոխհարաբերության ընդհանուր օրինաչափությունների մասին: Դասընթացի նպատակն է նաև նպաստել օրգանիզմում ընթացող ֆիզիոլոգիական գործընթացների օրինաչափությունների մասին գիտելիքների խորացմանը և ամրապնդմանը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • իմունային համակարգի կենտրոնական և ծայրամասային օրգանների • կառուցվածքագործառական առանձնահատկությունները, • իմունային համակարգի բջիջների առանձնահատկությունները և նշանակությունը իմունային ռեակցիաների իրականացման ընթացքում, • բնածին իմունիտետի գործոնները և մեխանիզմները, • ադապտիվ իմունային պաշտպանության մեխանիզմները, • իմունային պատասխանի և նրա կարգավորման մեխանիզմների էությունը, • իմունային համակարգի ախտաբանությունները: • աճի ու զարգացման օրինաչափությունները • հարմարման մեխանիզմները • կենսաբանական ռիթմեր • մակաբուժաբանության հիմնական հասկացությունները <i>Չմտություն</i> • տեղեկատվության հավաքման, մշակման և ներկայացման մեթոդներին, • կենսաբանական գործընթացների վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին, <i>Կարողունակություն</i> • հանձնարարված թեմայի վերաբերյալ օգտվել տարբեր գրականության աղբյուրներից, մշակել նրանք, կազմել ռեֆերատ, ներկայացնել աշխատանքը, • որոշ հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ,			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Կենսաբանությունը որպես գիտություն: Չարգացման կենսաբանական օրինաչափությունները: Օնտոգենեզի հիմնական փուլերի բնութագիրը: Հիստոգենեզ և օրգանոգենեզ: Թեմա 2. Հետսադմնային զարգացման օրինաչափությունները: Ծերություն և մահ: Թեմա 3. Կենսաբանական ռիթմեր: Միջավայրի պայմաններին օրգանիզմի հարմարվողականության ընդհանուր օրինաչափությունները: Սթրեսը և նրա մեխանիզմները,			

	կանխարգելումը: Թեմա 4. Մակաբուժաբանության հիմնական սկզբունքները: Յուսկածքներում ապրող նախակենդանիներ: Թեմա 5. Հելմինթոլոգիա: Տափակ որդերի տիպ: Մարսողական համակարգում և նրա հարակից գեղձերում ապրող տրեմատոդներ: Թեմա 6. Կլոր որդերի տիպ: Առանց միգրացիայի զարգացող կլոր որդեր: Միգրացիայով զարգացող կլոր որդեր: Թեմա 7. Հասկացություն իմունային համակարգի մասին: Թեմա 8. Բնածին (ոչ յուրահատուկ) իմունիտետի մեխանիզմները: Ֆագոցիտոզ: Ինտերֆերոններ, ցիտոկիններ: Թեմա 9. Ադապտիվ կամ յուրահատուկ իմունիտետի մեխանիզմներ, T, B-լիմֆոցիտների համակարգ: Թեմա 10. Իմունային անբավարարություն: Գերզգայունության ռեակցիաներ: Աուտոիմունային պաթոլոգիա: Թեմա 11. Իմունապրոֆիլակտիկա, իմունաթերապիա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18-րդ շաբաթ` 20 միավոր) ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li>Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ☐ Առարկայի իմացությունը ☐ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր )</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ☐ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Առարկայի իմացությունը</li> <li>✓ <input checked="" type="checkbox"/> Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները</li> </ul> <p>3. Մասնակցությունը դասընթացին` 20 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`</li> <li><input type="checkbox"/> Հաճախումների հաշվում</li> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման չափանիշները` ☐ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին` 20 միավոր</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Գնահատման մեթոդը` ✓ ☒ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ☐ Գնահատման չափանիշները`</li> <li><input type="checkbox"/> Ներկայությունը</li> </ul> <p>5. Եզրափակիչ քննություն</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանք` ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ☐ Գնահատման մեթոդը`

	☐ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ☐ Չնահատման չափանիշները՝ ☐ անհատական աշխատանքի ներկայացում ☐ խմբային աշխատանքի ներկայացում ☐ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ☐ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ☐ Չնահատման մեթոդը՝ ☐ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ☐ Չնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Չնահատման սկզբունքները <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>Հաճախումները դասերին</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td><td style="text-align: right;">20 միավոր</td></tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td><td style="text-align: right;">10 միավոր</td></tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Միսակյան Ս. Հ. Ընդհանուր Կենսաբանություն, 2006 2. Համբարյան Ս.Ե Կենդանաբանություն, 2002 3. Վարդանյան Չ. Ս.Կենդանի օրգանիզմների զարգացման Կենսաբանություն, 2017 4. Ярилин А. А. Иммунология.- М.,ГЭОТАР Медиа. 2010 5. Хаитов Р. М. Иммунология . М., ГЭОТАР Медиа. 2011 6. Хаитов Р. М., Игнатъева Г.А., Сидорович И. Г. Иммунология . Норма и патология. М.,Медицина. 2010 7. Койко Р., Саншайн Д., Бенджамин Э. Иммунология.- Изд:Академия. 2008 8. Мейл Д., Бростофф Дж.,Рот Д. Б.,Ройт А. Иммунология. – Логосфера. 2007 9. Борисов Л. Б.. Медицинская микробиология,вирусология, иммунология.- М.,Медиц. информ. Агентство. 2005 Լրացուցիչ- 1. Титов Л.П. Иммунология.Терминологический словарь. - М.,Медиц. информ. агентство 2. Иммунология.Терминологический словарь. - М.,Медиц. информ. Агентство 2008 3. Ս.Ս. Մինասյան, Ծ.Ի.Ադամյան,Ն.Վ.Սարգսյան, Մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիա, Եր.:Երևանի համալս. հրատ. 2006 4. Դ. Ն. Խուդավերդյանի, Վ. Բ. Ֆանարջյանի խմբագր., Մարդու ֆիզիոլոգիայի հիմունքներ, Երևան 5. ԵՊԲՀ հրատ., 1998 6. Под ред. Р. Шмидта, Г. Тевса, в 3 томах Физиология человека. -М., «Мир. 2005 7. Под ред. Ноздрачева А. Д., Начала физиологии.- СанктПетербург, Лань. 2002												